

အမျိုးသမီးများနိုင်ငံရေးနှင့် ရွေးကောက်ပွဲဖြစ်စဉ်တွင်ပါဝင်မှု
စောင့်ကြည့်လေ့လာရေးတွေ့ရှိချက်အစီရင်ခံစာ

RAIN MAKER

မာတိကာ

အခန်း(၁)၂၀၂၀ ပါတီစုံဒီမိုကရေစီရွေးကောက်ပွဲနှင့်စောင့်ကြည့်လေ့လာမှုဆိုင်ရာ ၃-၇

၁.၁။၂၀၂၀-ပါတီစုံဒီမိုကရေစီရွေးကောက်ပွဲအခင်းအကျင်း

၁.၂။အမျိုးသမီးများ နိုင်ငံရေးနှင့်ရွေးကောက်ပွဲဖြစ်စဉ်စောင့်ကြည့်လေ့လာ ရေးမှုအစီရင်ခံစာ၏ရည်ရွယ်ချက်

၁.၃။အဖွဲ့အစည်းဆိုင်ရာအကျဉ်း

၁.၄။၂၀၂၀ရွေးကောက်ပွဲနှင့်ရွေးကောက်ပွဲစောင့်ကြည့်လေ့လာရေးအဖွဲ့အစည်းများ

၁.၅။ရွေးကောက်ပွဲစောင့်ကြည့်လေ့လာမှုဆိုင်ရာနည်းစနစ်နှင့်ပြင်ဆင်မှု

အခန်း(၂)ရွေးကောက်ပွဲမတိုင်မီကာလအခြေအနေတွေ့ရှိချက်များ ၈-၉

၂။၂၀၂၀-ရွေးကောက်ပွဲမတိုင်မီပြည်ထောင်စုရွေးကောက်ပွဲကော်မရှင်၏ပြင်ဆင်ဆောင်ရွက်မှုတွေ့ရှိချက်များ

၂.၁။ ရွေးကောက်ပွဲဆိုင်ရာ ဥပဒေမူဘောင် ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုများ

၂.၂။ ကိုဗစ်-၁၉ ရောဂါဆိုင်ရာ အထူးစီမံဆောင်ရွက်ချက်များ

၂.၃။ ရွေးကောက်ပွဲစောင့်ကြည့်လေ့လာရေးအဖွဲ့အစည်းများဆိုင်ရာ တွေ့ရှိချက်များ

၂.၄။နိုင်ငံရေးပါတီနှင့်ပြည်ထောင်စုရွေးကောက်ပွဲကော်မရှင်အကြားအငြင်းပွားဖွယ်ရာတွေ့ရှိချက်များ

၂.၅။ရွေးကောက်ပွဲနှင့်သတင်းမီဒီယာလွတ်လပ်ခွင့်

အခန်း(၃)၂၀၂၀-ပါတီစုံဒီမိုကရေစီရွေးကောက်ပွဲနှင့်အမျိုးသမီးအခန်းကဏ္ဍတွေ့ရှိချက်နှင့်အကြံပြုချက်များ ၁၀-၁၄

၃.၁။အဓိကတွေ့ရှိချက်များ

၃.၁.၁အမျိုးသမီးလွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်လောင်းများ၏အခန်းကဏ္ဍနှင့် နိုင်ငံရေးပါဝင်မှု

၃.၁.၂။အမျိုးသမီးလွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်လောင်းများ၏မဲဆွယ်စည်းရုံးရေးဆိုင်ရာစီမံခန့်ခွဲမှု

၃.၁.၃။အမျိုးသမီးကိုယ်စားလှယ်လောင်းများ၏မဲဆွယ်စည်းရုံးရေးကာလတွေ့ရှိချက်များ

၃.၁.၄။အမျိုးသမီးလွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်လောင်းများ၏အခက်အခဲနှင့်စိန်ခေါ်မှုများ

၃.၁.၅။မြန်မာနိုင်ငံလူမှုအဖွဲ့အစည်း၏ကျား/မရေးရာအမြင်

၃.၁.၆။ရွေးကောက်ပွဲနှင့်ငြိမ်းချမ်းရေးပဋိပက္ခကြားကအမျိုးသမီးများ၏နိုင်ငံရေးပါဝင်မှုဆုံးရှုံးမှုများ

၃.၂။ဦးစားပေးအကြံပြုချက်များ ၁၄-၁၇

၃.၂.၁။နိုင်ငံရေးတွင်အမျိုးသမီးများပါဝင်မှုနှင့်အခန်းကဏ္ဍမြှင့်တင်ရေး

၃.၂.၂။လူမှုပတ်ဝန်းကျင်၏ပံ့ပိုးမှုနှင့်ကျား/မရေးရာအမြင်ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေး

၃.၂.၃။ဥပဒေရေးရာမူဘောင်နှင့်မူဝါဒဆိုင်ရာပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုများ

၃.၂.၄။အမျိုးသမီးများ၏နိုင်ငံရေးပါဝင်မှုကိုထိခိုက်စေသောရွေးကောက်ပွဲဆိုင်ရာအကြမ်းဖက်မှုများအကာကွယ်ပေးခြင်း

၃.၂.၅။ရွေးကောက်ပွဲနှင့်ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်

၃.၂.၆။နည်းပညာရပ်နှင့်အရည်အသွေးမြှင့်တင်မှုဆိုင်ရာလုပ်ငန်းစဉ်များပံ့ပိုးပေးမှု

၃.၂.၇။ကျား/မတန်းတူညီမျှရေးဆိုင်ရာလုပ်ငန်းစဉ်အကောင်အထည်ဖော်မှုဆိုင်ရာပြင်ဆင်မှုများ

အခန်း(၄)အမျိုးသမီးလွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်လောင်းများ၏နိုင်ငံရေးပါဝင်မှုနှင့်အခန်းကဏ္ဍ
၄.၁။တိုင်းဒေသကြီးနှင့်ပြည်နယ်အလိုက်ရှိအမျိုးသမီးလွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်လောင်းများ

၁၈-၂၂

၄.၂။နိုင်ငံရေးရည်မှန်းချက်၊ဖြတ်သန်းမှုနှင့်လူမှုပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ

၄.၃။အမျိုးသမီးကိုယ်စားလှယ်လောင်းများ၏အခက်ခဲစိန်ခေါ်မှုနှင့်အတားအဆီးများ

၄.၄။နိုင်ငံရေးတွင်အမျိုးသမီးပါဝင်မြှင့်တင်ရေးအဓိကလိုအပ်ချက်များ

အခန်း(၅)အမျိုးသမီးလွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်များ၏မဲဆွယ်စည်းရုံးရေးဆိုင်ရာ

၂၃-၂၈

၅။စောင့်ကြည့်လေ့လာမှုတွေ့ရှိချက်များ

၅.၁။ဥပဒေရေးရာမူဘောင်

၅.၂။အမျိုးသမီးကိုယ်စားလှယ်လောင်းများ၏မဲဆွယ်စည်းရုံးရေး

၅.၃။ကူးစက်ကပ်ရောဂါအခြေအနေကြောင့်မဲဆွယ်စည်းရုံးရေးလုပ်ငန်းစဉ်သက်ရောက်မှုများ

၅.၄။အမျိုးသမီးကိုယ်စားလှယ်လောင်းများ၏မဲဆွယ်စည်းရုံးရေးလှုပ်ရှားမှုများ

၅.၅။အမျိုးသမီးလွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်လောင်းများ၏မဲဆွယ်စည်းရုံးရေးဆိုင်ရာကတိကဝတ်များ

၅.၆။အမျိုးသမီးလွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်လောင်းများ၏မဲဆွယ်စည်းရုံးရေးကာလအဓိတွေ့ရှိချက်များ

အခန်း(၆)မဲဆန္ဒရှင်ပြည်သူများကျား/မရေးရာသဘောထားအမြင်စစ်တမ်းကောက်ယူခြင်း

၂၉-၃၂

၆.၁။ဥပဒေရေးရာမူဘောင်

၆.၂။မဲဆန္ဒနယ်တွင်းအမျိုးသမီးလွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်လောင်းယှဉ်ပြိုင်မှုပြည်သူလူထုသိရှိမှုအခြေအနေ

၆.၃။မဲဆန္ဒရှင်ပြည်သူများ၏စွမ်းဆောင်ဆောင်ရည်ပိုင်းဆိုင်ရာတွင်ကျား/မ ခွဲခြားထင်မြင်ယူဆချက်

အခန်း(၇)အမျိုးသမီးများကိုဦးတည်သောရွေးကောက်ပွဲဆိုင်ရာ အကြမ်းဖက်ဖြစ်စဉ်များစောင့်ကြည့်လေ့လာခြင်း

၃၃-၄၂

၇.၁။နိုင်ငံရေးတွင်အမျိုးသမီးများပါဝင်မှုကိုဟန့်တားသောအကြမ်းဖက်မှု

၇.၂။စောင့်ကြည့်လေ့လာသည့်နည်းလမ်း

၇.၃။ဥပဒေရေးရာမူဘောင်

၇.၄။ရွေးကောက်ပွဲနှင့်လူမှုကွန်ယက်သက်ရောက်မှု

၇.၅။အဓိကတွေ့ရှိချက်များ

၇.၆။ရွေးကောက်ပွဲကာလအကြမ်းဖက်တိုက်ခိုက်ခံရမှုစောင့်ကြည့်လေ့လာ မှုတွေ့ရှိချက်များ

၇.၇။အမျိုးသမီးမဲဆန္ဒရှင်များအာရွေးကောက်ပွဲအကြမ်းဖက်မှုဖြစ်စဉ်များစောင့်ကြည့်လေ့လာမှုတွေ့ရှိချက်များ

၇.၈။အမျိုးသမီးလွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်လောင်းများကိုဦးတည်သောအွန်လိုင်းအကြမ်းဖက်မှုများတွေ့ရှိချက်များ

နိုင်ငံရေးတွင်အမျိုးသမီးများပါဝင်မှုနှင့်စိန်ခေါ်မှုအတားအဆီးများစောင့်ကြည့်လေ့လာမှုဆိုင်ရာအစီရင်ခံစာနိဂုံး

၄၃

အခန်း(၁)

၂၀၂၀ ပါတီစုံဒီမိုကရေစီရွေးကောက်ပွဲနှင့်စောင့်ကြည့်လေ့လာမှုဆိုင်ရာ

၁.၁။ ၂၀၂၀-ပါတီစုံဒီမိုကရေစီရွေးကောက်ပွဲအခင်းအကျင်း

၂၀၂၀-နှိုင်းဘာလ(၈)ရက်နေ့တွင်ကျင်းပခဲ့သောမြန်မာနိုင်ငံရွေးကောက်ပွဲသည် မတ်လမှစတင်ဖြစ်ပွားခဲ့သော ကမ္ဘာ့ကူးစက်ကပ် ရောဂါဖြစ်ပွားနေသောကာလအတွင်းကျင်းပခြင်းဖြစ်ပြီးရွေးကောက်ပွဲကျင်းပရန်ပြင်ဆင်မှု အပိုင်းတွင် အခက်အခဲနှင့်စိန်ခေါ်မှုများစွာကြုံတွေ့ခဲ့ရသည်။ နိုဝင်ဘာလ(၈)ရက်နေ့တွင်ပြုလုပ်ခဲ့သောရွေးကောက်ပွဲသည် ပြည်သူ့ လွှတ်တော်မဲဆန္ဒနယ်(၃၁၅)ခုအမျိုးသားလွှတ်တော်မဲဆန္ဒနယ်(၁၆၁)ခုနှင့် တိုင်းဒေသကြီး ပြည်နယ် လွှတ်တော် (တိုင်းရင်းသားရေးရာဝန်ကြီးနေရာ(၂၉)ခု အပါအဝင်မဲဆန္ဒနယ်(၆၄၁)ခုကျင်းပခဲ့ပြီးရွေးကောက်ပွဲကျင်းပနိုင်သည့်ရာခိုင်နှုန်း(၉၄.၅%)ရှိပါသည်။

ပြည်သူ့လွှတ်တော်နှင့်အမျိုးသားလွှတ်တော်အတွက်ဆန္ဒမဲပေးခွင့်ရှိသူ(၃၈,၂၇၁,၄၄၇)ဦးဖြစ်ပြီး(၂၇,၅၁၂,၈၅၅)ဦးမဲပေးခဲ့ပြီး တိုင်းဒေသကြီးနှင့်ပြည်နယ်လွှတ်တော်(တိုင်းရင်းသားအပါအဝင် ဆန္ဒမဲပေးခွင့်ရှိသူ(၄၂,၈၆၆,၇၄၁)ဦးနှင့် ဆန္ဒ မဲပေးသူ (၃၀,၄၅၉,၁၁၃)ဦးမြဲပေးခဲ့ရာ ၇၁%မဲပေးနှုန်းရှိခဲ့သည်။ ၂၀၂၀ ပါတီစုံဒီမိုကရေစီရွေးကောက်ပွဲတွင် မဲအများဆုံး ရရှိသူ အနိုင်ရသော (First Past the Post) စနစ်ကိုကျင့်သုံးပြီး မဲဆန္ဒနယ် (၁၅)ခုတွင်လုံးဝကျင်းပနိုင်ခြင်းမရှိပဲ မဲဆန္ဒနယ် (၄၁)ခုတွင် နယ်မြေတစ်စိတ်တစ်ပိုင်း ကျင်းပနိုင်ခြင်း မရှိခဲ့ပါ။ နိုင်ငံရေးပါတီပေါင်း(၉၁)ပါတီ ဝင်ရောက်ယှဉ်ပြိုင်ပြီး ယင်းပါတီများ အနက် မဲဆန္ဒနယ် (၆၀)အထက်ဝင်ရောက်ယှဉ်ပြိုင်သော ပါတီ(၁၅)ခုသာရှိသည်။ ကိုယ်စားလှယ်လောင်း စုစုပေါင်း (၅၆၃၉)ဦးရှိပြီး အမျိုးသမီးကိုယ် စားလှယ်လောင်း(၉၀၂)ဦးပါဝင်သည်။ အမျိုးသား ဒီမိုကရေစီ အဖွဲ့ချုပ်ပါတီမှ ကိုယ်စားလှယ်လောင်း (၁၁၀၆) ဦးနှင့်အရေ အတွက်အများဆုံးဖြစ်ပြီး၊ ပြည်ထောင်စုကြံ့ခိုင်ရေး နှင့်ဖွံ့ဖြိုးရေးပါတီမှ (၁၀၉၁)ဦး နှင့်ပြည်ထောင်စုကောင်းကျိုး ဆောင် ပါတီမှ (၉၂၄)ဦးဖြစ်သည်။

ရွေးကောက်ပွဲတစ်ရပ်၏အဓိကမဏ္ဍိုင်ဖြစ်သော ပြည်ထောင်စုရွေးကောက်ပွဲ ကော်မရှင်သည်ပါတီအများစု၏ ယုံကြည်မှုကင်းမဲ့ခြင်းကိုခံနေရသည်ကိုတွေ့ရှိရသည်။နိုင်ငံရေးပါတီ(၂၆)ခု၏မဲဆွယ်စည်းရုံးရေးကာလပါတီကျင့်ဝတ်အား လိုက်နာရန်လက်မှတ်ထိုးခြင်းအားငြင်းဆန်ခဲ့သည့်အချက်သည် မဲဆွယ်စည်းရုံးရေးကာလတိုင်ကြားမှု ၊ရွေးကောက်ပွဲဆိုင် ရာအငြင်းပွားမှုများအားပြင်းထန်စေသောအခြေအနေဖြစ်သည်။ ပြည်ထောင်စုရွေးကောက်ပွဲ ကော်မရှင်၏ ပါတီမှတ်ပုံ တင်ခြင်းနှင့် ကိုယ်စားလှယ်လောင်း အမည်စာရင်း တင်သွင်းမှု အပိုင်းတွင် စိစစ်မှုအားနည်းချက် များရှိခဲ့ပြီး ရွေးကောက်ပွဲ မတိုင်မီနှစ်ပတ်အလိုမှပင် ကန့်ဘလူကိုယ်စားလှယ်၏ လွှတ်တော် ဥပဒေသတ်မှတ်ချက်နှင့် မညီသော နိုင်ငံဝန်ထမ်း တည် ရှိနေဆဲကြောင့် အမည်စာရင်းမှပယ်ဖျက်ခဲ့ခြင်း ၂၀၂၀၊ အောက်တိုဘာ၊ (၂၇)တွင် ညီညွတ်သော ဒီမိုကရက်တစ်ပါတီ၏ ရွေးကောက်ပွဲမှ ရုပ်သိမ်းခံရခြင်းများ ဖြစ်ပွားခဲ့ပါသည်။ ပြည်ထောင်စု ရွေးကောက်ပွဲကော်မရှင်နှင့် သတင်းမီဒီယာ တို့၏ထိပ်တိုက်ပဋိပက္ခ နှစ်ကြိမ်ဖြစ်ပွားခဲ့ပြီး သတင်းမီဒီယာဘက်မှဆန္ဒပြခြင်း ကြေငြာချက်ထုတ်ပြန်ခြင်း များပြုလုပ်ခဲ့ သည်။ ထို့ပြင် ၂၀၂၀-ရွေးကောက်ပွဲ တွင်ရွေးကောက်ပွဲမကျင်းပဖြစ်သော မဲဆန္ဒနယ် ရှမ်းပြည်နယ် နှင့်ရခိုင် ပြည်နယ်ရှိ မြို့နယ်(၁၅)မြို့နယ်တို့တွင်ရွေးကောက်ပွဲ ကျင်းပခွင့်မရရှိခဲ့ပါ။ယင်းသို့သောအခြေအနေသည်လွှတ်တော်ရွေးကောက်ပွဲ များတွင်ဌာနေတိုင်းရင်းသား ပါတီများ၏လွှတ်တော်နိုင်ငံရေးပါဝင်မှုနယ်ပယ်အားကျည်းမြောင်းစေပါသည်။ ထိုသို့ ကျင်းပ ခွင့်မရသော မဲဆန္ဒနယ် သတ်မှတ်သည့် လုပ်ငန်းစဉ် သည်ပွင့်လင်းမြင်သာမှုမရှိပဲ အစိုးရ၊ စစ်တပ်နှင့် ပြည်ထောင်စု ရွေးကောက်ပွဲ ကော်မရှင်တို့၏ ဆုံးဖြတ်ချက် တစ်ရပ်အား တာဝန်ခံနိုင်မှုမရှိခဲ့ပါ။

၂၀၂၀-ပါတီစုံဒီမိုကရေစီရွေးကောက်ပွဲသည်ကြိုတင်မဲပေးခြင်းလုပ်ငန်းစဉ်များ တွင်စီမံခန့်ခွဲမှုအားနည်းသောကြောင့် အငြင်းပွား တိုင်ကြားမှုနှင့်ပဋိပက္ခ များရှိခဲ့ပြီးရွေးကောက်ပွဲနေ့ တွင်လည်းမဲအကြိမ်ကြိမ်ပေးခြင်း၊ တံဆိပ်တုံးပြဿနာများတိုင်ကြားမှုများရှိခဲ့ပြီးပြည်ထောင်စုရွေးကောက်ပွဲကော်မရှင်မှအရေးယူမှု(၆၀)ထိရှိခဲ့ပြီးသက်ဆိုင်ရာမြို့နယ်ရဲစခန်းများတွင်ရာဇသတ်ကြီးဥပဒေပုဒ်မ၄၂၀/၄၆၈ နှင့်လွှတ်တော်ရွေးကောက်ပွဲဥပဒေပုဒ်မ ၅၈/၅၉တို့ဖြင့်အရေးယူမှုများရှိခဲ့သည်။ရွေးကောက်ပွဲပြီးနောက်ပိုင်းပြည်ထောင်စုရွေးကောက်ပွဲကော်မရှင်သို့ ရွေးကောက်ပွဲကန့်ကွက်လွှာ (၁၈၇) ရှိပြီး နိုင်ငံတော်သမ္မတဦးဝင်းမြင့်အပါအဝင်(၄)ဦးနှင့်ပြည်ထောင်စုရွေး ကောက်ပွဲ ကော်မရှင်ဥက္ကဋ္ဌ အပါအဝင်(၁၅)ဦးတို့ကို အာဏာပိုင်မေးစာချွန်တော်နဲ့ အာဏာပေးစာချွန်တော်တွေ ထုတ်ဆင့် ပေးဖို့ အမျိုးသားနိုင်ငံရေးဒီမိုကရက်တစ်ပါတီဥက္ကဋ္ဌ ဦးစိုးမောင်နဲ့ ပြည်ခိုင်ဖြိုးပါတီတို့က ပြည်ထောင်စုတရား လွှတ်တော်ချုပ်ကို တင်သွင်းမှုများရှိခဲ့သည်။ ထို့ပြင်မဲစားရင်းမှားယွင်းမှုနှင့်ပတ်သက်ပြီးတပ်မတော်မှရွေးကောက်ပွဲတွင်စွက်ဖက်မှုများရှိလာခဲ့သည်။

၁.၂။အမျိုးသမီးများ နိုင်ငံရေးနှင့်ရွေးကောက်ပွဲဖြစ်စဉ်စောင့်ကြည့်လေ့လာ ရေးမှုအစီရင်ခံစာ၏ရည်ရွယ်ချက်

၂၀၁၀တွင်ဒီမိုကရေစီစနစ်ကိုကျင့်သုံးသော ဒီမိုကရေစီအသွင်ကူးပြောင်းစဉ် ဖြစ်သောမြန်မာနိုင်ငံသည် ဒီမိုကရေစီ အလေ့အထများအားကောင်းစေရန်အတွက်အရှိန်ယူ အစပျိုးနေရသောအခြေအနေ ဖြစ်သည်။ ၂၀၁၀မတိုင်မီ က အခြေအနေသည် မြန်မာနိုင်ငံရှိ အမျိုးသမီးများသည် ဓလေ့ထုံးတမ်း အစဉ်အလာ နှင့်လူမှု ပတ်ဝန်းကျင်၏ ရှေးရိုးစွဲအမြင်များအောက် တွင်ရှင်သန်နေရသော အခြေအနေဖြစ်သည်။ထို့ကြောင့်အုပ်ချုပ်ရေး၊စီးပွားရေးနှင့် လူမှုရေးရာတို့တွင် အမျိုးသမီးများ၏ခေါင်းဆောင်မှုအခန်းကဏ္ဍသည်မရှိသလောက်ပင် ဖြစ်သည်။ ထိုကဲ့သို့သော အခြေအနေများအား ပြောင်းလဲနိုင်စေရန် ၂၀၁၁- နောက်ပိုင်း တွင်အမျိုးသမီးများအရေးဆောင်ရွက်နေသော လူမှုအဖွဲ့အစည်းများ အားကောင်းလာပြီး အမျိုးသမီးစွမ်းဆောင်ရည်ဆိုင်ရာမြင့်တင်မှုများ၊ကျား/မရေးရာကဏ္ဍနှင့်နိုင်ငံရေးတွင် အမျိုးသမီးပါဝင်မှုသည် တို့ကို အလေးထားဆောင်ရွက်ခဲ့ကြသည်။

ထို့ကြောင့် RAIN MAKER အဖွဲ့သည် မြန်မာနိုင်ငံအမျိုးသမီးများ၏ နိုင်ငံရေးပါဝင်မှုအပိုင်း တွင်အဓိကကျသော ရွေးကောက်ပွဲနှင့်အမျိုးသမီးကဏ္ဍအားစောင့်ကြည့်လေ့လာသုတေသန ပြုခြင်းဖြင့်နိုင်ငံရေးနယ်ပယ်မှ အမျိုးသမီးများ၏ စိန်ခေါ်မှုနှင့်အခက်အခဲများ၊အမျိုးသမီးခေါင်းဆောင်မှု နှင့်ပါဝင်မှုအားဟန့်တားထားသောအရာများနှင့် မြန်မာနိုင်ငံ မဲဆန္ဒရှင်များ၏ကျား/မရေးရာအမြင်တို့ကို ၂၀၂၀-ရွေးကောက်ပွဲကာလသုတေသနစစ်တမ်းကောက်ယူခြင်းဖြစ်သည်။ ပြီးခဲ့သော ၂၀၁၅-ပါတီစုံဒီမိုကရေစီ ရွေးကောက်ပွဲနှင့်ကြားဖြတ်ရွေးကောက်ပွဲများတွင်လည်း စောင့်ကြည့်လေ့လာမှုများ ပြုလုပ်ခဲ့ရာ ပြီးခဲ့သောရွေးကောက်ပွဲတွေ့ရှိချက်များပေါ်အခြေခံလျက်အမျိုးသမီးများနိုင်ငံရေးနယ်ပယ်နှင့် အခန်းကဏ္ဍ ကို မြင့်တင်ပေးနိုင်သော နည်းလမ်းများ၊ ပြောင်းလဲမှုများနှင့် ဥပဒေရေးရာမူဘောင်များ အားပြင်ဆင်နိုင်စေရန် အဓိက ရည်ရွယ်သည်။

၁.၃။အဖွဲ့အစည်းဆိုင်ရာအကျဉ်း

RAIN MAKER (Reliable, Array, Independent nodes Maker) အဖွဲ့သည် မြန်မာနိုင်ငံ ရွေးကောက်ပွဲ ဖြစ်စဉ် လေ့လာမှုလုပ်ငန်းစဉ်များတွင်၂၀၁၃ခုနှစ်မှစတင်ကာလွတ်လပ်ပြီးတရားမျှတမှုရှိသောဒီမိုကရေစီနည်းကျရွေးကောက်ပွဲမျှားအားကောင်းစေရန် ရည်ရွယ်ချက်ဖြင့်ရွေးကောက်ပွဲဆိုင်ရာအသိပညာပေးနှင့်စောင့်ကြည့်လေ့လာမှုဆိုင်ရာ လုပ်ငန်းစဉ်များကိုဆောင်ရွက်ခဲ့ပါသည်။ထို့ပြင်မြန်မာနိုင်ငံရွေးကောက်ပွဲစောင့်ကြည့်လေ့လာရေးကွန်ယက်၏ လုပ်ငန်း ကော်မတီအဖွဲ့ဝင်ဖြစ်ပြီး မြန်မာနိုင်ငံတစ်နိုင်ငံလုံးရှိ ဒေသခံအဖွဲ့အစည်းပေါင်း(၂၈)ဖွဲ့နှင့် အတူဒီမိုကရေစီနှင့် ငြိမ်းချမ်းရေး ရှင်သန်အားကောင်းစေရေးနှင့် နိုင်ငံဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေး ကဏ္ဍများတွင် စဉ်ဆက် မပြတ်ဆောင်ရွက်နေသည့် လွတ်လပ်ပြီးအမှီအခိုကင်းသော အဖွဲ့အစည်း တစ်ရပ် ဖြစ်ပါသည်။

မြန်မာနိုင်ငံရွေးကောက်ပွဲဆိုင်ရာလုပ်ငန်းစဉ် များတွင်နိုင်ငံသားနှင့် ရွေးကောက်ပွဲအသိပညာပေးကဏ္ဍတွင်ပထမအကြိမ် မဲပေးမည့် လူငယ်များနှင့် အမျိုးသမီးများ၏ရွေးကောက်ပွဲ တွင်ပါဝင်မှုမြှင့်တင်ရေး အစီအစဉ်နှင့် ရွေးကောက်ပွဲ ဆိုင်ရာ စောင့်ကြည့်လေ့လာမှု လုပ်ငန်းစဉ်နှင့် ရွေးကောက်ပွဲဆိုင်ရာ ဥပဒေရေးရာမူဘောင်နှင့်ရွေး ကောက်ပွဲဆိုင်ရာအငြင်းပွား မှုများ အားလေ့လာ သည့်လုပ်ငန်းစဉ်များ ကိုဆောင်ရွက် လျှက်ရှိပါသည်။

ထို့ပြင် မြန်မာနိုင်ငံရွေးကောက်ပွဲ စောင့်ကြည့်လေ့လာရေးကွန်ယက်၏ လုပ်ငန်းကော်မတီအဖွဲ့ဝင်ဖြစ်ပြီး မြန်မာနိုင်ငံ တစ်နိုင်ငံလုံးရှိ ဒေသခံအဖွဲ့အစည်းပေါင်း(၂၈)ဖွဲ့နှင့် အတူ ဒီမိုကရေစီနှင့် ငြိမ်းချမ်းရေး ရှင်သန်အားကောင်း စေရေးနှင့် နိုင်ငံဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးကဏ္ဍများတွင် စဉ်ဆက်မပြတ် ဆောင်ရွက်နေသည့် လွတ်လပ်ပြီးအမှီအခိုကင်းသော အဖွဲ့ အစည်း တစ်ရပ် ဖြစ်ပါသည်။၂၀၂၀-ပါတီစုံဒီမိုကရေစီရွေးကောက်ပွဲတွင် မဲဆန္ဒရှင်အသိပညာပေးဆိုင်ရာလုပ်ငန်းစဉ်များဖြစ်သော နိုင်ငံသားနှင့်ရွေးကောက်ပွဲသင်တန်း၊ ရွေးကောက်ပွဲဆိုင်ရာသတင်းအချက်အလက် အသိပညာပေးလုပ်ငန်းစဉ်အား ဒီဂျစ်တယ်ကမ္ဘာလုံးနှင့်လက်ကမ်းစာစောင်နှင့်ပို့စတာကမ္ဘာလုံးများကိုမြို့နယ်ပေါင်း(၁၂၀)တွင်International Foundation for electoral system (IFES)၏ ပံ့ပိုးပေးမှုဖြင့် ဆောင်ရွက်ခဲ့ပါသည်။ ထို့ပြင်မဲဆန္ဒရှင်အသိပညာပေး သီချင်းဖန်တီးမှု နှင့်ဗီဒီယိုဖန်တီးရိုက်ကူးမှုတို့အားဒေသအသီးသီးမှလူငယ်အဖွဲ့အစည်းများ နှင့်ပူးပေါင်း ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။ ရွေးကောက်ပွဲ မတိုင်မီ ကာလတွင်းရွေးကောက်ပွဲဆိုင်ရာ ဆွေးနွေးပွဲများ ကိုဇန်နဝါရီလကတစ်ဆင့် နိုင်ငံသား နှင့်ရွေးကောက်ပွဲအစီအစဉ် ဖြင့်မြန်မာနိုင်ငံဒေသအသီးသီးမှမိတ်ဘက်အဖွဲ့အစည်းများနှင့် အတူအွန်လိုင်းမှတစ်ဆင့်ပြုလုပ်ခဲ့ပါသည်။

၂၀၂၀-ရွေးကောက်ပွဲ စောင့်ကြည့်လေ့လာရေး လုပ်ငန်းစဉ်အားNational Democratic Institute (NDI), Action Aid Myanmar(AAM)တို့၏ကူညီပံ့ပိုးပေးမှုဖြင့်ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။RAIN MAKER(မြန်မာနိုင်ငံရွေးကောက်ပွဲ စောင့်ကြည့် လေ့လာ ရေး ကွန်ယက်)သည်ရွေးကောက်ပွဲမကျင်းပဖြစ်သော(၁၅)မြို့နယ်နှင့် ဝေးလံခက်ခဲသော မြို့နယ် (၈)နယ်မှအပ ကျန်ဒေသအားလုံး(၃၀၇)မြို့နယ်တွင် ရွေးကောက်ပွဲ စောင့်ကြည့်လေ့လာသူ(၁၃၀၀)ဦးဖြင့် ၂၀၂၀ပါတီစုံဒီမိုကရေစီ ရွေးကောက်ပွဲလုပ်ငန်း စဉ်အားစောင့်ကြည့်လေ့လာခဲ့ပါသည်။ထို့ပြင်အမျိုးသမီးများနိုင်ငံရေး နှင့်ရွေးကောက်ပွဲဖြစ်စဉ် တွင်ပါဝင်မှု စောင့်ကြည့် လေ့လာမှု လုပ်ငန်းစဉ်အပိုင်းအား ရေရှည်စောင့်ကြည့်လေ့လာသူ (၁၂၀)ဦးနှင့် ရွေးကောက်ပွဲနေ့ အမျိုးသမီးများ အကြမ်းဖက် ခံရမှု စောင့်ကြည့်လေ့လာမှု အား စောင့်ကြည့်လေ့လာသူ (၁၅၀)ဦးဖြင့် လေ့လာခဲ့သည်။

၁.၄။၂၀၂၀ရွေးကောက်ပွဲနှင့်ရွေးကောက်ပွဲစောင့်ကြည့်လေ့လာရေးအဖွဲ့အစည်းများ

ရွေးကောက်ပွဲစောင့်ကြည့်လေ့လာရေးလုပ်ငန်းစဉ်သည်ဒီမိုကရေစီရွေးကောက်ပွဲတစ်ရပ်၏ဘက်လိုက်မှုကင်း၍ လွတ်လပ် ပြီးတရားမျှတသောမှုရှိ/မရှိကို နည်းစနစ်ပိုင်းဆိုင်ရာဖြင့် ချဉ်းကပ်လေ့လာခြင်း ဖြစ်ရာလွန်စွာ အရေးကြီး ပါသည်။ ထို့အတူ ရွေးကောက်ပွဲစောင့်ကြည့်လေ့လာရေးကဏ္ဍတွင် ဆောင်ရွက်နေသောအဖွဲ့အစည်းများအနေဖြင့် ဘက်လိုက်မှု ကင်းရှင်းမှု၊ နည်းစနစ်တကျစောင့်ကြည့်လေ့လာမှု၊ လေ့ကျင့်ပေးထားသောကျွမ်းကျင်သည့် စောင့်ကြည့်လေ့လာသူများ၏ ဆောင်ရွက် မှု နှင့်တာဝန်ယူမှုတာဝန်ခံမှုတို့နှင့်ဆောင်ရွက်ရန်လိုသည်။ရွေးကောက်ပွဲ စောင့်ကြည့်လေ့လာရေးလုပ်ငန်းစဉ် ဆိုသည်မှာ ရွေးကောက်ပွဲကျင်းပသည့်နှစ်ကာလတွင်သာ မဟုတ်ပဲရွေးကောက်ပွဲ ပြီးသွားသည့် တိုင်အောင် ဒီမိုကရေစီ ရွေးကောက်ပွဲ စနစ်တစ်ရပ် ပိုမိုအားကောင်းလာစေရန် အလားတူနိုင်ငံသား များယုံကြည်သော စစ်မှန်သောရွေးကောက်ပွဲ တစ်ရပ် ပေါ်ပေါက်စေရန် စဉ်ဆက်မပြတ်ဆောင်ရွက်ရသောလုပ်ငန်းစဉ်ဖြစ်သည်။ ၂၀၂၀ရွေးကောက်ပွဲတွင် ပြည်ထောင်စု အဆင့် စောင့်ကြည့်လေ့လာရေးအဖွဲ့ပေါင်း(၁၃)ဖွဲ့ရှိပြီး ဒေသအလိုက် စောင့်ကြည့် လေ့လာရေးအဖွဲ့ပေါင်း(၈)ဖွဲ့ရှိကာ ပြည်တွင်း စောင့်ကြည့်လေ့လာသူ စုစုပေါင်း(၉၂၁)ဦးရှိသည်။ပြည်ပစောင့်ကြည့် လေ့လာရေးအဖွဲ့(၂)ဖွဲ့ရှိသည်။

၁.၅။ရွေးကောက်ပွဲစောင့်ကြည့်လေ့လာမှုဆိုင်ရာနည်းစနစ်နှင့်ပြင်ဆင်မှု

၂၀၂၀ရွေးကောက်ပွဲတွင်အမျိုးသမီးများနိုင်ငံရေးနှင့်ရွေးကောက်ပွဲဖြစ်စဉ်တွင် ပါဝင်မှုနှင့် စောင့်ကြည့်လေ့လာရေး လုပ်ငန်းစဉ်ပြင်ဆင်ရာတွင် ရွေးကောက်ပွဲစောင့်ကြည့်လေ့လာရေး အဖွဲ့သည်လက်ရှိဖြစ်ပွား နေသော ကူးစက်ကပ်ရောဂါဘေးကာကွယ်ရေးဆိုင်ရာအခြေအနေများ အရစောင့်ကြည့်လေ့လာရေးဆိုင်ရာလုပ်ငန်း အစီအစဉ်နှင့် စောင့်ကြည့် လေ့လာသူများ၏လုံခြုံရေး နှင့် ကူးစက်ရောဂါကာကွယ်ရေးဆိုင်ရာလမ်းညွှန်ချက်နှင့်မူဝါဒဆိုင်ရာများ ကိုပြင်ဆင်ခဲ့ ပါသည်။ ထိုသို့ပြင်ဆင်ရာတွင် လက်ရှိသက်ဆိုင်ရာ ဒေသန္တရအမိန့်ညွှန်ကြားချက်များ နှင့်အားကစားနှင့်ကျန်းမာရေးဝန်ကြီး ဌာန၏လမ်းညွှန်ချက်များနှင့်အညီလိုက်နာဆောင်ရွက်ရန်နှင့် ရွေးကောက်ပွဲ စောင့်ကြည့်လေ့လာသူ စေတနာ့ဝန်ထမ်း များကို ယခင် ရွေးကောက်ပွဲအတွေ့အကြုံရှိပြီးသူများ ကိုဦးစားပေး ထည့်သွင်းရန်၊ ကျန်းမာရေး ဆိုင်ရာအကာကွယ် ပစ္စည်းများပံ့ပိုးပေးရန်နှင့်လက်ရှိထုတ်ပြန်ထားသော လမ်းညွှန်ချက်များကိုတိကျစွာလိုက်နာရန် ရွေးကောက်ပွဲ စောင့်ကြည့်လေ့လာ ရေးလုပ်ငန်း လမ်းညွှန်ကိုပြင်ဆင်ရန် စသည်တို့ကို ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။

စောင့်ကြည့်လေ့လာရေးဆိုင်ရာသင်တန်းများ

ရေရှည်ရွေးကောက်ပွဲစောင့်ကြည့်လေ့လာသူ (၁၂၀)ဦးအား သင်တန်းလေးကြိမ်ခွဲပြီး အွန်လိုင်းမှ ပြုလုပ် ပေးခဲ့ပါသည်။ ထို့အတူရေရှည်ရွေးကောက်ပွဲစောင့်ကြည့်လေ့လာသူ (၁၅၀)ဦးအားလေ့လာရေးအား သင်တန်းသုံးကြိမ်ခွဲပြီး အွန်လိုင်းနှင့် ဒေသအလိုက်တာဝန်ခံများမှ တဆင့် သင်တန်းပေးခြင်းတို့ကို ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။ ရေရှည် စောင့်ကြည့်လေ့လာသူ (၁၂၀)ဦးနှင့် ရွေးကောက်ပွဲနေ့စောင့်ကြည့်လေ့လာသူ (၁၅၀)ဦးတို့သည် အမျိုးသမီးနှင့် ရွေးကောက်ပွဲပါဝင်မှု ကဏ္ဍလေ့လာမှုလုပ်ငန်းစဉ်ပိုင်းတွင် မြို့နယ်(၁၂၀)ရှိ အမျိုးသမီး လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ် လောင်းများ၏ရွေးကောက်ပွဲ ပါဝင်မှုဖြစ်စဉ်အား စောင့်ကြည့်လေ့လာရန် ကြီးကြပ်သူ(၁၂)ဦးနှင့်အတူနေရာချ ထားခဲ့သည်။

စောင့်ကြည့်လေ့လာမှုနည်းစနစ်

စောင့်ကြည့်လေ့လာမှုကာလအားရွေးကောက်ပွဲအမည်စာရင်း တင်သွင်းသည့်ကာလ ၊မဲဆွယ်စည်းရုံးရေး ကာလနှင့် ရွေးကောက်ပွဲနေ့စသည့်လုပ်ငန်းစဉ်များ အကောင်အထည်ဖော်သည့်ဧည့်လှိုင်းလမှန်ဝင်ဘာလ၂၀၂၀တွင်း သတ်မှတ်သည်။ စစ်တမ်း ရယူရန်နမူနာပုံစံအားဖြင့် အမျိုးသမီးလွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်လောင်း(၁၂၀)ဦး နှင့်တိုက်ရိုက် တွေ့ဆုံ အင်တာဗျူးခြင်း၊ အမျိုးသမီးကိုယ်စားလှယ်လောင်း(၁၂၀)၏ မဲဆွယ်စည်းရုံးရေးလမ်းကြောင်း အကြိမ်(၂၄၀)အား စောင့်ကြည့်လေ့လာ မှတ်တမ်းယူခြင်း၊ မဲဆန္ဒရှင်ပြည်သူ(၁,၂၀၀)ဦးအား စစ်တမ်းမေးခွန်းကောက်ယူရန် ဖြစ်သည်။

စစ်တမ်းမေးခွန်းကောက်ယူမည့်အဓိကနယ်ပယ်များသည်အမျိုးသမီးကိုယ်စားလှယ်(၁၂၀)ဦး၏ရွေးကောက်ပွဲကာလကြိုတင် ရှေ့ရသောအခက်အခဲနှင့်စိန်ခေါ်မှုများနှင့် အမျိုးသမီးများနိုင်ငံရေးတွင်ပါဝင်မှုကိုဟန့်တားမှုဖြစ်စေသောအကြောင်း များအား တိုက်ရိုက်တွေ့ဆုံမေးမြန်းခြင်း နှင့်မဲဆွယ်စည်းရုံးရေးလှုပ်ရှားမှုများ စောင့်ကြည့်လေ့လာခြင်း၊ ရွေးကောက်ပွဲ ကာလအမျိုးသမီးများအား အကြမ်းဖက်တိုက်ခိုက်ခံရမှုနှင့် အမုန်းစကား များသတင်းမှားများဖြင့် တိုက်ခိုက်မှု ရွေးကောက်ပွဲပါဝင်မှုအားဟန့်တားမှုဖြစ်စဉ်များနှင့်မြန်မာနိုင်ငံ မဲဆန္ဒရှင်ပြည်သူများ ၏ကျား/မရေးရာအမြင်ဆန်းစစ် လေ့လာခြင်း ဖြစ်သည်။ ထိုသို့လေ့လာရာတွင်၂၀၀၈ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေပါ အခန်း(၈) (၉)(၁၀) ပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်များ ၊ရွေးကောက်ပွဲဥပဒေ၊ နည်းဥပဒေနှင့်ရွေးကောက်ပွဲဆိုင်ရာ လုပ်ထုံးလုပ်နည်းလမ်းညွှန်ချက်များနှင့်ကျင့်ဝတ်များ၊ နိုင်ငံတကာနှင့်သဘောတူညီလက်မှတ်ရေးထိုးထားသော လူ့အခွင့်အရေးကြေငြာစာတမ်း ၊အမျိုးသမီးများအပေါ် ခွဲခြားဆက်ဆံမှု ပပျောက်ရေး၊မသန်စွမ်းသူများအခွင့်အရေး၊များအားစံထားအခြေပြုစောင့်ကြည့်လေ့လာသုတေသနပြုထားခြင်းဖြစ်သည်။

စစ်တမ်းကောက်ယူရာတွင် အမျိုးသမီးလွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်လောင်း(၉၀၂)ဦးအနက်မှ နိုင်ငံရေးပါတီ(၁၅)ခု၏အမျိုးသမီးလွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်လောင်း(၁၂၀)ဦးကိုဦးတည်သတ်မှတ်ကာစနစ်တကျကောက်ယူမှုပုံစံ(Systematic Sampling- SYS)စနစ်ဖြင့် ကောက်ယူထားပါသည်။ ထို့ပြင် မဲဆန္ဒရှင်သဘောထားစစ်တမ်းကောက်ယူရာတွင် မဲဆန္ဒရှင်(၁၂၀၀)ဦး သတ်မှတ်ကာ ကျပန်းကောက်ယူခြင်း (Sample Random Sampling -SRS) စနစ်ကို အသုံးပြု ထားပါသည်။ စောင့်ကြည့်လေ့လာမှုအတွက်စစ်တမ်းမေးခွန်းပုံစံ(၆)မျိုးပြင်ဆင်အသုံးပြုခဲ့သည်။

၁။အမျိုးသမီးများ၏နိုင်ငံရေးတွင်ပါဝင်မှုနှင့်အခန်းကဏ္ဍစောင့်ကြည့်လေ့လာမှုစစ်တမ်း

၂။ရွေးကောက်ပွဲကာလအတွင်းကြုံတွေ့ရသောအခက်အခဲနှင့်စိန်ခေါ်မှုများစောင့်ကြည့်လေ့လာမှုစစ်တမ်း

၃။ရွေးကောက်ပွဲကာလအမျိုးသမီးလွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်များကိုအကြမ်းဖက်တိုက်ခိုက်မှုဖြစ်စဉ်စောင့်ကြည့်မှုစစ်တမ်း

၄။ရွေးကောက်ပွဲနေ့အမျိုးသမီးဆိုင်ရာအကြမ်းဖက်မှုထူးခြားဖြစ်စဉ်စောင့်ကြည့်မှုစစ်တမ်း

၅။အမျိုးသမီးကိုယ်စားလှယ်လောင်းများအားလူမှုကွန်ယက်မှတိုက်ခိုက်မှုများစောင့်ကြည့်မှုစစ်တမ်း

၆။မဲဆန္ဒရှင်ပြည်သူလူထုကျား/မရေးရာအမြင်ဆန်းစစ်လေ့လာမှုစစ်တမ်း

ပြည်နယ်နှင့်တိုင်းဒေသကြီး အလိုက်စောင့်ကြည့်လေ့လာသူစာရင်း			
ပြည်နယ်နှင့်တိုင်းဒေသကြီး	ရွေးကောက်ပွဲနေ့စောင့်ကြည့်လေ့လာသူအရေအတွက်	ရေရှည်စောင့်ကြည့်လေ့လာသူ	ကြီးကြပ်သူ
ကချင်ပြည်နယ်	၇၇	၂၀	၂
ကယားပြည်နယ်	၁၁	၆	၁
ကရင်ပြည်နယ်	၂၇	၁၂	၁
ချင်းပြည်နယ်	၃၈	၁၂	၁
မကွေးတိုင်းဒေသကြီး	၁၅၃	၂၄	၁
စစ်ကိုင်းတိုင်းဒေသကြီး	၁၇၅	၂၈	၁
ပဲခူးတိုင်းဒေသကြီး	၁၄၈	၂၄	၁
ရခိုင်ပြည်နယ်	၂၈	၆	၁
ရှမ်းပြည်နယ်	၆၃	၁၂	၂
မွန်ပြည်နယ်	၆၆	၈	၂
မန္တလေးတိုင်းဒေသကြီး	၁၀၉	၂၄	၁
ရန်ကုန်တိုင်းဒေသကြီး	၂၆	၁၆	၁
တနင်္သာရီတိုင်းဒေသကြီး	၅၇	၈	၁
ဧရာဝတီတိုင်းဒေသကြီး	၅၄	၂၈	၂
နေပြည်တော်	၁၂	၂၃၈	-

အခန်း(၂)

ရွေးကောက်ပွဲမတိုင်မီကာလအခြေအနေတွေ့ရှိချက်များ

၂။၂၀၂၀-ရွေးကောက်ပွဲမတိုင်မီပြည်ထောင်စုရွေးကောက်ပွဲကော်မရှင်၏ပြင်ဆင်ဆောင်ရွက်မှုတွေ့ရှိချက်များ

၂.၁။ ရွေးကောက်ပွဲဆိုင်ရာ ဥပဒေမူဘောင် ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုများ

၂၀၁၅ - ၂၀၂၀ ပြည်ထောင်စုရွေးကောက်ပွဲကော်မရှင်အား ပြန်လည်ဖွဲ့စည်းပြီးသည့်နောက်ပိုင်းဖြစ်သော ၂၀၁၉ ခုနှစ်၊ ဖေဖော်ဝါရီလ(၁၅)ရက်တွင် “ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံတော် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေကို ပြင်ဆင်သည့် ဥပဒေကြမ်း အတည်ပြုရေး ပြည်လုံးကျွတ်ဆန္ဒခံယူပွဲ နည်းဥပဒေ” အတည်ပြုခြင်းနှင့် သက်ဆိုင်ရာ ရွေးကောက်ပွဲ နည်းဥပဒေများပါ နည်းဥပဒေပုဒ်မ (၃၉)နှင့်အညီ ပွင့်လင်းမြင်သာမှုရှိစေရန် တပ်မတော်များအား တပ်ပြင်ပနေရာတွင်သတ်မှတ် ပြင်ဆင် စေခြင်း၊ ပြည်တွင်းပြောင်းရွှေ့နေထိုင်မှု ရက်ပေါင်း (၁၈၀)အစား ရက်ပေါင်း(၉၀) နေထိုင်ရုံဖြင့် မိမိနေထိုင်ရာဒေသတွင် တရားဝင် မဲပေးနိုင်ခြင်း၊ တိုင်းရင်းသားလူမျိုးရေးရာ လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်လောင်း၏ ရွေးကောက်ပွဲအသုံးစားရိတ်ကို သိန်း (၁၅၀)ဟု တိုးမြှင့်ခွင့်ပြုခြင်းတို့ကို အတည်ပြုခဲ့သည်။၂၀၁၉တွင် ပြည်ထောင်စု ရွေးကောက်ပွဲကော်မရှင်သည် ကျားမ ရေးရာ တန်းတူညီမျှရေး နှင့်အမျိုးသမီးစွမ်းရည်မြှင့်တင်ရေး မူဝါဒနှင့်လုပ်ဆောင်မှု အစီအစဉ် မဟာဗျူဟာ တစ်ရပ် အားရေးဆွဲခဲ့ပြီး အမျိုးသမီးလွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်လောင်း ပါဝင်မှုဆိုင်ရာ ဥပဒေ သော်လည်းကောင်း နည်းဥပဒေသော် လည်းကောင်း ပြောင်းလဲမှုမရှိခဲ့ပါ။

ထို့ပြင် ၂၀၁၅ -အထွေထွေရွေးကောက်ပွဲ၊ ၂၀၁၇- ကြားဖြတ်ရွေးကောက်ပွဲ နှင့် ၂၀၁၈- ကြားဖြတ် ရွေးကောက်ပွဲ တို့တွင် အမိန့်ကြေညာချက်များနှင့်သာ ဖွဲ့စည်းခဲ့သော ရွေးကောက်ပွဲဆိုင်ရာ စေ့စပ်ညှိနှိုင်းရေး ကော်မတီများကို လည်းကောင်း၊ ခွင့်ပြုခဲ့သော ရွေးကောက်ပွဲစောင့်ကြည့်လေ့လာရေး အဖွဲ့အစည်းများကိုလည်းကောင်း ရွေးကောက်ပွဲဆိုင်ရာ နည်းဥပဒေ အသီးသီးတွင် ထည့်သွင်းပြဋ္ဌာန်း အတည်ပြုခဲ့သည်။

၂.၂။ ကိုဗစ်-၁၉ ရောဂါဆိုင်ရာ အထူးစီမံဆောင်ရွက်ချက်များ

ကိုဗစ်-၁၉ ကမ္ဘာ့ကပ်ရောဂါကြောင့် မြန်မာနိုင်ငံရှိ မြို့နယ်အများအပြားတွင် ခရီးသွားလာရေးဆိုင်ရာ ကန့်သတ် ချက်များ၊ နေအိမ်တွင်း နေထိုင်ရေးအစီအစဉ် (stay at home)၊ ကူးစက်ခံရသူများနှင့် ထိတွေ့မှုရှိသူများအား ကွာရန်တင်း ဝင်စေခြင်း စသည့် အခြေအနေများသည် ရွေးကောက်ပွဲကျင်းပမှုနှင့် ပတ်သက်ပြီး မဲဆန္ဒရှင်များ၏ စိုးရိမ် ကြောင့်ကြမှုကို မြင့်တက်စေခဲ့သည်ကို တွေ့ရသည်။

အခြားတစ်ဖက်တွင်မူ ပြည်ထောင်စုရွေးကောက်ပွဲကော်မရှင်အနေဖြင့် ရွေးကောက်ပွဲဖြစ်စဉ်အတွင်း ကိုဗစ်-၁၉ ရောဂါ ကူးစက်မှုကို တတ်နိုင်သမျှ ကာကွယ်၊ ထိန်းချုပ်ရန်အတွက် ကျန်းမာရေးနှင့်အားကစား ဝန်ကြီးဌာနမှ သတ်မှတ်ချက်များ၊ လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများနှင့်အညီ ရွေးကောက်ပွဲကျင်းပနိုင်ရန် ပြင်ဆင်ခဲ့သလို ရွေးကောက်ပွဲဆိုင်ရာ ဆက်စပ် ပတ်သက် သူများ နှင့် သက်ဆိုင်သော ကြေညာချက်အမျိုးမျိုးအား ထုတ်ပြန်ခဲ့သည်ကိုလည်း တွေ့ရသည်။ မဲဆွယ် စည်းရုံးရေးဆိုင်ရာ ညွှန်ကြားချက်များ၊ ကိုဗစ်-၁၉ ရောဂါ ကာကွယ်၊ ထိန်းချုပ်ရေးဆိုင်ရာ ကျန်းမာရေးစံလုပ်ငန်းလမ်းညွှန် (SOP)များကို ထုတ်ပြန်ခဲ့သလို မဲရုံလုပ်ငန်းလမ်းညွှန်များတွင်လည်း ကာကွယ်၊ ထိန်းချုပ်ရေးဆိုင်ရာ လုပ်ထုံးလုပ်နည်း များကို ထည့်သွင်း သတ်မှတ်ခဲ့သည်ကို တွေ့ရသည်။ထို့ပြင် ကပ်ရောဂါ ကူးစက်ပြန့်ပွားမှုကာလအတွင်း အသက် (၆၀)နှင့်အထက် ရှိသူများ ကြိုတင်မဲ ပေးနိုင်ရန် ကြေညာချက်အမှတ် ၁၈၉/၂၀၂၀အား ၂၀၂၀ပြည့်နှစ်၊ အောက်တိုဘာလ (၁၀)ရက်နေ့တွင် ထုတ်ပြန်ခဲ့ပါသည်။

၂.၃။ ရွေးကောက်ပွဲစောင့်ကြည့်လေ့လာရေးအဖွဲ့အစည်းများဆိုင်ရာ တွေ့ရှိချက်များ

၂၀၁၉ခုနှစ်တွင် ပြည်ထောင်စုရွေးကောက်ပွဲကော်မရှင်က ဆောင်ရွက်ခဲ့သော ရွေးကောက်ပွဲဆိုင်ရာ နည်းဥပဒေ ပြင်ဆင်ချက်များအနက် တစ်ချက်မှာ ယခင်ရွေးကောက်ပွဲများက အမိန့်ကြေညာချက်များနှင့်သာ ခွင့်ပြုခဲ့ သော ရွေးကောက်ပွဲစောင့်ကြည့်လေ့လာရေး အဖွဲ့အစည်း၏ စောင့်ကြည့်လေ့လာခွင့်ကို ရွေးကောက်ပွဲဆိုင်ရာ နည်းဥပဒေ အသီးသီးတွင် ထည့်သွင်းပြဋ္ဌာန်း အတည်ပြုခဲ့ခြင်းပင် ဖြစ်သည်။ အခြားတစ်ဖက်တွင်မူ ၂၀၂၀အထွေထွေရွေးကောက်ပွဲ အတွက် ထုတ်ပြန်သော ရွေးကောက်ပွဲစောင့်ကြည့်လေ့လာရေး လုပ်ငန်းစဉ်များဆိုင်ရာ အမိန့်ကြော်ငြာစာများတွင် ယခင် ရွေးကောက်ပွဲများက စောင့်ကြည့်လေ့လာခွင့်ပြုခဲ့သည့် ရွေးကောက်ပွဲဖြစ်စဉ်တစ်ချို့ကိုဖြုတ်ပယ်ထားခြင်း၊ ဥပဒေအကာအကွယ် နှင့် လုံခြုံရေး အကာအကွယ်ရယူပိုင်ခွင့်ကိုဖြုတ် ပယ်ထားခြင်းတို့ကို တွေ့ရသည်။

ရွေးကောက်ပွဲစောင့်ကြည့်လေ့လာသူများ၏ တာဝန်အနေနှင့် ထပ်မံထည့်သွင်းလိုက်သော အချက်တစ်ချက်မှာ မိမိတို့အဖွဲ့မှ လေ့လာသူဦးရေနှင့် လေ့လာခဲ့သည့် မဲရုံအလိုက် အင်အားစာရင်း မှန်ကန်ကြောင်း မဲရုံမှူးထံမှ ပူးတွဲ (စ)ပါ ပုံစံနှင့် ထောက်ခံချက်ရယူရန်ဟူ၍ ဖြစ်သည်။

၂.၄။ နိုင်ငံရေးပါတီနှင့်ပြည်ထောင်စုရွေးကောက်ပွဲကော်မရှင်အကြားအငြင်းပွားဖွယ်ရာတွေ့ရှိချက်များ

နိုင်ငံရေးပါတီ(၉၆)ရှိသည့်အနက် ဇွန်လ(၂၆)ရက်နေ့တွင်(၆၅)ပါတီက ပါတီကျင့်ဝတ်အားလက်မှတ်ရေးထိုးခဲ့သော်လည်း (၂၆) ပါတီမှလက်မှတ်ရေးထိုးရန်ငြင်းဆန်ခဲ့သည်။ ၂၀၂၀-ပါတီစုံဒီမိုကရေစီရွေးကောက်ပွဲတွင်အရွေးခံခွင့်ရှိသော (၉၃) ပါတီဖြစ်သော်လည်းစည်းမျဉ်းလိုက်နာမှုပိုင်းဆိုင်ရာအချက်များအရ(၉၁)ပါတီဝင်ရောက်ယှဉ်ပြိုင်ခွင့်ရခဲ့သည်။ ယင်းပါတီများ ၊ အနက်မဲဆန္ဒနယ်(၆၀)အထက်ဝင်ရောက်ယှဉ်ပြိုင်သောပါတီ(၁၅)ခုသာရှိသည်။ ရွေးကောက်ပွဲမတိုင်မီကာလ အတွင်း နိုင်ငံရေး ပါတီများ၏ ပြည်ထောင်စုရွေးကောက်ပွဲ ကော်မရှင်၏ ရပ်တည်မှုအပေါ်ယုံကြည်မှု ကျဆင်းသောအခြေအနေများသည် နိုင်ငံပိုင်သတင်း မီဒီယာအသုံးပြုပြီး မဲဆွယ်မိန့်ခွန်းအားဆင်ဆာဖြတ်ခြင်း၊ နိုင်ငံရေးပါတီများတွေ့ဆုံခွင့် တောင်းသည် ကိုငြင်းဆန်မှုများနှင့် ရွေးကောက်ပွဲ မကျင်းပဖြစ်သောမဲဆန္ဒနယ် သတ်မှတ်ချက်များ ကြောင့် ဖြစ်ပေါ်လာခဲ့သည်။ ထို့ပြင် နိုင်ငံရေး ပါတီများ ဖြစ်သော ပြည်သူ့ပါတီ၊ရခိုင်ဦးဆောင်ပါတီ၊ လူ့ဘောင်သစ်ပါတီ၊ ဓနုအမျိုးသားပါတီတို့ ၏နိုင်ငံပိုင်မီဒီယာ အသုံးပြုခွင့်တွင် ပါတီမိန့်ခွန်းများအားဆင်ဆာဖြတ်တောက်မှုများရှိခဲ့သည်။

ကြိုတင်မဲနှင့် မဲစာရင်း စီမံခန့်ခွဲမှုအပိုင်းတွင်လက်ရှိအာဏာရပါတီမှ ဝေဖန်ပြောဆိုမှုများရှိခဲ့သည်။ ထို့သို့သော အခြေ အနေများတွင်ပါတီ ကျင့်ဝတ်ကို လက်မှတ်ထိုး ရန်ငြင်းဆန်ခဲ့သောနိုင်ငံရေးပါတီ(၂၆)ခုသည် တပ်မတော်ကာကွယ်ရေး ဦးစီးချုပ်နှင့်တွေ့ဆုံခဲ့သည်။

၂.၅။ ရွေးကောက်ပွဲနှင့်သတင်းမီဒီယာလွတ်လပ်ခွင့်

၂၀၁၉ဩဂုတ်လ(၁၃)တွင် မြန်မာနိုင်ငံသတင်းစာဆရာအသင်းနှင့်ပြည်ထောင်စုရွေးကောက်ပွဲကော်မရှင် တို့ရွေး ကောက်ပွဲဆိုင်ရာပြင်ဆင်မှုဆိုင်ရာသဘောတူညီမှုများပြုလုပ်ခဲ့သည်။ ၂၀၁၉ဩဂုတ်လ(၁၃)၊၂၀၂၀တွင် သတင်းမီဒီယာ ကောင်စီသည်ရွေးကောက်ပွဲဆိုင်ရာ မီဒီယာလုပ်ငန်းလမ်းညွှန်^၆ ကိုထုတ်ဝေခဲ့သည်။ ရွေးကောက်ပွဲမတိုင်မီကာလ အတွင်းမီဒီယာ၏ သတင်းမီဒီယာလွတ်လပ်ခွင့်နှင့် ပတ်သက်ပြီးပြည်ထောင်စု ရွေးကောက်ပွဲကော်မရှင်ရုံးရှေ့ထိ ဆန္ဒပြမှုများ ရှိခဲ့ပြီး ရွေးကောက်ပွဲပြီး နောက်ပိုင်းတွင်လဲသတင်းမီဒီယာများအပေါ်ဖိနှိပ်ပြောဆိုဆက်ဆံမှုကြောင့်သတင်းစာဆရာများ အသင်းနှင့်မီဒီယာ လောကမှကြေငြာချက်များထုတ်ပြန်သည်အထိဖြစ်ခဲ့သည်။

အခန်း(၃)

၂၀၂၀-ပါတီစုံဒီမိုကရေစီရွေးကောက်ပွဲနှင့်အမျိုးသမီးအခန်းကဏ္ဍတွေ့ရှိချက်နှင့်အကြံပြုချက်များ

၂၀၁၉ ခုနှစ်အပြီးသတ်စာရင်း^၇ (Inter Parliamentary Union)ဖော်ပြချက်အရမြန်မာနိုင်ငံသည် လွှတ်တော် တွင် အမျိုးသမီး ပါဝင်မှု၁၁.၃%ဖြင့်ကမ္ဘာ့အဆင့် ၁၅၈တွင်ရှိနေပြီးအရှေ့တောင်အာရှတွင် သီရိလင်္ကာ၊ထိုင်းနှင့် ဘရူနိုင်း နိုင်ငံ အထက် တွင်ရှိနေသည်။လက်ရှိမြန်မာနိုင်ငံရေးတွင် အမျိုးသမီး ပါဝင်မှုသည် နိမ့်ကျနေဆဲဖြစ်ပြီး ရွေးကောက်ပွဲ နိုင်ငံရေး တွင်လည်း အမျိုးသမီးထောက်ခံမှု လွန်စွာ နိမ့်ကျနေသောအခြေအနေသည်ပြီးခဲ့သောရွေးကောက်ပွဲ မဲရလဒ် များအရ ၆% လျော့နည်း နေသည်ကို တွေ့ရှိရသည်။ ၂၀၁၅-ရွေးကောက်ပွဲတွင် ကိုယ်စားလှယ်လောင်း (၆၀၃၈)ဦး ရှိသည့်အနက် အမျိုးသမီး (၈၁၄)ဦး ပါဝင်ရာ ၂၀၂၀- ရွေးကောက်ပွဲတွင် ဝင်ရောက်ယှဉ်ပြိုင်သော လွှတ်တော် ကိုယ်စားလှယ်လောင်း (၅၆၃၉)ဦး အပြီးသတ်စာရင်းအရ အမျိုးသမီးလွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်လောင်း(၉၀၂)ဦး ရှိရာအမျိုးသမီးပါဝင်မှု ၃% မြင့်တက်လာရာလက်ရှိ နိုင်ငံရေးပါတီများ၏ ကျား/မရေးရာမူဝါဒနှင့် ဒီမိုကရေစီ၏ ဝိသေသလက္ခဏာ တစ်ရပ် ဖြစ်သော အားလုံးအကျုံးဝင်ပါဝင်မှုအခြေအနေအားပြန်လည်သုံးသပ်ရန်လိုအပ်လာပြီဖြစ်ပြီးအမျိုးသမီး များနိုင်ငံရေး တွင်ပါဝင်လာ နိုင်ရေး သည်အကန့်အသတ်ရှိနေပြီး စိန်ခေါ်မှုပြင်းထန် သည်ကိုတွေ့ရှိရသည်။ ထို့ပြင်ပါတီ အချင်းချင်း ကိုယ်စားလှယ် လောင်းအမည်စာရင်း တင်သွင်းစဉ်ကာလ အတွင်းလူစာရင်းအပြောင်းအလဲများကြောင့် အမျိုးသမီး လွှတ်တော် ကိုယ်စားလှယ် လျော့နည်းသွားခြင်းနှင့် အမျိုးသမီး ပါဝင်မှုများသောညီညွတ်သော ဒီမိုကရက် တစ်ပါတီ ရုပ်သိမ်းခဲ့သော အခြေအနေ ကြောင့် ၂၀၂၀-ရွေးကောက်ပွဲ တွင်မျှော်မှန်းထားသလောက် အမျိုးသမီး လွှတ်တော် ကိုယ်စားလှယ် ဝင်ရောက် ယှဉ်ပြိုင်မှု မြင့်တက်မလာခဲ့ပါ။ ထို့ပြင် ရခိုင်ပြည်နယ် တောင်ကုတ်မြို့နယ် တွင်ဖြစ်ပွားခဲ့သော အမျိုးသား ဒီမိုကရေစီ အဖွဲ့ချုပ်၏ လွှတ်တော် ကိုယ်စားလှယ်များ ဖြစ်သော အမျိုးသမီးလွှတ်တော် ကိုယ်စားလှယ် လောင်း(၂)ဦး အားမဲဆွယ် စည်းရုံးနေစဉ် အတွင်းလက်နက်ကိုင်အဖွဲ့၏ပြန်ပေးဆွဲမှုသည် အမျိုးသမီးများ ရွေးကောက်ပွဲ တွင်ပါဝင်လာနိုင်ရေး ကိုဟန့်တားလိုက်သော ခြိမ်းခြောက်မှုတစ်ရပ် ဖြစ်သည်။

ထိုကဲ့သို့သောအခြေအနေမျိုးတွင် ထိခိုက်နစ်နာသူအမျိုးသမီး ကိုယ်စားလှယ်လောင်းများအား တည်ဆဲဥပဒေများအရ အကာကွယ်မပြုနိုင်ခြင်း နှင့်ရွေးကောက်ပွဲဆိုင်ရာ ဥပဒေအရ ထိုသူတို့၏ထိခိုက်နစ်နာမှုကို တရားမျှတ သောဥပဒေအရ ဆောင်ရွက်ပေးခြင်း အလျဉ်းမရှိခဲ့ပါ။အဆိုပါ အချက်များ အားရွေးကောက်ပွဲမတိုင်မီထုတ်ပြန်ခဲ့သော ကနဦး တွေ့ရှိချက် ထုတ်ပြန်မှု အစီရင်ခံစာတွင် ဖော်ပြထားသည်။

၂၀၂၀ပါတီစုံဒီမိုကရေစီရွေးကောက်ပွဲတွင် အမျိုးသားဒီမိုကရေစီအဖွဲ့ချုပ်ပါတီမှ အနိုင်ရရှိခဲ့ပြီးပြည်ထောင်စု ရွေးကောက်ပွဲ ကော်မရှင်၏ ရွေးကောက်ပွဲကြော်ငြာချက်ရလဒ်^၈ များအရအမျိုးသားလွှတ်တော်တွင် ၁၅.၅%၊ပြည်သူ့လွှတ်တော် နေရာ တွင်၁၆.၈၂%၊ တိုင်းဒေသကြီး ပြည်နယ်လွှတ်တော် တွင် ၁၈%ထိမြင့်တက်လာခဲ့သည်။ ပြီးခဲ့သော၂၀၁၅-ပါတီစုံ ဒီမိုကရေစီ ရွေးကော်ကပွဲတွင်အမျိုးသမီးပါဝင်မှု ၁၁%ရှိရာက၇%ထိ မြင့်တက်လာသည်ကိုတွေ့ရသည်။ရန်ကုန်တိုင်းဒေသကြီး လွှတ်တော်သည်အမျိုးသမီးပါဝင်မှု၃၀%ဖြင့်အမြင့်ဆုံးဖြစ်ပြီး၊မွန်ပြည်နယ်လွှတ်တော်သည်၂၅%၊ကရင်ပြည်နယ်လွှတ်တော် သည် ၂၁% နှင့်မကွေးတိုင်းဒေသကြီးလွှတ်တော်သည် ၂၀%ဖြင့်အမျိုးသမီး ပါဝင်မှုနှုန်းမြင့်လာသည် ကိုတွေ့ ရသည်။ ၂၀၂၀- ပါတီစုံဒီမိုကရေစီရွေးကောက်ပွဲတွင်ဝင်ရောက်ယှဉ်ပြိုင်သောအမျိုးသမီးကိုယ်စားလှယ်လောင်းများ၏ ရွေးကောက် ပွဲ ဖြစ်စဉ်ကာလလေ့လာ တွေ့ရှိချက်များကို အသေးစိတ်ဖော်ပြသွားမည် ဖြစ်သည်။

၃.၁။အဓိကတွေ့ရှိချက်များ

၂၀၂၀-ပါတီစုံဒီမိုကရေစီရွေးကောက်ပွဲတွင်အမျိုးသမီးပါဝင်မှု ၁၈%ထိမြင့်တက်လာခဲ့ပြီး အမျိုးသားဒီမိုကရေစီအဖွဲ့ချုပ်ပါတီမှ အမျိုးသမီးများအများဆုံးရွေးကောက်တင်မြှောက်ခံခဲ့ရပြီး ရှမ်းတိုင်းရင်းသားဒီမိုကရေစီအဖွဲ့ချုပ်ပါတီမှ ဒုတိယအများဆုံးဖြစ်သည်။ကမ္ဘာ့ကူးစက်ကပ်ရောဂါဘေးကာလတွင်းကျင်းပရသောရွေးကောက်ပွဲဖြစ်သောကြောင့် အခက်အခဲနှင့်စိန်ခေါ်မှုများကြားမှယှဉ်ပြိုင်ရသော်လည်း အမျိုးသမီးပါဝင်မှုမြင့်တက်လာခြင်းသည် ကျား/မရေးတန်းတူညီမျှရေးလုပ်ငန်းစဉ်များပိုမိုဆောင်ရွက်ရန် ရလဒ်ကောင်းဖြစ်သည်။ သို့သော်လည်းအမျိုးသမီးများ နိုင်ငံရေးတွင် ပါဝင်လာနိုင်ရေးအတွက်နိုင်ငံရေးနိုင်ငံရေးပါတီပိုင်းဆိုင်ရာမူဝါဒနှင့်ပံ့ပိုးမှုများ၊ ရွေးကောက်ပွဲဆိုင်ရာဥပဒေရေးရာမူဘောင်များနှင့် အမျိုးသမီးများကို အကာကွယ်ပေးနိုင်သောတရားဥပဒေ၊ ရွေးကောက်ပွဲနှင့် ငြိမ်းချမ်းရေးဆိုင်ရာလုပ်ငန်းစဉ်များတွင် ပြောင်းလဲမှုများဆောင်ရွက်ရန်များစွာလိုအပ်နေဆဲ ဖြစ်သည်ကိုတွေ့ရှိရသည်။ ထို့အတူမြန်မာ့လူ့ဘောင်အဖွဲ့အစည်း၏ ဒေသအလိုက်မတူညီသော ရှေးရိုးစွဲဓလေ့ထုံးတမ်းအစဉ်အလာများနှင့် ကျား/မရေးရာအမြင်ကျဉ်းမြောင်းမှုများ လွန်ခဲ့သော(၅)နှစ်တာကာလထက်ပိုမို ကောင်းမွန်လာသည်ဟုထင်ရသော်လည်း အရည်အချင်းရှိသော အမျိုးသမီးကိုယ်စားလှယ်လောင်း များ၏ရွေးကောက်ပွဲ ရလဒ်များကိုလေ့လာပါက များစွာပြင်းလဲရန်လိုအပ်နေဆဲဖြစ်သည်ကိုတွေ့ရသည်။ ထို့ပြင်မြန်မာနိုင်ငံတွင်အမျိုးသမီးများ နိုင်ငံရေး တွင်ပါဝင်မှုကို အထောက်အပံ့ပေးနိုင်သော ရွေးကောက်ပွဲဆိုင်ရာနှင့် နိုင်ငံရေးသိပ္ပံကဲ့သို့သော နည်းစနစ်ပိုင်းဆိုင်ရာ ပံ့ပိုးပေးနိုင်သောကျွမ်းကျင်သည့်အဖွဲ့အစည်းများ ရေရှည်ပံ့ပိုးမှုမရှိခြင်းနှင့်အရေအတွက် နည်းပါးနေခြင်းသည် ပြန်လည်သုံးသပ်ပြင်ဆင်ရန်လိုအပ်သည်။၂၀၂၀-ပါတီစုံဒီမိုကရေစီရွေးကောက်ပွဲစောင့်ကြည့် လေ့လာမှုတွေ့ရှိချက်များကို အခြေခံ၍ သက်ဆိုင်ရာကဏ္ဍ အလိုက် တွေ့ရှိချက်နှင့်အကြံပြုချက်များကိုအသေးစိတ်ဖော်ပြထားသည်။

၃.၁.၁အမျိုးသမီးလွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်လောင်းများ၏အခန်းကဏ္ဍနှင့် နိုင်ငံရေးပါတီ

- ✚ အမျိုးသမီးလွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်လောင်း၁၂၀ရှိသည့်အနက်၂၂% သည်နိုင်ငံရေးနှင့်လူမှုရေး ရာနယ်ပယ်တွင်လုံးဝအတွေ့ အကြုံမရှိသူများဖြစ်ရာအမျိုးသမီး လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ် လောင်းရွေးချယ်ရာတွင် နိုင်ငံရေးပါတီများ အနေဖြင့်အရည်အချင်းသတ်မှတ်ချက်များတိကျစွာပြဋ္ဌာန်းထားခြင်းမရှိပါ။နိုင်ငံရေးပါတီများတွင် ကျား/မ ရေးရာပါဝင်မှုအားအလေးထားပြီး အချိုးကျပါဝင်မှု စနစ်ကျင့်သုံးသောပါတီ အား(၅)ပါတီ သာရှိနေသည်။
- ✚ ပါတီဝင်အမျိုးသမီးများ၏ပါတီတွင်းတာဝန်ထမ်းဆောင်မှုနှင့်အခန်းကဏ္ဍသည်နိုင်ငံရေးပါတီ(၁၅)ခု၏အမျိုးသမီးလွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်လောင်း(၁၂၀)ဦး၏ဖြေဆိုမှုအရ ၅%သည်သာပါတီ၏ဦးဆောင်မှုအဆင့် နှင့်ဆုံးဖြတ် နိုင်ခွင့် ရှိသော နေရာ တွင်ရှိကြပြီးကျန်သူများသည်သာမန်ပါတီဝင်များဖြစ်ကြသည်။
- ✚ ပါတီဝင်အမျိုးသမီးများ၏လုပ်ပိုင်ခွင့်နှင့်တာဝန်ပေးအပ်ရာတွင် များသောအားဖြင့်အချိုးကျပါဝင်မှုစနစ် အရဟုဖြေဆိုသူ ၂၂% သာ ရှိပြီး၊အရည်အချင်း၊နိုင်ငံရေးအတွေ့အကြုံလူမှုရေးရာ ဝင်ဆန့်သူတို့ကိုသာရွေးချယ်၍ တာဝန်ပေးလေ့ ရှိသည်ကို တွေ့ရ ပြီးအမျိုးသားပါတီဝင်များထက်သတ်မှတ်ချက် ကန့်သတ်ချက်များစွာရှိသည်။
- ✚ နိုင်ငံရေးပါတီများ၏ ပုံမှန်စွမ်းရည်မြင့်သင်တန်းနှင့် သင်တန်းများပြုလုပ်ပေးမှု အခြေအနေအား လေ့လာ ရာတွင် ပါတီ(၁၅)ခု အနက်ပါတီ(၅)ခုတွင်သာလုပ်ဆောင်သည်ကိုတွေ့ရှိရသည်။ နိုင်ငံရေးပါတီများ ၏ပြည်ပ နိုင်ငံ ရေးပါတီများ၊နည်းပညာ ပံ့ပိုးမှုများချိတ်ဆက်ရာတွင် အင်အားကြီးပါတီများ ၏ချိတ်ဆက်မှု ကောင်းမွန်သော အခြေအနေတွင်ရှိ သော်လဲ တိုင်းရင်းသား လူနည်းစု ပါတီ များသည် ထိရောက် သောပံ့ပိုးမှုများမရရှိပါ။
- ✚ နိုင်ငံရေးပါတီများအနေဖြင့်အရည်အချင်းရှိပြီး နိုင်ငံရေးကိုစိတ်ဝင်စားသောအမျိုးသမီးများကို စနစ်တကျ ပံ့ပိုးပေးပြီးရွေး ကောက်ပွဲမတိုင်မီကပင်ကြိုတင်ပြင်ဆင်ပေးမှုအားနည်းသည်ကိုတွေ့ရသည်။

- ✦ လက်ရှိလွှတ်တော်ရွေးကောက်ပွဲဥပဒေနှင့် နိုင်ငံရေးပါတီများ၏ဥပဒေလုပ်ထုံးလုပ်နည်းများတွင် နိုင်ငံရေးတွင် အမျိုးသမီး ပါဝင်မှုကိုမြှင့်တင်ပေးနိုင်သောအချက်များမပါရှိပါ။

၃.၁.၂။အမျိုးသမီးလွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်လောင်းများ၏မဲဆွယ်စည်းရုံးရေးဆိုင်ရာစီမံခန့်ခွဲမှု

- ✦ နိုင်ငံရေးပါတီများအနေဖြင့်ရွေးကောက်ပွဲယှဉ်ပြိုင်ရန်ရွေးချယ်ထားသောအမျိုးသမီးကိုယ်စားလှယ်လောင်းများအား ပြင်ဆင်ပံ့ပိုးပေးမှုအားနည်းခြင်းနှင့်အမျိုးသမီးကိုယ်စားလှယ်လောင်းများအတွက်မဲဆွယ်စည်းရုံးရေးလုပ်ငန်းစဉ်များအတွက်တိကျ သောလမ်းညွှန်ချက်များနှင့်မဲဆွယ်စည်းရုံးရေး တွင်ငွေကြေး ဆိုင်ရာနှင့်အချက် အလက်ဆိုင်ရာ ပံ့ပိုးမှု သည်မရှိသလောက် ဖြစ်သည်ကိုတွေ့ရှိရသည်။
- ✦ အမျိုးသမီးကိုယ်စားလှယ်လောင်းများသည် မိမိတို့၏မဲဆန္ဒနယ်တွင်ပြည်သူလူထု၏ လိုအပ်ချက်များ နှင့်မဲဆွယ်စည်းရုံးရေးဆိုင်ရာလုပ်ငန်းစဉ်ပြင်ဆင်မှု ပိုင်းတွင်အမျိုးသမီးကိုယ်စားလှယ်လောင်း၁၂၀ဦး၏၁၂%က သာလုပ်ဆောင် ထားခြင်း ရှိသည်ကို တွေ့ရှိရသည်။
- ✦ ကပ်ရောဂါဘေးကာလအတွင်း လူအများစုဝေး စီတန်းလှည့်လည်မဲဆွယ်ခြင်း လုပ်သည်ကို၂၇%ကဖြေဆိုပြီး ကျန်အခြေအနေများသည် လက်ကမ်းစာစောင်နှင့် ပိုစတာကမ္ဘိန်းများဖြစ်ကြပြီး အိမ်တိုင်ရာရောက် မဲဆွယ်မှုများအားရောဂါကာကွယ်ရေး ဆိုင်ရာလမ်းညွှန်ချက်များ နှင့်အညီတွေ့ရသည်။
- ✦ အမျိုးသမီးကိုယ်စားလှယ်လောင်းများသည် မဲဆွယ်စည်းရုံးရေးလုပ်ငန်းစဉ်များတွင် အီလက်ထရောနစ်ဆက်သွယ် ရေးနည်းပညာရပ်များ အသုံးပြုမှုနည်းခြင်းနှင့်သတင်းမီဒီယာချိတ်ဆက်မှု နှင့်ပြည်သူလူထုထံ မိမိတို့၏ရွေးကောက်ပွဲဆိုင်ရာကြေငြာချက်နှင့်လုပ်ငန်းများ သတင်းစကားပေးပို့မှုပိုင်းဆိုင်ရာတွင် ထိရောက်စွာ အသုံးပြုနိုင်မှု အား နည်းသည်။
- ✦ အမျိုးသမီးကိုယ်စားလှယ်လောင်းများ၏ရွေးကောက်ပွဲဆိုင်ရာဥပဒေရေးရာမူဘောင်နှင့်လုပ်ထုံးလုပ်နည်းပိုင်းဆိုင်ရာသိရှိမှုလွန်စွာအားနည်းပါသည်။
- ✦ မြန်မာနိုင်ငံတွင် ရွေးကောက်ပွဲမဲဆွယ်စည်းရုံးရေးဆိုင်ရာစီမံခန့်ခွဲမှု နှင့်ပတ်သက်ပြီးကျွမ်းကျင်ပညာရှင် မရှိခြင်းနှင့် လေ့လာမှု၊ ပြင်ဆင်မှုများမရှိပါ။

၃.၁.၃။အမျိုးသမီးကိုယ်စားလှယ်လောင်းများ၏မဲဆွယ်စည်းရုံးရေးကာလတွေ့ရှိချက်များ

- ✦ ကပ်ရောဂါဘေးကာလအတွင်း အမျိုးသမီးကိုယ်စားလှယ်လောင်း များသည်မဲဆွယ်စည်းရုံးရေး ကာလ ရက်ပေါင်း (၆၀)တွင်း ပထမလတွင် မဲဆွယ်စည်းရုံးရေးထိရောက်စွာမလုပ်ဆောင်နိုင်ခဲ့ပါ။
- ✦ ကပ်ရောဂါဘေးကာလအတွင်းမတူညီသောဒေသအသီးသီး၏အမိန့်ညွှန်ကြားချက်များနယ်မြေဖြတ်ကျော်ခွင့်တားကြ ငြစ်မှုများရှိခဲ့သည့်အပြင်လက်နက်ကိုင်ဧရိယာအတွင်း မဲဆွယ်စည်းရုံးရေးလုပ်ဆောင်ရသော အမျိုးသမီး လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်လောင်းများသည်လက်နက်ကိုင်များ ကိုနယ်မြေဖြတ်သန်းခွင့် အခကြေးငွေများပေးခဲ့ရသည်ကို ဖြေဆိုသူ(၁၂၀)ဦး၏ ၉%တွေ့ ရသည်။
- ✦ နိုင်ငံရေးပါတီများအနေဖြင့်အမျိုးသမီးကိုယ်စားလှယ်လောင်းများအတွက်မဲဆန္ဒနယ်မြေသတ်မှတ်ရာတွင် လုံခြုံရေးနှင့် ဘေးအန္တရာယ်ဆိုင်ရာများ ခရီးသွားလာမှု ဆိုင်ရာကုန်ကျစားရိတ်များစသည်တို့ကို ထည့်သွင်း စဉ်းစားပြီးဆောင်ရွက်ရန်လိုသည်။
- ✦ မဲဆွယ်စည်းရုံးရေးကာလအတွင်းအမျိုးသမီးကိုယ်စားလှယ်လောင်း၄၇%သည်အကြမ်းဖက်မှုပုံစံအမျိုးမျိုးဖြင့်တိုက်ခိုက်ခံခဲ့ရမှုများရှိသည်ကိုတွေ့ရှိရပြီးအမုန်းစကားများနှင့်အသရေဖျက်ပြောဆိုမှုသည်အများဆုံးဖြစ်နေသည်ကို

တွေ့ရှိရသည်။ထိုသို့ရင်ဆိုင်ရသောအကြမ်းဖက်မှုများကို၆၆%သည်မည်သည့်တုန့်ပြန်မှုမျှမပြုလုပ်ခဲ့ပါ။

၈%သောအမျိုးသမီးများသာသည်တရားဥပဒေအရဖြေရှင်းခဲ့ပြီးကျန် အခြေအနေတို့သည် မီဒီယာမှတစ်ဆင့် ဖြေရှင်းခြင်း နှင့်ပါတီမှတစ်ဆင့် ဖြေရှင်းခဲ့သည်ကိုတွေ့ရသည်။

၃.၁.၄။အမျိုးသမီးလွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်လောင်းများ၏အခက်အခဲနှင့်စိန်ခေါ်မှုများ

- ✦ အမျိုးသမီးလွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်လောင်း(၁၂၀)ဦး၏၇၁% အတွက်မည်သည့်အရာမျှ၎င်းတို့၏ နိုင်ငံရေးပါဝင်မှု အား ဟန့်တားမှုမရှိပါဟုဖြေဆိုခဲ့ခြင်းသည် ပြီးခဲ့သောရွေးကောက်ပွဲများတွင်တုန့်ပြန်ဖြေဆိုခဲ့ သောရလဒ်များနှင့် နှိုင်းယှဉ်ပါက ပိုမိုတိုးတက်ကောင်းမွန်သည်ဟုယူဆနိုင်ပါသည်။
- ✦ ၂၉%သောအမျိုးသမီးလွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်လောင်းများသည် မိသားစုတာဝန်များနှင့်မိသားစု အကြီးအကဲများသည် ၎င်းတို့၏နိုင်ငံရေးပါဝင်မှုတွင်လွှမ်းမိုးမှုများသည် ဟန့်တားမှုအနေဖြင့်ရှိပြီး ကျား/မ ရေးရာ ခွဲခြားမှုနှင့်လူမှုပတ်ဝန်းကျင် ဓလေ့ထုံးတမ်းအစဉ်အလာများသည်လဲကြီးမားသောအဟန့်အတားဖြစ်သည်ဟုဆိုပါသည်။
- ✦ မဲဆွယ်စည်းရုံးရေးလမ်းကြောင်းများဟန့်တားနှောင့်ယှက်မှုများရှိသည်ကို၉%ကဖြေဆိုမှုရှိပြီးများသောအားဖြင့် ပိုစတာများစုတ်ဖြုတ်ခြင်းနှင့်လမ်းကြောင်းဟန့်တားမှုများဟုသိရှိရသည်။
- ✦ ထို့ပြင်အမျိုးသမီးကိုယ်စားလှယ်လောင်းများအားလူမှုကွန်ယက်မှတစ်ဆင့်သတင်းတုများ၊အသရေဖျက်ပြောဆိုမှုများနှင့်တိုက်ခိုက်ခံရမှုများရှိခဲ့ပြီးပြန်လည်ဖြေရှင်းရခက်ခဲပြီးသတင်းအချက်အလက်ရရှိသူ၏ဆင်ခြင်ညှိမျှပေါ်မူတည်ပြီးလူပေါင်းများစွာသို့ပျံ့နှံ့စေကာ၎င်းတို့ကိုထောက်ခံအားပေးမှုကိုကျဆင်းစေသောတိုက်ခိုက်မှုဖြစ်သည်။
- ✦ အမျိုးသမီးလွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်လောင်း ၄၈%သည်သာလူမှုကွန်ယက်ကို စနစ်တကျအသုံးပြုသည်ကိုတွေ့ရပြီး အီလက်ထရောနစ်ဆက်သွယ်ရေး ကွန်ယက်နည်းပညာပိုင်းဆိုင်ရာအားနည်းသည်ကိုတွေ့ရသည်။
- ✦ ထို့ပြင်မဲဆွယ်စည်းရုံးရေးဆိုင်ရာတွင်ပါတီမှကူညီပံ့ပိုးမှုပိုင်းအားနည်းပြီး၇၈%သည်မိမိတို့ကိုယ်ပိုင်ငွေအသုံးပြုသည်ကိုတွေ့ရပြီးမိသားစုနှင့်လူမှုပတ်ဝန်းကျင်ထောက်ပံ့မှုအားနည်းသည်ကိုတွေ့ရသည်။
- ✦ ရွေးကောက်ပွဲဆိုင်ရာနည်းပညာထောက်ပံ့မှုပေးသော နိုင်ငံတကာအဖွဲ့အစည်း၏ တိုက်ရိုက်ပံ့ပိုးမှုရှိသည်ကို၂% ဖြေဆိုမှုရှိပြီး အရပ်ဘက်အဖွဲ့အစည်းနှင့် အမျိုးသမီးအဖွဲ့အစည်းများ ၏ပံ့ပိုးမှုရှိသည်ဟု၂၃% ကဖြေဆိုထားသည်။ များသောအားဖြင့်သင်တန်းနှင့် နည်းပညာဆိုင်ရာပံ့ပိုးမှုများဖြစ်ပြီး အမျိုးသမီးများကိုမဲပေးရန် လှုံ့ဆော်သော ကမ္ဘာ့ပိန်းများဖြစ်သည်ကိုတွေ့ရသည်။
- ✦ အမျိုးသမီးကိုယ်စားလှယ်လောင်းတစ်ဦး၏အရည်အသွေးနှင့်လုပ်ဆောင်ချက်ကိုသိရှိနားလည်ပြီးမဲပေးထောက်ခံသူနည်းခြင်းနှင့်ပါတီကြီးများ၏ လွှမ်းမိုးမှုကိုသာအဓိကအလေးပေးသော မဲဆန္ဒရှင်ပြည်သူများ၏ နိုင်ငံရေး အသိအမြင်အားနည်းမှုတို့သည်လဲ အမျိုးသမီးများနိုင်ငံရေး တွင်ပါဝင်လာခွင့်ရရှိရန် ကြီးမားသော စိန်ခေါ်မှု တစ်ရပ်ပင်ဖြစ်သည်။

၃.၁.၅။မြန်မာနိုင်ငံလူမှုအဖွဲ့အစည်း၏ကျား/မရေးရာအမြင်

- ✦ ၂၀၂၀-ရွေးကောက်ပွဲတွင်မိမိတို့ဒေသတွင်းအမျိုးသမီး လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်လောင်း ဝင်ရောက် ယှဉ်ပြိုင်သည် ကို သိရှိသူ မဲဆန္ဒရှင် ၇၃%ရှိခဲ့သည်။
- ✦ မြန်မာနိုင်ငံရှိအမျိုးသမီးများ နိုင်ငံရေးတွင်ပါဝင်မှုအားမိသားစုမှ ထောက်ခံအားပေးမှု ၁၅%သာရှိသည်ကိုတွေ့ရသည်။အမျိုးသမီးများ၏နိုင်ငံရေးတွင်ပါဝင်မှုအားမြန်မာလူမှု အသိုင်းအဝန်း၏ စိုးရိမ်ရသော အကြောင်း

အရင်း များသည်အဓိကအားဖြင့် လူမှုရေးနှင့် ဓလေ့ရိုးရာအကြောင်းရင်းခံများရှိသကဲ့သို့ လုံခြုံရေးနှင့် နိုင်ငံရေး ပြဿနာများ ကြောင့်ဖြစ်သည်ကို မဲဆန္ဒရှင် စစ်တမ်း အရတွေ့ရှိရသည်။

- ✚ ထို့ပြင်အမျိုးသမီးလွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်လောင်းအားထောက်ခံအားပေးမှုသည် စစ်တမ်းအရ ၃၀%ရှိပြီး ယင်းဖြေဆိုမှုသည် ၄၀%ရှိပါကတိတည်ရှိမှုအခြေအနေပေါ်မူတည်နေသော ကြောင့်တိကျသည် ဟုယူဆရန် ခက်ခဲသည်။ အကြောင်းရင်းသည်မဲဆန္ဒရှင်များသည်အမျိုးသမီးတစ်ဦး၏ အရည်အချင်းစွမ်းဆောင်မှုကို ယုံကြည်ပြီး မဲပေးခြင်းထက်ပါတီတစ်ခုကိုယုံကြည်မှုပိုသည် ကိုမဲရလဒ်များကွာခြားချက်အရသိသာသည်။
- ✚ နိုင်ငံရေးဦးဆောင်မှုကဏ္ဍတွင်အမျိုးသမီးနှင့်အမျိုးသားစွမ်းဆောင်ရည်ပိုင်းဆိုင်ရာထင်မြင်ချက်ကိုလေ့လာရာတွင် တူညီသည်ဟုသဘောထားအမြင်ရှိသူ၃၂%သာရှိသည်ကို တွေ့ရသည်။တူညီသော အလုပ်အကိုင် အခွင့်အလမ်းများကို တန်းတူရသင့်ပါ သည်ဟုသဘောတူလက်ခံသူ ၆၈%ရှိသည်။
- ✚ အမျိုးသမီးကိုယ်စားလှယ်လောင်းများအားမဲပေးရွေးချယ်ရန်အဓိကအကြောင်းရင်းသည်ဒေသခံဖြစ်ပြီးရပ်/ရွာရေးစွမ်းဆောင်နိုင်သူနှင့်ကိုယ်စားလှယ်လောင်း၏စွမ်းဆောင်နိုင်ခဲ့သော အရည်အချင်းပိုင်းကိုအဓိက ထားသည်ဟု ဖြေဆို ခဲ့ကြသည်။ ထို့ပြင် ဥပဒေရေးရာကျွမ်းကျင်မှုကိုလဲအလေးထားကြသည်။

၃.၁.၆။ရွေးကောက်ပွဲနှင့်ငြိမ်းချမ်းရေးပဋိပက္ခကြားကအမျိုးသမီးများ၏နိုင်ငံရေးပါဝင်မှုဆုံးရှုံးမှုများ

- ✚ ၂၀၂၀-ရွေးကောက်ပွဲတွင် ရွေးကောက်ပွဲနီးမှဖျက်သိမ်းလိုက်သောမဲဆန္ဒနယ်များတွင် အမျိုးသမီးလွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်လောင်းများ၏နိုင်ငံရေးပါဝင်ခွင့်ဆုံးရှုံးခဲ့ရသည်။
- ✚ ရခိုင်ပြည်နယ်တောင်ကုတ်မဲဆန္ဒနယ်တွင်ရွေးကောက်ပွဲမဲဆွယ်စည်းရုံးရေးလှုပ်ရှားမှုလုပ်နေစဉ်ကာလတွင်းမှာအမျိုးသမီးလွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်လောင်း(၂)ဦးအားဒေသခံ လက်နက်ကိုင်အဖွဲ့မှပြန်ပေးဆွဲခံရသည့် ဖြစ်ရပ်ဖြစ်ပွားမှုတွင်မည်သည့်အဖွဲ့အစည်းမျှတုန့်ပြန်ဆောင်ရွက်မှုမရှိခဲ့ပါ။
- ✚ လက်နက်ကိုင်ဧရိယာတွင်းရှိမဲဆန္ဒနယ်မှအမျိုးသမီးလွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်လောင်းများ၏မဲဆွယ်စည်းရုံးရေးလှုပ်ရှားမှုများအတွက် လုံခြုံရေးဆိုင်ရာကာကွယ်ပေးမှုများမရှိပါ။

၃.၂။ဦးစားပေးအကြံပြုချက်များ

ဒီမိုကရေစီကူးပြောင်းစံမြန်မာနိုင်ငံတွင် အမျိုးသမီးများ၏ နိုင်ငံရေးပါဝင်မှုနှင့် ခေါင်းဆောင်မှု အခန်းကဏ္ဍ မြှင့်တင်ရေးသည် ရှေးရိုးစွဲအစဉ်အလာနှင့် ကျား/မရေးရာအမြင် ကျဉ်းမြောင်းမှု အောက်တွင် ရုန်းကန်နေရဆဲ ဖြစ်သည်။ အမျိုးသမီးများနိုင်ငံရေးတွင်ပါဝင်လာစေရေးတွင် အဓိကအားဖြင့် နိုင်ငံရေးပါတီများ တွင်မူတည်သော်လဲ မြန်မာနိုင်ငံ၏ အဖွဲ့အစည်းအသီးသီးနှင့်လူမှုအဝန်းအဝိုင်း၊ဥပဒေရေးရာမူဘောင်နှင့် မူဝါဒပိုင်းဆိုင်ရာစသည် တို့သည်လဲအရေးကြီးသည်။အမျိုးသမီးကိုယ်စားလှယ်လောင်းများ၏ နိုင်ငံရေးရည်မှန်းချက်၊ဖြတ်သန်းမှုနှင့် လူမှုပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာအပိုင်းကိုလေ့လာ ပါလျှင် အဘက်ဘက်မှ ပံ့ပိုးမှုများဆောင်ရွက်ရန် လိုအပ်နေသည်ကိုတွေ့ရှိနိုင်သည်။ အမျိုးသမီးပါဝင်ခွင့် နှင့်လူမှုအဝန်း အပိုင်း၏ပံ့ပိုးမှုနှင့်ကျား/မရေးရာအမြင်ပြောင်းလဲရေး၊ဥပဒေရေးရာမူဘောင်နှင့် လုပ်ငန်းစဉ်ချမှတ်နိုင်ရေးအပိုင်းတို့ကို အဓိကဦးတည်ကာ ၂၀၂၀ ရွေးကောက်ပွဲ စောင့်ကြည့် လေ့လာမှုတွေ့ရှိချက်များကို စိစစ်၍အကြံပြု ဆွေးနွေးချက်များအား အောက်တွင်ဖော်ပြထားသည်။

၃.၂.၁။ နိုင်ငံရေးတွင်အမျိုးသမီးများပါဝင်မှုနှင့်အခန်းကဏ္ဍမြှင့်တင်ရေး

- ✚ အမျိုးသမီးများသည် ၎င်းတို့၏မိသားစုများနှင့်၎င်းတို့၏ လူ့ဘောင်အဖွဲ့အစည်းများအပေါ် သက်ရောက်မှုရှိသောနိုင်ငံရေးလုပ်ငန်းစဉ်များတွင်ပါဝင်ခွင့်ရှိစေရန်။
- ✚ အများပြည်သူဘဝတွင်အမျိုးသမီးများအား အပယ်ခံဖြစ်စေသော လွှမ်းမိုးမှုများနှင့်သဘောထားများ ကိုစစ်ဆေးသည့်အရည်အသွေးဆိုင်ရာလေ့လာမှုများပြုလုပ်ခြင်း။
- ✚ ကျား/မတန်းတူညီမျှမှုနှင့် အမျိုးသမီးစွမ်းရည်မြှင့်တင်ရေး တွင်အမျိုးသမီးများ၏ အခွင့်အရေး များအားမြှင့်တင်ပေးခြင်းနှင့်နိုင်ငံရေးတွင်ပါဝင်မှုအတွက်အတားအဆီး များကိုကိုင်တွယ်ခြင်း။
- ✚ ရွေးကောက်ပွဲလုပ်ငန်းစဉ်များတွင် အမျိုးသမီးများအားကိုယ်တိုင်ဦးဆောင်စီမံခွင့်ပေးခြင်း။
- ✚ နိုင်ငံရေးပါတီများသည်ရွေးကောက်ပွဲစနစ်များ၏ကျား၊ မရေးရာအကျိုးသက်ရောက်မှုများ ကိုစူးစမ်း လေ့လာပြီးပါတီတွင်းကျား/မရေးရာတန်းတူညီမျှမှုအားအလေးပေးဆောင်ရွက်ခြင်း။
- ✚ အမျိုးသမီးများ၏နိုင်ငံရေးတွင်ပါဝင်မှု အတွက် အတားအဆီးများနှင့် ပတ်သက်၍ လူထုတွေ့ဆုံ ဆွေးနွေးပွဲများ မြှင့်တင်ခြင်း။
- ✚ အမျိုးသမီးများအားရပ်ရွာလူနေမှုဖွံ့ဖြိုးရေးလုပ်ငန်းစဉ်များတွင် ပါဝင်ဦးဆောင်မှုနှင့်လုပ်ငန်းတာဝန် များပေးခြင်း။

၃.၂.၂။ လူမှုပတ်ဝန်းကျင်၏ပံ့ပိုးမှုနှင့်ကျား/မရေးရာအမြင်ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေး

- ✚ ကျား/ မရေးရာအသိပညာပေးအစီအစဉ်များကို ကျောင်းပညာရေးနှင့် အစိုးရဌာနများတွင် အကောင် အထည်ဖော်ရန်အစိုးရဝန်ကြီးဌာနများအားပံ့ပိုးမှုအစီအစဉ်များချမှတ်ခြင်း။
- ✚ နိုင်ငံရေးပါတီများနှင့်လွှတ်တော်များမှအမျိုးသမီးများအတွက်သင်တန်းပေးခြင်းနှင့်အမျိုးသမီးများအ ဖွဲ့ချုပ်၏ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုကိုပံ့ပိုးပေးခြင်း ။
- ✚ အမျိုးသမီးအရပ်ဘက်လူ့အဖွဲ့အစည်းဝင်များ၊ အမျိုးသမီးအဖွဲ့အစည်းများနှင့် အမျိုးသမီး ဂျာနယ် လစ်များ အတွက်ကျွမ်းကျင်မှု တည်ဆောက်ခြင်းနှင့် ခေါင်းဆောင်မှု သင်တန်းပေးခြင်း။
- ✚ နိုင်ငံရေးပါတီများနှင့်လွှတ်တော်များမှအမျိုးသမီးများအတွက်သင်တန်းပေးခြင်းနှင့်အမျိုးသမီးများအ ဖွဲ့ချုပ်၏ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုကိုပံ့ပိုးပေးခြင်း။
- ✚ အမျိုးသမီးလွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်များ၏အတွေ့အကြုံနှင့်ဆောင်ရွက်မှုများကိုပြည်သူလူထုနှင့် တွေ့ဆုံတင်ပြမှုများပြုလုပ်ခြင်း။
- ✚ မတူညီသောဒေသအသီးသီးရှိလေ့ထုံးတမ်းအစဉ်အလာများသည်အမျိုးသမီးများ၏ရှင်သန်ရပ် တည်မှုနှင့်ဖြစ်တည်မှုအပေါ်ဖိနှိပ်မှုများရှိပါကပယ်ဖျက်သွားရန်။
- ✚ လွှတ်တော်တွင်တာဝန်ထမ်းဆောင်နေသောအမျိုးသမီးလွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်များ၏စွမ်းဆောင် ရည်မှတ်တမ်းများဆန်းစစ်ပြီးအများပြည်သူသိရှိစေရန်အစီရင်ခံစာထုတ်ပြန်မှုများပြုလုပ်ခြင်း။
- ✚ စစ်ဘေးရှောင်စခန်းနှင့်ရွှေ့ပြောင်းအလုပ်သမား၊စက်ရုံအလုပ်သမားများမဲပေးခွင့်မဆဲစာရင်းတွင်ပါ ဝင်စေရန် စနစ်တကျကောက်ယူရန်။

၃.၂.၃။ ဥပဒေရေးရာမူဘောင်နှင့်မူဝါဒဆိုင်ရာပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုများ

- နိုင်ငံရေးပါတီများအတွက် ကျား၊မရေးရာတန်းတူညီမျှမှုဆိုင်ရာမူဝါဒစည်းမျဉ်း ကိုရေးဆွဲခြင်း နှင့် သတ်မှတ် ထားသောအနည်းဆုံး အမျိုးသမီးကိုယ်စားလှယ်လောင်း များကိုရွေးကောက်ပွဲတွင် ဝင်ရောက် ယှဉ်ပြိုင် ခွင့်ပေးရန်လိုသည်။
- အမျိုးသမီးကိုယ်စားလှယ်လောင်းများ၏ပါဝင်မှုကိုထိခိုက်အားနည်းချက်ဖြစ်စေသည့်ရွေးကောက်ပွဲ ဆိုင်ရာဥပဒေများကိုပြုပြင်ခြင်း။
- အမျိုးသမီးများအားတရားမျှတမှုကိုလက်လှမ်းမီစေခြင်းနှင့်တရားရေးရာကဏ္ဍများ၌အမျိုးသမီးများ ပါဝင် မှုနှင့်ကိုယ်စားပြုမှုကိုတိုးမြှင့်ခြင်း။
- အမျိုးသမီးပါဝင်မှုမြှင့်တင်ရေးဆိုင်ရာ ဆောင်ရွက်ချက်များကို နိုင်ငံတကာသဘောတူညီမှုအရ လက်မှတ်ရေးထိုးထားသော Convention of Elimination all form of Decrimination Against for Woman (CEDAW) Beijing Plattform ပါအချက်အလက်များ နှင့်အညီနိုင်ငံတော်အဆင့်မှ ဆောင်ရွက် ရန်။
- ရွေးကောက်ပွဲစနစ်များ၏ကျား/မရေးရာအကျိုးသက်ရောက်မှုများကိုလေ့လာပြီးအမျိုးသမီးများပါဝင် မှုမြှင့်တင်ရေးမူဝါဒများစနစ်တကျအကောင်အထည်ဖော်ရန်။
- နိုင်ငံရေးပါတီများအားတန်းတူညီမျှသော အခွင့်အရေးများရရှိစေရန်အတွက်အမျိုးသမီး ကိုယ်စား လှယ်လောင်းများအားထပ်ဆောင်းရန်ပုံငွေများပေးခြင်းအားနိုင်ငံရေးပါတီများဆိုင်ရာဥပဒေကိုပြင် ဆင်ခြင်း။

၃.၂.၄။ အမျိုးသမီးများ၏နိုင်ငံရေးပါဝင်မှုကိုထိခိုက်စေသောရွေးကောက်ပွဲဆိုင်ရာအကြမ်းဖက်မှုများအကာကွယ်ပေးခြင်း

- ရွေးကောက်ပွဲဆိုင်ရာအကြမ်းဖက်မှုစီမံခန့်ခွဲမှုပိုင်းနှင့်ပတ်သက်သောဥပဒေရေးရာမူဘောင်နှင့်လမ်း ညွှန်ချက်များကို ရွေးကောက်ပွဲမတိုင်မီကပင် ရွေးကောက်ပွဲနှင့် ဆက်စပ်ပတ်သက်သော အဖွဲ့ အစည်းများ၊ ဌာနဆိုင်ရာများ၊ နိုင်ငံရေးပါတီများ နှင့်ကြိုတင်ညှိနှိုင်းဆွေးပြီးပြင်ဆင်ရန် လိုအပ် သည်။
- ရွေးကောက်ပွဲမတိုင်မီပဋိပက္ခနှင့်အကြမ်းဖက်မှုဆိုင်ရာစီမံခန့်ခွဲမှုအတွက်လိုအပ်ချက်များကိုအကဲ ဖြတ်ရန်ဒေသတွင်းငြိမ်းချမ်းရေးတည်ဆောက်မှုဆိုင်ရာသတင်းအချက်အလက်များကိုမျှဝေပြီးအစိုးရ၊ စစ်တပ်နှင့်ပြည်ထောင်စုရွေးကောက်ပွဲကော်မရှင်ကြားညှိနှိုင်းဆောင်ရွက်ရန်။
- ရွေးကောက်ပွဲစောင့်ကြည့်လေ့လာမှုများအားစနစ်ကျစွာဆောင်ရွက်နိုင်ရန် စောင့်ကြည့်လေ့လာရေး အဖွဲ့အစည်းများ၏အခန်းကဏ္ဍာ များကိုအလေးထားပြီးလုံလောက်သောဘဏ္ဍာရေးစီမံမှုရှိရန်။
- ရွေးကောက်ပွဲဆိုင်ရာလုံခြုံရေးအဖွဲ့များနှင့် စေ့စပ်ညှိနှိုင်းရေးကော်မတီတို့ကို ရွေးကောက်ပွဲ မတိုင်မီ က ပင်နေရာချထားရန်။
- ရွေးကောက်ပွဲဆိုင်ရာအကြမ်းဖက်မှု (လူမှုကွန်ယက်မှတိုက်ခိုက်မှုအပါအဝင်)နှင့် ပတ်သက်သော အသိပညာပေး ကာကွယ်မည့်နည်းလမ်း၊ ဥပဒေပိုင်းဆိုင်ရာ၊ အကြမ်းဖက်မှုများကို တုန့်ပြန်ဖြေရှင်း မှုနည်းလမ်းများကို နိုင်ငံရေးပါတီ၊ပြည်ထောင်စုရွေးကောက်ပွဲကော်မရှင်နှင့် အရပ်ဘက်အဖွဲ့ အစည်း များ ချိတ်ဆက်ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ရန်။

၃.၂.၅။ ရွေးကောက်ပွဲနှင့်ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်

- နိုင်ငံရေးနှင့်ပဋိပက္ခလွန်အသွင်ကူးပြောင်းမှုများတွင်အမျိုးသမီးများ၏ခေါင်းဆောင်မှုနှင့်ပါဝင်မှုကို ထောက်ပံ့ခြင်း။
- ငြိမ်းချမ်းရေး လုပ်ငန်းစဉ်များ တွင်လက်နက်ကိုင်အဖွဲ့များ၊ နိုင်ငံရေးပါတီနှင့်အရပ်ဘက်အဖွဲ့အစည်း တို့ရွေးကောက်ပွဲမတိုင်မီကပင်တွေ့ဆုံဆွေးနွေးကာ အမျိုးသမီးများ၏နိုင်ငံရေးပါဝင်ခွင့်နှင့် လုံခြုံရေး ဆိုင်ရာသဘောတူညီချက်နှင့်ကျင့်ဝတ်များခိုင်မာစွာသတ်မှတ်အတည်ပြုထားရန်။
- လက်နက်ကိုင်အဖွဲ့အစည်းများအနေဖြင့်ရွေးကောက်ပွဲကာလတွင် အပစ်အခတ်ရပ်စဲရေး သဘောတူ ညီချက်များအရ လက်တွေ့လိုက်နာဆောင်ရွက်ရန်။

၃.၂.၆။ နည်းပညာရပ်နှင့်အရည်အသွေးမြှင့်တင်မှုဆိုင်ရာလုပ်ငန်းစဉ်များပံ့ပိုးပေးမှု

- နိုင်ငံရေးပါတီများအနေဖြင့်အမျိုးသမီးပါဝင်မှုမြှင့်တင်ရေးဆိုင်ရာတွင် အရေအတွက်ကိန်းဂဏန်း ပါဝင်ရုံမျှမဟုတ်ပဲရွေးကောက်ပွဲတွင်ဝင်ရောက်ယှဉ်ပြိုင်မည့်အမျိုးသမီးများကိုကြိုတင်လေ့ကျင့်ပြင် ဆင်ပေးပြီးစနစ်တကျပံ့ပိုးရန်။
- နိုင်ငံတကာနှင့်ပြည်တွင်းအဖွဲ့အစည်းများအနေဖြင့်ရွေးကောက်ပွဲတွင်ဝင်ရောက်ယှဉ်ပြိုင်မည့်အမျိုး သမီးလွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်လောင်းများအားရွေးကောက်ပွဲဆိုင်ရာစီမံခန့်ခွဲမှုနှင့်ဥပဒေပိုင်းဆိုင်ရာ တို့ကိုရေရှည်စီမံချက်ဖြင့်ဆောင်ရွက်ရန်။
- ရွေးကောက်ပွဲတွင်ဝင်ရောက်ယှဉ်ပြိုင်မည့်အမျိုးသမီးများအားအခြေခံအားဖြင့်မီဒီယာဆက်သွယ်ရေး ဆိုင်ရာနည်းပညာနှင့်ဒီဂျစ်တယ်လုံခြုံရေးဆိုင်ရာအသိပညာပေးများသင်တန်းပေးခြင်း။

၃.၂.၇။ ကျား/မတန်းတူညီမျှရေးဆိုင်ရာလုပ်ငန်းစဉ်အကောင်အထည်ဖော်မှုဆိုင်ရာပြင်ဆင်မှုများ

- တိုင်းဒေသကြီးနှင့်ပြည်နယ်လွှတ်တော်အသီးသီးရှိအမျိုးသမီးနှင့်ကလေးသူငယ်ဆိုင်ရာအခွင့်အရေး ကော်မတီအနေဖြင့်ဒေသအလိုက်အမျိုးသမီးများဘဝဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးလုပ်ငန်းစဉ်နှင့် ကျား/မရေးရာအသိပညာပေးလုပ်ငန်းစဉ်များကိုဒေသခံအရပ်ဘက်အဖွဲ့အစည်း(အမျိုးသမီးအဖွဲ့)များ ဝေးနှင့်ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ရန်။
- လူမှုဖူလုံရေးကယ်ဆယ်ရေးနှင့်ပြန်လည်နေရာချထားရေးဝန်ကြီးဌာနအနေဖြင့်အမျိုးသမီးများဖွံ့ဖြိုး တိုးတက်ရေးဆိုင်ရာအမျိုးသားမဟာဗျူဟာစီမံကိန်း (NSPAW)ကိုအကောင်အထည်ဖော်ရာတွင် ဒေသ အဆင့်ဆင့် ချိတ်ဆက်ဆောင်ရွက်မှုများရှိစေရန်။
- မတူညီသောအလွှာအသီးသီးရှိအမျိုးသမီးများ၏လိုအပ်ချက်အခက်ခဲများကိုသုတေသနစစ်တမ်းရယူ ပြုစုတိကျသောထောက်ပံ့မှုဆိုင်ရာလုပ်ငန်းစဉ်များကိုလက်တွေ့အကောင်အထည်ဖော်နိုင်ရန်။

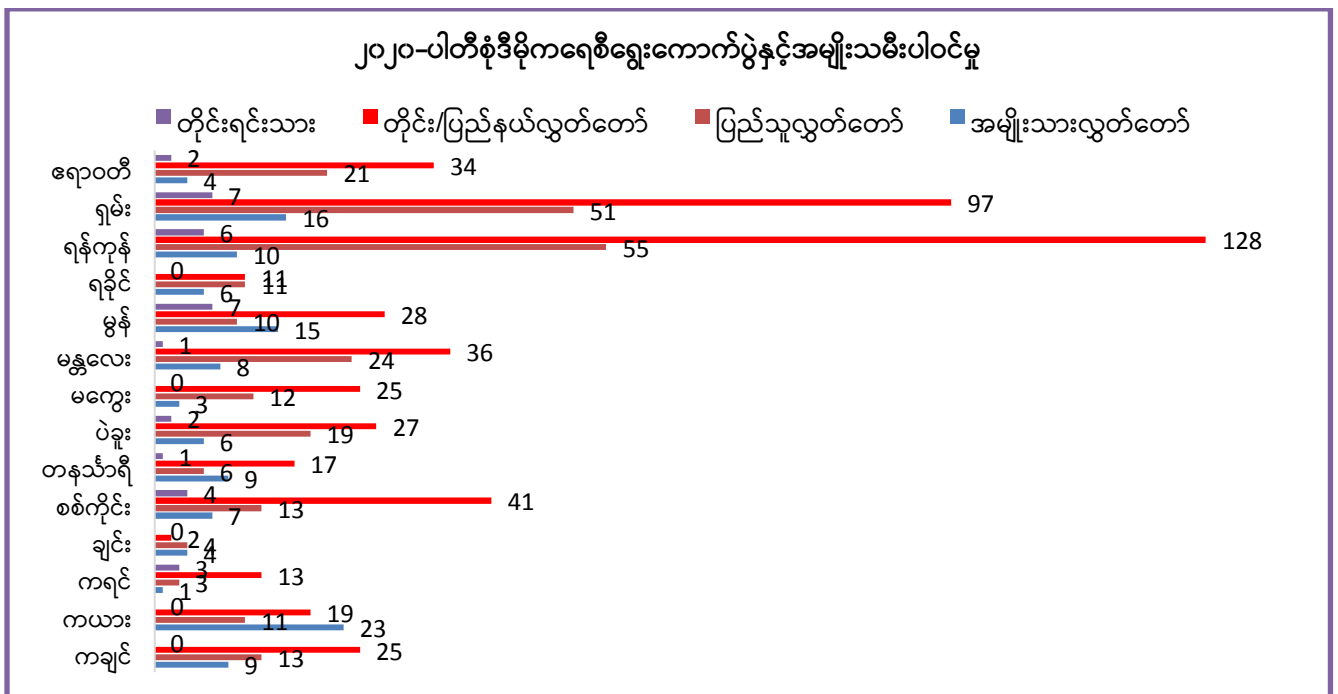
အခန်း(၄)

အမျိုးသမီးလွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်လောင်းများ၏နိုင်ငံရေးပါဝင်မှုနှင့်အခန်းကဏ္ဍ

၄.၁။တိုင်းဒေသကြီးနှင့်ပြည်နယ်အလိုက်ရှိအမျိုးသမီးလွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်လောင်းများ

၂၀၂၀ပါတီစုံဒီမိုကရေစီရွေးကောက်ပွဲတွင် ဝင်ရောက်ယှဉ်ပြိုင်သော (၉၁)ပါတီရှိသည့်အနက် အမျိုးသား ဒီမိုကရေစီအဖွဲ့ချုပ်၊ ပြည်ထောင်စုကြံ့ခိုင်ရေးပါတီ၊ပြည်ထောင်စုကောင်းကျိုးဆောင်ပါတီ၊ ပြည်သူ့ပါတီ၊ ရှမ်းတိုင်းရင်းသား ဒီမိုကရေစီ အဖွဲ့ချုပ် အပါအဝင်(၁၅)ပါတီမှဝင်ရောက်ယှဉ်ပြိုင်သောအမျိုးသမီး ကိုယ်စားလှယ် (၁၂၀)ဦးအား တိုက်ရိုက်တွေ့ဆုံ၍အချက်အလက် ကောက်ယူမှုလုပ်ငန်းစဉ်အားအောက်တိုဘာ(၁၅)ရက်မှ နိုဝင်ဘာ(၆)ရက်နေ့ အတွင်း ရေရှည်စောင့်ကြည့်လေ့လာသူ (၁၂၀)ဦးမှအချက်အလက်စစ်တမ်းကောက်ယူခဲ့ပါသည်။ မဲဆန္ဒနယ်အလိုက် ဝင်ရောက် ယှဉ်ပြိုင်မှုအရေအတွက်ကိုမူတည်ပြီး နိုင်ငံရေးပါတီ(၁၅)ပါတီအား ဦးတည်ရာတွင် ပြည်ထောင်စုပါတီ ၆၅%၊ တိုင်းရင်း သားပါတီ ၂၈%ဖြစ်သည်။

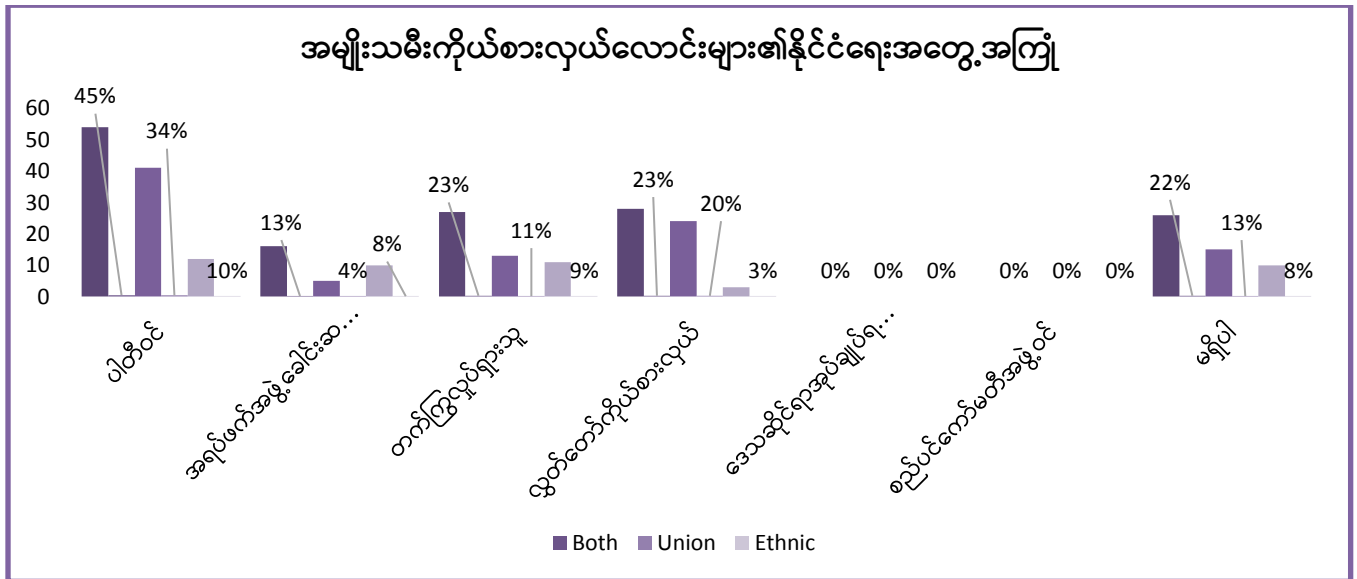
၂၀၂၀-ရွေးကောက်ပွဲတွင် နိုင်ငံရေးပါတီပေါင်း(၉၁)ပါတီဝင်ရောက်ယှဉ်ပြိုင်ပြီးကိုယ်စားလှယ်လောင်းစုစုပေါင်း (၅၆၃၉)ဦး ရှိပြီးအမျိုးသမီးကိုယ်စားလှယ်လောင်း(၉၀၂)ဦး ပါဝင်သည်။ အမျိုးသားဒီမိုကရေစီ အဖွဲ့ချုပ်ပါတီမှ ကိုယ်စားလှယ်လောင်း (၁၁၀၆) ဦးနှင့်အရေအတွက်အများဆုံးဖြစ်ပြီး၊ ပြည်ထောင်စုကြံ့ခိုင်ရေး နှင့်ဖွံ့ဖြိုးရေးပါတီမှ (၁၀၉၁)ဦးနှင့်ပြည်ထောင်စု ကောင်းကျိုးဆောင်ပါတီမှ (၉၂၄)ဦးဖြစ်သည်ကိုတွေ့ရှိရသည်။ ဒေသအလိုက် အမျိုးသမီး ပါဝင်ယှဉ်ပြိုင်မှု တွင်ရန်ကုန် တိုင်း ဒေသကြီးတွင်အမျိုး သမီးကိုယ်စားလှယ်(၁၉၉)ဦးဝင်ရောက် ယှဉ်ပြိုင်ပြီးအရေ အတွက် အများဆုံး ဖြစ်ပြီး ရှမ်းပြည်နယ်တွင် (၁၇၁)ဦးဖြစ်၍ ဒုတိယ အများဆုံးဖြစ်သည်။

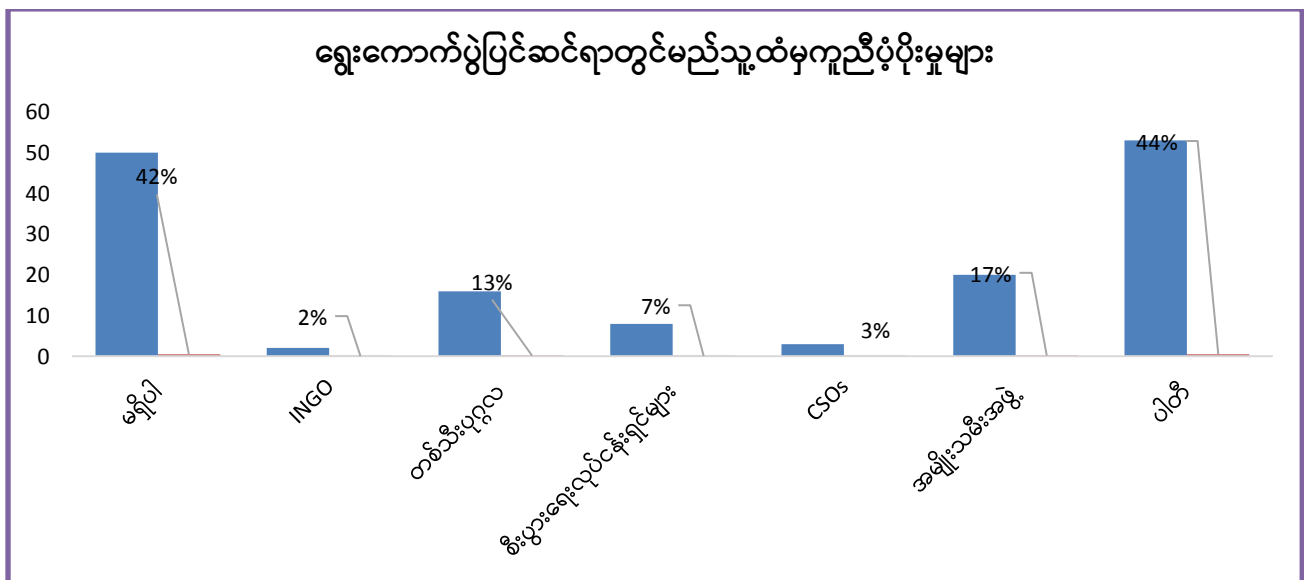
၄.၂။နိုင်ငံရေးရည်မှန်းချက်၊ဖြတ်သန်းမှုနှင့်လူမှုပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ

အမျိုးသမီးလွှတ်တော် ကိုယ်စားလှယ်လောင်း(၁၂၀)နှင့်တွေ့ဆုံမေးမြန်းချက်အရ အမျိုးသမီးလွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ် လောင်း ၆၃%သည်ပထမအကြိမ်ရွေးကောက်ပွဲဝင်ရောက်ယှဉ်ပြိုင်သူများဖြစ်ကြသည်။အမျိုးသမီး ကိုယ်စားလှယ်လောင်း

၁၇%သည်မည်သည့် နိုင်ငံရေးအတွေ့အကြုံမရှိပါဟုဖြေဆိုထားပြီး ၁၈%သည်လက်ရှိ လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်များဖြစ်ကြပြီး ၃၅%သည်နိုင်ငံရေးပါတီဝင်အတွေ့အကြုံရှိပါသည်ဟုဖြေဆိုထားသည်။ အမျိုးသမီးကိုယ်စားလှယ်လောင်း ၁၈%သည်တက်ကြွလှုပ်ရှားသူများနှင့် ၁၁%သည်အရပ်ဘက်အဖွဲ့ခေါင်းဆောင်များ ဖြစ်သည်ကိုတွေ့ရှိရသည်။

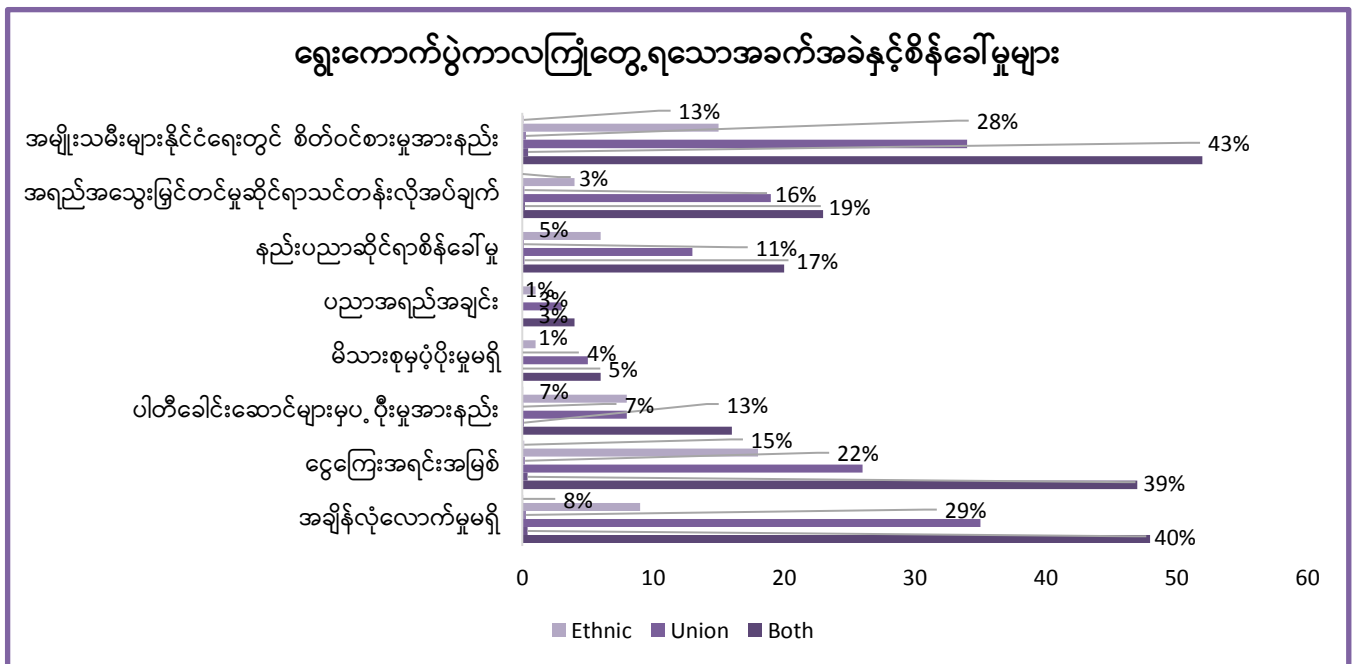
ထို့ပြင်အမျိုးသမီးလွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်လောင်းများ၏ရွေးကောက်ပွဲတွင် ဝင်ရောက်ယှဉ်ပြိုင်ရန် တိုက်တွန်းသော အခြေအနေများတွင်၅၃%နိုင်ငံရေးပါတီများ၏ ရွေးချယ်မှုဖြစ်ပြီး၂၈%သည်နိုင်ငံရေးမျိုးဆက်အရဝင်ရောက်ယှဉ်ပြိုင်ခြင်း ဖြစ်သည်။၁၅%သည်မိသားစု၏တိုက်တွန်းချက်အရဝင်ရောက်ယှဉ်ပြိုင်ခြင်းဖြစ်ပြီးကျန်၁၅%သည်ကိုယ်ပိုင်ဆန္ဒကြောင့် ဝင်ရောက်ယှဉ်ပြိုင်သည်ဟုဖြေဆိုသည်။ထို့အတူ ပါတီတွင်ကိုယ်စားလှယ်လောင်း အဖြစ်ရွေးချယ်ခံရမှုအား လေ့လာရာ တွင်နိုင်ငံရေး အတွေ့အကြုံပြည့်ဝမှုကြောင့်ရွေးချယ်ခံရသည်မှာ ၃၃% ရှိပြီး၄၃%သည် ပညာအရည်အချင်းကြောင့် လည်းကောင်း ၂၁%သည်လူငယ်ဖြစ်သော အကြောင်းရင်းကြောင့်ဖြေဆိုကြသည်။ထို့ပြင် ပါတီမူဝါဒအရ၇၅% ဖြေဆို သည်ကိုတွေ့ရသည်။ တဆက်ထပ်ပင် နိုင်ငံရေးပါတီများ၏ကျား/မ ရေးရာမူဝါဒအား အလေးထားဆောင်ရွက်မှာအား ၅၅% သည် လိုက်နာသည် ဟုဖြေဆိုခဲ့ပြီးကျန်၄၅%သည်လိုက်နာမှုမရှိဟုဖြေဆိုခဲ့သည်။

နိုင်ငံရေးပါတီတွင်အမျိုးသမီးပါတီဝင်များ၏ပါတီတွင်ခေါင်းဆောင်မှုတာဝန်ယူရာတွင် လိုအပ်ချက်များကိုအချက်အလက် ရာယူရာတွင် ပါတီ(၁၅)ခုမှအမျိုးသမီးကိုယ်စားလှယ်လောင်း များ၏ဖြေကြားချက်အရ ၇% သည်ပါတီတွင်း လုပ်သက်နှင့် တာဝန်ပေါ်တွင်မူတည်ပြီး ၇၆%သည်အရည်အသွေး ပိုင်းဆိုင်ရာအဓိကဖြစ်သည်ကိုတွေ့ရှိရသည်။ ထို့ပြင် လူမှုရေးရာ ကျယ်ပြန့်မှုသည် ၃၄%ရှိပြီးမိသားစုနိုင်ငံရေးနောက်ခံပိုင်းကို ၄% ဖြေဆိုထားသည်။ ထို့ပြင် ကျား/မရေးရာမူဝါဒ အရ ထည့်သွင်းမှု ကို ၂၁%တွေ့ရှိရပြီး အချို့သောရာထူးကြီးသူ၏ ဘက်လိုက်မှုနှင့်ငွေကြေးချမ်းသာမှု သည် ၄%တွေ့ရှိရ သည်။ ထို့ပြင် လာဘ်ပေး လာဘ်ယူ နှင့်အခြားသောလိင်ပိုင်းဆိုင်ရာအပေးအယူများသည် ၁% ရှိနေသေးသည်ကို တွေ့ရှိရသည်။ အမျိုးသမီးလွှတ်တော် ကိုယ်စားလှယ်လောင်းများနိုင်ငံရေးတွင်ပါဝင်နိုင်ရန်အတွက် အခွင့်အလမ်း ပံ့ပိုးမှုဆိုင်ရာ အခြေ အနေ ကိုဆန်းစစ်ရာတွင် ဖြေဆိုသူ၏ ၄၂%သည် မည်သည့်ပံ့ပိုးမှုမှမရရှိပါ ဟုဖြေဆို ခဲ့သည်။ နိုင်ငံတကာအဖွဲ့ အစည်း၏ ပံ့ပိုးမှု%ကရရှိ သည်ဟု ဖြေဆိုထားပြီးပြည်တွင်အဖွဲ့အစည်း၊ အမျိုးသမီးအဖွဲ့များ၏ ပံ့ပိုးမှုသည် ၂၀%ရှိပြီး ပါတီဟု ဖြေဆိုသည်မှာ ၄၄%ရှိသည်။ထို့ပြင် ၁၇%စီးပွားရေးလုပ်ငန်းရှင်များမှပံ့ပိုးမှုရှိသည်ဟု ဖြေဆိုထားသည်။ မည်သို့ သော ပံ့ပိုးမှုများရှိသည်ကိုဖြေဆိုရာတွင် ၁၄% သည် ငွေကြေးဆိုင်ရာ ပံ့ပိုးမှုများဖြစ်ပြီး ၃၉%သည်သင်တန်းများပံ့ပိုးပေး ခြင်း ဖြစ်သည်။ မဲဆွယ်စည်းရုံးရေးဆိုင်ရာလုပ်ငန်းများတွင် ကူညီပံ့ပိုးမှုသည် ၂၂%ရှိပြီးစေတနာ့ ဝန်ထမ်းနှင့်ရုံးလုပ်ငန်းဆိုင်ရာ ကူညီပေး ခြင်းရှိသည် ကို ၂၅%တွေ့ ရသည်။

၄.၃။အမျိုးသမီးကိုယ်စားလှယ်လောင်းများ၏အခက်ခဲစိန်ခေါ်မှုနှင့်အတားအဆီးများ

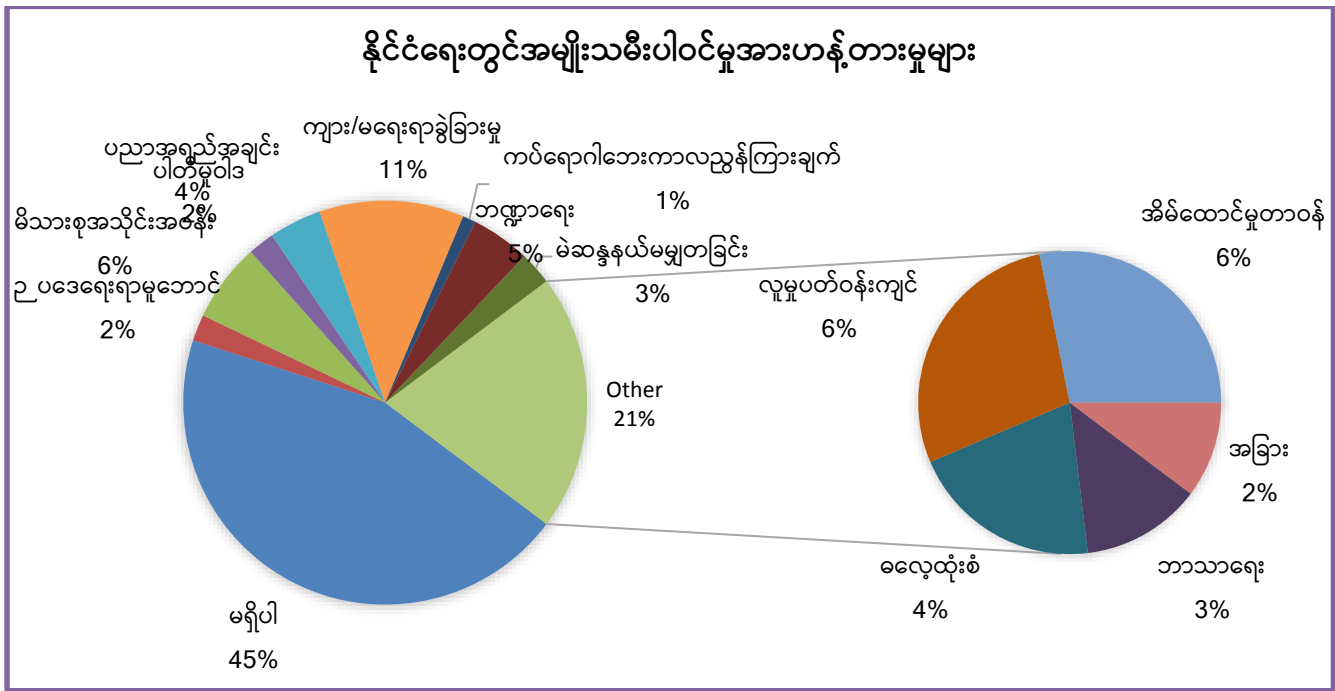
ရွေးကောက်ပွဲတွင် အမျိုးသမီးကိုယ်စားလှယ်လောင်းများအဓိကကြုံတွေ့ရသော အခက်အခဲများသည် မဲဆွယ်စည်းရုံး ရေး ဆိုင်ရာအသုံးစားရိတ်များကို မိမိကိုယ်ပိုင်ငွေဖြင့်အသုံးပြုရသူ ၆၃%ရှိပြီးပါတီမှထောက်ပံ့မှုနည်းသော အခြေအနေ သည် ၄၈%ရှိသည်။ ထို့ပြင်အချို့သောအမျိုးသားလွှတ်တော် နှင့်မဲဆန္ဒနယ်ကွာဟမှုရှိသောသောနေရာမှ ဝင်ရောက် ယှဉ်ပြိုင်ရသူ ၁၀%သည် မဲဆန္ဒနယ်မညီမျှမှုသည်အခက်ခဲဟုဖြေကြားခဲ့သည်။ထို့ပြင်လက်နက်ကိုင်ဧရိယာများတွင် ဖြတ်သန်း သွားလာ ခွင့် ငွေကြေး တောင်းခံမှုများသည် ၉%ရှိနေသည်။

နိုင်ငံရေးတွင်အမျိုးသမီးများပါဝင်မှုအားအဓိကအဟန့်အတားဖြစ်စေသောအရာများဆန်းစစ်ရာတွင် ၄၂%သည်မရှိပါ ဟု ဖြေဆို ခဲ့သော်လည်းကျန်၅၈%တွင် ဥပဒေရေးရာမူဘောင်များသည် ၁၆%ကျား/မရေးရာ ခွဲခြားမှု၄၂%ရှိသည်ကို တွေ့ရသည်။ ထို့အတူအရည်အချင်းလိုအပ်ချက်သည် ၂၅%ငွေကြေးအရင်းအမြစ် ၂၀%ရှိနေသည်ကိုဖြေဆိုထားသည်။ ၁၉% အမျိုးသမီး ကိုယ်စားလှယ်လောင်းများသည်ရေးရိုးစွဲအစဉ်အလာများ၏ လွှမ်းမိုးမှုနှင့် ဘာသာရေး ယုံကြည် ကိုးကွယ်မှုသည် ဟန့်တားမှုရှိနေဆဲဟု၁၁%ဖြေဆိုခဲ့သည်။

ရွေးကောက်ပွဲစီမံခန့်ခွဲမှုတွင် ကြုံတွေ့ရသောအခက်အခဲနှင့်စိန်ခေါ်မှုများနှင့်ပတ်သက်ပြီးမေးမြန်းရာတွင် ၄၃%သည် မဲဆန္ဒရှင်အမျိုးသမီးများ၏ နိုင်ငံရေးတွင်စိတ်ဝင်စားမှုနည်းခြင်းနှင့် မိမိတို့မိသားစုထံမှထောက်ပံ့အားပေးမှု မရရှိပါဟု ၅% ကဖြေဆိုသည်။ထို့ပြင်မဲဆွယ်စည်းရုံးရေးကာလအချိန်မလုံလောက်မှု ၄၀%ရှိပြီး ဘဏ္ဍာငွေ အခက်အခဲရှိသည် ကို၃၉% ဖြေဆိုကြသည်။ထို့ပြင်နည်းပညာပြောင်းလဲမှုသည်လည်း၂၀၂၀တွင်အခက်အခဲတစ်ရပ်ဖြစ်သည်ဟု၁၇%ဖြေဆိုမှုရှိပြီး၁၉% သည် မိမိတို့၏အရည်အသွေးပိုင်းဆိုင်ရာမြင့်တင်မှုအားနည်းခြင်းသည်ကြီးမားသောစိန်ခေါ်မှုဟုဖြေဆိုခဲ့သည်။

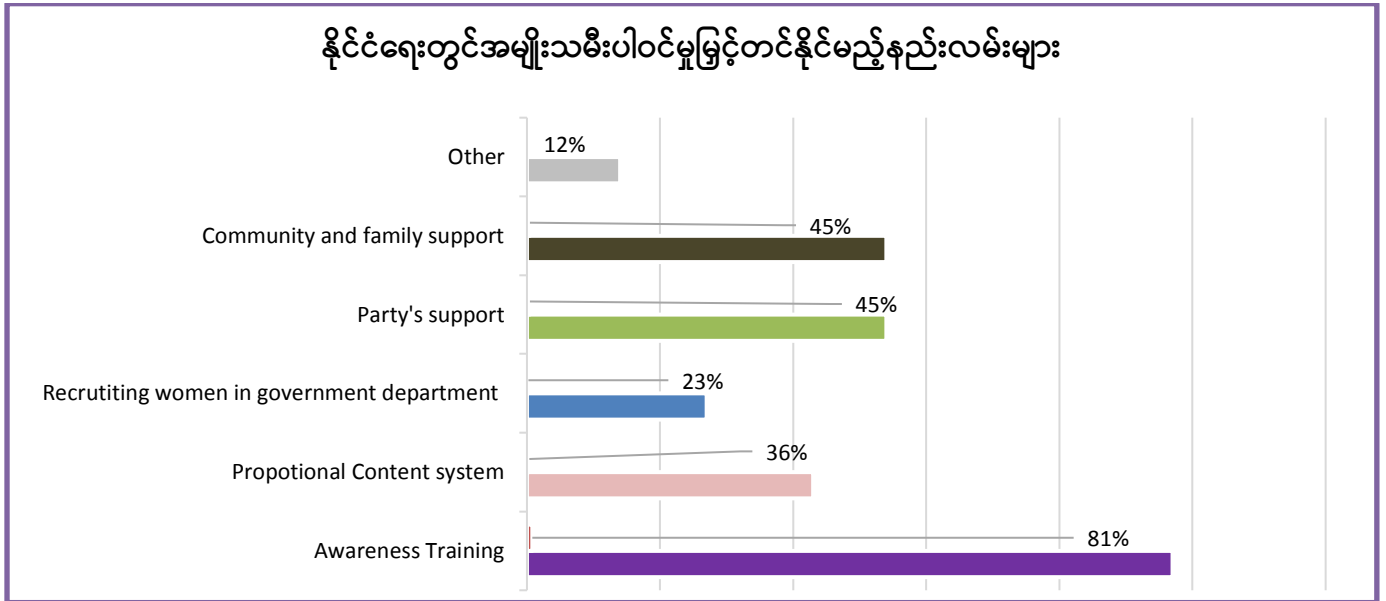
မြန်မာနိုင်ငံ၏အမျိုးသမီးများသည်မိသားစုတာဝန်နှင့်လွှမ်းမိုးထိန်းချုပ်မှုများ သက်ရောက်မှုများသည်နိုင်ငံရေးနှင့် လူမှု ရေးရာတွင် ပါဝင်နိုင်ရန်အတွက် ထိုအချက်သည်လည်းကြီးမားသောဟန့်တားမှုတစ်ရပ်ဖြစ်ရကာ ယခုစစ်တမ်းတွင်လဲ ၂၃% သည် မိသားစုတာဝန်များနှင့်၂၂%သည် မိသားစု၏လွှမ်းမိုးမှုအောက်တွင်ရှိနေဆဲဟုဖြေဆိုထားသည်။

၄.၄။နိုင်ငံရေးတွင်အမျိုးသမီးပါဝင်မှုမြှင့်တင်ရေးအဓိကလိုအပ်ချက်များ

ပါတီ(၁၅)ခုအားမေးမြန်းရာတွင်ပြည်ထောင်စုအဆင့်ရှိပါတီများနှင့်တိုင်းရင်းသားပါတီများပါတီငယ်များ တို့သည်နိုင်ငံရေး အစဉ်အလာနိုင်ငံရေးလွှမ်းမိုးမှုနှင့်နယ်မြေအနေအထားအရမတူညီသောနောက်ခံနှင့် အခြေအနေများရှိသော ကြောင့် ၎င်းတို့ ၏ စိန်ခေါ်မှုနှင့်အခက်အခဲများသည်လည်း ကွာခြားသွားနိုင်သည်။မြန်မာနိုင်ငံတွင် အမျိုးသမီးများ၏ နိုင်ငံရေး ပါဝင်မှု မြှင့်တင် ရေးကဏ္ဍအတွက် ဆောင်ရွက်ရန်နည်းလမ်းများကိုမေးမြန်းရာတွင်၈၁%ဖြေဆိုမှုသည် အမျိုး သမီးများကို အမြင်ဖွင့်သင်တန်းများ ပံ့ပိုးမှုပေးရန်ဟုဖြေဆိုခဲ့သည်။ထိုသို့ဖြေဆိုရာတွင် ပြည်ထောင်စုပါတီများမှဖြေဆိုမှု ၄၅% သည် ပါတီများ၏ပံ့ပိုးမှုနှင့်မိသားစုလူမှုပတ်ဝန်းကျင်၏ပံ့ပိုးမှုသည်အဓိကကျသည်ဟုဖြေဆိုခဲ့သည်။ ထို့ပြင်အမျိုးကျ ပါဝင်မှု စနစ်

လိုအပ်သည်ဟု ၃၆% ကဖြေဆိုပြီး၊နောက်အစိုးရဌာနများတွင် ခေါင်းဆောင်မှုနေရာများတွင် အမျိုးသမီးများ တာဝန်ပေးရန်ဟုဖြေဆိုကြသည်။

ဖော်ပြပါအချက်အလက်များသည်အမျိုးသမီးကိုယ်စားလှယ်လောင်း(၁၂၀)အားလက်ရှိမြန်မာ့နိုင်ငံရေးနယ်တွင် အမျိုးသမီးများပါဝင်မှုနှင့်ပံ့ပိုးပေးမှုအခြေအနေများကိုဆန်းစစ်လေ့လာနိုင်ရန်အချက်အလက်စီစစ်ဖော်ပြခြင်းဖြစ်သည်။

အမျိုးသမီးများအားကိန်းဂဏန်းဖော်ပြရုံမျှသာမဟုတ်ပဲနိုင်ငံရေးနယ်ပယ်တွင်အရည်အချင်းပြည့်ဝစွာရပ်တည်နိုင်မှုရှိစေရန်ပံ့ပိုးမှုသည်နိုင်ငံရေးပါတီနှင့် မြန်မာ့လူမှုပတ်ဝန်းကျင်တွင် အမျိုးသမီးများနိုင်ငံရေး တွင်ပါဝင်လာနိုင်ရန် လိုအပ် ချက်များကိုတွေ့ရှိနိုင်သည်။အဓိကအချက်အနေဖြင့်မြန်မာနိုင်ငံတွင် ကျား/မရေးရာခွဲခြားမှုအမြင်သည် အမျိုးသမီး များနိုင်ငံရေးတွင်ပါဝင်လာနိုင်ရန်ကြီးမားသောအတားအဆီးဖြစ်နေသည်ကိုတွေ့ရှိရသည်။ထို့ပြင်နိုင်ငံရေးနယ်ပယ်မှအမျိုးသမီးများအနေဖြင့်နိုင်ငံရေးသိပ္ပံလေ့လာမှုကျောင်းများနှင့်ရွေးကောက်ပွဲဆိုင်ရာ ဥပဒေမူဘောင်နှင့် စီမံခန့်ခွဲမှုများကို ပါတီမှသော် လည်းကောင်းအရပ်ဘက်အဖွဲ့အစည်းမှသော်လည်းကောင်း ပံ့ပိုးပေးမှုများလိုအပ်သည်ကိုတွေ့ရသည်။ မြန်မာနိုင်ငံလူမှုအဖွဲ့အစည်းတွင် အမျိုးသမီးများအပေါ်လေ့ထုံးတမ်းအစဉ်အလာများအရ ဖိနှိပ်မှုများ၊လူမှုပတ်ဝန်းကျင် တွင်အလေးမထား မိသောအကြမ်းဖက်မှုများ၊ အမုန်းစကားများနှင့်ရှုတ်ချမှုများသည်ဥပဒေကိုနားလည်၍ဖြစ်စေ နားမ လည်သောကြောင့် ဖြစ်စေကျူးလွန်မှု များကိုတွေ့ရသည်။ ထိုသို့သောအခြေအနေမျိုးသည် အသိပညာပေးရုံမျှနှင့် လုံလောက်ခြင်းမရှိသောကြောင့်အမျိုးသမီးများ အပေါ်အကြမ်းဖက်မှုဆိုင်ရာအကာကွယ်ပေးသော ဥပဒေ တစ်ရပ် အတည်ပြုရန်လိုသည်။

အထူးသဖြင့်နိုင်ငံရေးပါတီနှင့်မြန်မာ့နိုင်ငံရှိ အဖွဲ့အစည်းဆိုင်ရာနှင့် လူမှုပတ်ဝန်းကျင်၏အမျိုးသမီးများအားအဘက်ဘက်မှပံ့ပိုးမှုအခြေအနေများသည်လိုအပ်နေဆဲဖြစ်ပြီးပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုများစွာဆောင်ရွက်ရန်လိုအပ်နေသည်ကိုတွေ့နိုင်သည်။ ၂၀၂၀ရွေးကောက်ပွဲတွင် နိုင်ငံရေးပါတီများ အနေဖြင့် ပါတီတွင်းကျား/မ ရေးရာမူဝါဒများ နှင့်အမျိုးသမီးများနိုင်ငံရေးတွင်ပါဝင်မှုအခန်းကဏ္ဍမြှင့်တင်ရာတွင်ထိရောက်သောမဟာဗျူဟာချမှတ်ရေးနှင့်လက်တွေ့လုပ်ဆောင်နိုင်ပြီး ထိရောက်သောလုပ်ငန်းစဉ်များဥပဒေရေးရာမူဘောင်များပြင်ဆင်ရန်နှင့်နိုင်ငံရေးပါတီမှအမျိုးသမီးများအားပံ့ပိုးမှုများ ကိုဦးစားပေးဆောင်ရွက်လိုအပ်သည်။

အသေးစိတ် အကြံပြုချက်များအား အခန်း(၃)တွင်ဖော်ပြထားသည်

အခန်း(၅)

အမျိုးသမီးလွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်များ၏မဲဆွယ်စည်းရုံးရေးဆိုင်ရာစောင့်ကြည့်လေ့လာမှုတွေ့ရှိချက်များ

၅.၁။ဥပဒေရေးရာမူဘောင်

မြန်မာနိုင်ငံရေးတွင် အမျိုးသမီးပါဝင်မှုနှင့်အခန်းကဏ္ဍဆန်းစစ်လေ့လာရာတွင်မဲဆွယ်စည်းရုံးရေးကာလများသည် အဓိက ကျသောအစိတ်အပိုင်းတစ်ရပ်ဖြစ်သည်။ မြန်မာနိုင်ငံ၏၂၀၀၈ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ^{၁၀} ပါအခန်း(၈)နှင့် လွှတ်တော် ရွေးကောက်ပွဲများဥပဒေ^{၁၁}ပုဒ်မ(၈)နှင့်(၁၀) အရ ရွေးကောက်တင်မြှောက်ခံခွင့်ရှိသည်။ နိုဝင်ဘာလ(၈)ရက်နေ့အား ၂၀၂၀- ရွေးကောက်ပွဲ ကျင်းပမည့်နေ့အဖြစ်သတ်မှတ်ပြီးနောက်သက်ဆိုင်ရာလွှတ်တော်^{၁၂} အလိုက်ပုံစံ(၆)နှင့်ပုံစံ(၆-က) ကိုယ်စား လှယ်လောင်းအမည်စာရင်း တင်သွင်းမည့်ရက်အားဇူလိုင်လ(၂၀)ရက်မှ ဩဂုတ်လ(၇)ရက်နေ့ ထိသတ်မှတ်ခဲ့သည်။ အမည်စာရင်း တင်သွင်းမှုအားကန့်ကွက်ရုပ်သိမ်းနိုင်သည့် ကာလသည်ဩဂုတ်လ(၁၀)ရက်နေ့ထိဖြစ်သည်။ စီစစ်သည့် ကာလ၁၁-၈-၂၀၂၀ မှ၁၇-၈-၂၀၂၀တွင်းဖြစ်ပြီး၃၀-၈-၂၀၂၀တွင်အတည်ပြု လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်လောင်း စာရင်းအား ပုံစံ(၁၀)ဖြင့် ကြေငြာသည်။ ၂၀၂၀ရွေးကောက်ပွဲတွင်လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်လောင်း(၈)ဦး သည်နိုင်ငံသား ဖြစ်မှုအရ (၇)ဦးပယ်ဖျက်ခံရခြင်းနှင့်(၁)သည်နိုင်ငံ့ဝန်ထမ်းဖြစ်နေဆဲကြောင့်ပယ်ဖျက်ခံခဲ့ရသည်။ လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်လောင်း (၄)ဦးသေဆုံးခဲ့ပြီး လွှတ်တော် ကိုယ်စားလှယ်လောင်း အမည်စာရင်းတင်သွင်းသည့် လုပ်ငန်းစဉ်တွင် ကန့်ကွက်ခံရသည့် အမျိုးသမီးလွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်လောင်းမရှိပါ။ရွေးကောက်ပွဲမဲဆွယ်စည်းရုံးရေးကာလ^{၁၃}သည်(၈)ရက်စက်တင်ဘာ လ ၂၀၂၀ မှ (၆)ရက် နိုဝင်ဘာလ ၂၀၂၀ ထိဖြစ်သည်။ ရွေးကောက်ပွဲမတိုင်မီတစ်ရက်သည် မဲဆွယ်ရ ရက်ဖြစ်သည်။ ရွေးကောက်ပွဲအသုံးစားရိတ်အားပြည်သူ့လွှတ်တော်၊အမျိုးသားလွှတ်တော်၊တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ်လွှတ်တော်ကိုယ်စား လှယ်နေရာများအတွက် သိန်း(၁၀၀)ထက်မပိုသောပမာဏ သတ်မှတ်ထားပြီးတိုင်းရင်းသားရေးရာလွှတ်တော်နေရာအ တွက်သိန်း(၁၅၀)ထက်မပိုသောပမာဏဖြစ်သည်။ရွေးကောက်ပွဲအသုံးစားရိတ်အားတိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ်ရွေးကောက်ပွဲ ကော်မရှင်ခွဲများကရွေးကောက်ပွဲရလဒ်ကြေငြာသည့်ရက်မှရက်ပေါင်း(၃၀)အတွင်းသက်ဆိုင်ရာခရိုင် အဆင့် ရွေး/ကော် ခွဲများ တွင်ပုံစံ(၂၀)^{၁၄} ကိုအသုံးပြုလျက်ရွေးကောက်ပွဲအသုံးစားရိတ်ကိုတင်သွင်းရန်ဖြစ်သည်။

၅.၂။အမျိုးသမီးကိုယ်စားလှယ်လောင်းများ၏မဲဆွယ်စည်းရုံးရေး

ရွေးကောက်ပွဲမဲဆွယ်စည်းရုံးရေးကာလသည်(၈)ရက် စက်တင်ဘာလ ၂၀၂၀မှ (၆)ရက် နိုဝင်ဘာလ ၂၀၂၀ ထိဖြစ်သည်။ အမျိုးသမီးလွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်လောင်း၏ မဲဆွယ်စည်းရုံးရေး ဆိုင်ရာ စောင့်ကြည့်လေ့လာမှု လုပ်ငန်းစဉ် များကို ရေရှည်ရွေးကောက်ပွဲ စောင့်ကြည့်လေ့လာသူ (၁၂၀)သည်တိုင်းဒေသကြီးနှင့် ပြည်နယ်(၁၄)ခု ရှိ(၃၃)ပါတီမှ အမျိုးသမီး လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်လောင်း(၁၂၀)ဦး၏အောက်တိုဘာ (၁၅)ရက်မှ နိုဝင်ဘာ (၆)ရက်ကာလတွင်း မဲဆွယ်စည်းရုံးရေး လှုပ်ရှားမှုများအားစောင့်ကြည့်လေ့လာပြီးမှတ်တမ်းရယူခဲ့ပါသည်။

အဓိက စောင့်ကြည့်လေ့လာမှု နယ်ပယ်သည် အမျိုးသမီးလွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်လောင်းများ ရွေးကောက်ပွဲ မဲဆွယ် စည်းရုံးရေး ကာလရင်ဆိုင်ရသော အခက်အခဲများနှင့်အကြမ်းဖက်မှုများ နှင့်ရွေးကောက်ပွဲဆိုင်ရာကတိကဝတ်များ ကို ရွေးကောက်ပွဲဆိုင်ရာ ဥပဒေ၊ ပါတီကျင့်ဝတ် နှင့်ပြစ်မှုဆိုင်ရာဥပဒေနှင့်ထုံးနည်းများအပေါ်အခြေပြုထားပြီး မဲဆွယ် စည်းရုံးရေးလှုပ်ရှားမှုအကြိမ်(၂၄၀)၏ တွေ့ရှိ ချက် များ၊အမျိုးသမီးလွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်လောင်း(၁၂၀)ဦး၏ ဖြေဆို မှုများ၊မဲဆန္ဒရှင်ပြည်သူ(၁၂၀၀)ဦး၏ ဖြေဆိုမှုအချက် အလက်များကိုဆန်းစစ်ဖော်ပြထားခြင်းဖြစ်သည်။ ရွေးကောက်ပွဲ အကြမ်းဖက်မှုများအား လေ့လာရာတွင် အထူးသဖြင့် အမျိုးသမီးကိုယ်စားလှယ်လောင်းများ ၏မဲဆွယ်စည်းရုံး ရာနေရာ

များတွင်ဖြစ်ပွားသောအကြမ်းဖက်မှုများနှင့် လူမှုကွန်ယက်ကိုအသုံးပြုပြီး များစွာသော မဲဆန္ဒရှင် ပြည်သူများ သို့သော်အမှားများနှင့် အမှန်းစကားများဖြင့် တိုက်ခိုက်မှုများကိုပါ အချက်အလက်မှတ်တမ်းယူခြင်း ဖြစ်သည်။

၅.၃။ ကူးစက်ကပ်ရောဂါအခြေအနေကြောင့်မဲဆွယ်စည်းရုံးရေးလုပ်ငန်းစဉ်သက်ရောက်မှုများ

လက်ရှိကပ်ရောဂါကူးစက်မှုထိန်းချုပ်ရေးကာလတွင်အမျိုးသမီး ကိုယ်စားလှယ်လောင်း များသည်မဲဆွယ်စည်းရုံးရေး ဆောင်ရွက်ရာတွင် အခက်အခဲရှိ/မရှိစစ်တမ်းရယူရာတွင်ဖြေဆိုသူ(၁၂၀)၏၄၁%သည်အခက်အခဲရှိသည်ဟု ဖြေကြားခဲ့ သည်။ထို့ပြင်မဲဆွယ်စည်းရုံးရေးလုပ်ဆောင်ရန် သက်ဆိုင်ရာရွေးကောက်ပွဲကော်မရှင်၏ ခွင့်ပြုချက်ရယူရာ တွင်လည်း အခက် အခဲရှိပြီး၈%သည်မဲဆွယ်စည်းရုံးခွင့်လမ်း ကြောင်းခွင့်ပြုချက်တောင်းရာ တွင်ငြင်းပယ်ခံရသည်များရှိသည်။

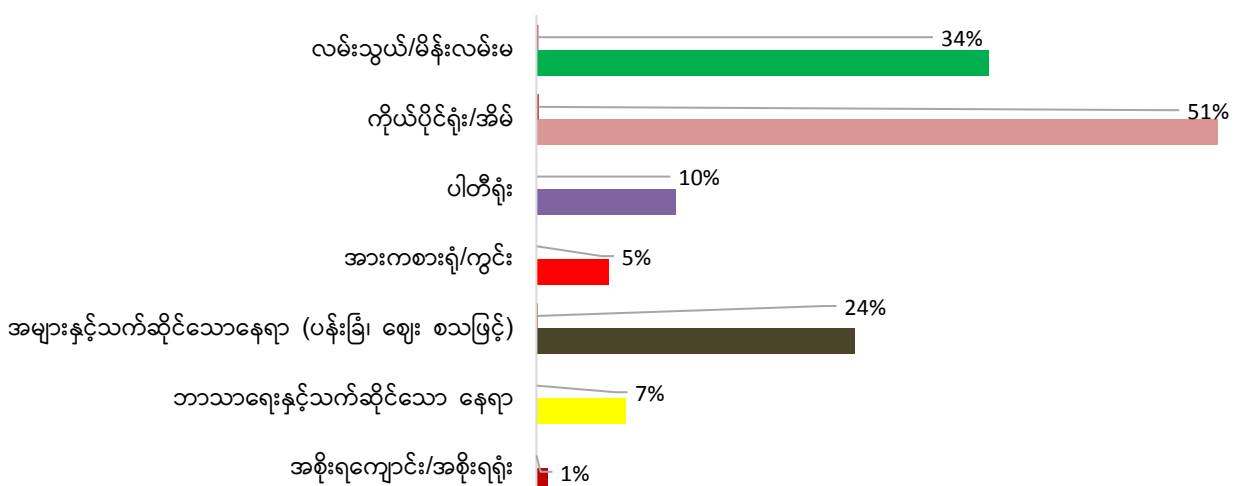
ကပ်ရောဂါကူးစက်ဘေးကာလတွင်း ပြည်ထောင်စုရွေးကောက်ပွဲကော်မရှင်မှထုတ်ပြန်ထားသော ကပ်ရောဂါကူးစက်မှု ကာကွယ်ရေးဆိုင်ရာလိုက်နာရမည့်လမ်းညွှန်ချက်များသည်အခက်အခဲဖြစ်သည်ဟု၃၈%ဖြေဆိုထားသည်။ ထို့ပြင်မဲဆွယ် စည်းရုံးရေးလုပ်ငန်းစဉ်အားအဓိကအခက်အခဲဖြစ်စေသောအခြေအနေသည် ကျန်းမာရေးနှင့်အားကစား ဝန်ကြီးဌာန၏ ထုတ်ပြန်ချက်များဟု ၄၅%ဖြေဆိုမှုရှိရာတွင် အလားတူပင်သက်ဆိုင်ရာဒေသ အလိုက်အမိန့် ညွှန်ကြားချက် များကြောင့် ဖြစ်သည်ဟု ၂၄%က ဆိုကြသည်။

ထို့ပြင်ဒေသအလိုက်ထုတ်ပြန်သော အမိန့်ညွှန်ကြားချက်များနှင့်သည်လည်း အခက်အခဲရှိသည်ကို၂၄%ဖြေဆိုထားပြီး ပြည်ထောင်စုရွေးကောက်ပွဲကော်မရှင်၏ညွှန်ကြားချက်ကြောင့်ဟု၇%ကဖြေဆိုထားသည်။ကပ်ရောဂါကူးစက်မှုကာကွယ်ရ ချေဆေးဆိုင်ရာညွှန်ကြားချက်များသည် ဒေသတစ်ခုနှင့်တစ်ခုမတူညီသော ထုတ်ပြန်ချက်များရှိပြီး အမျိုးသမီးလွှတ်တော် ကိုယ်စားလှယ် လောင်းများသည် အခက်အခဲများရှိခဲ့သည်ဟုဖြေဆိုထားသည်။

၅.၄။ အမျိုးသမီးကိုယ်စားလှယ်လောင်းများ၏မဲဆွယ်စည်းရုံးရေးလှုပ်ရှားမှုများ

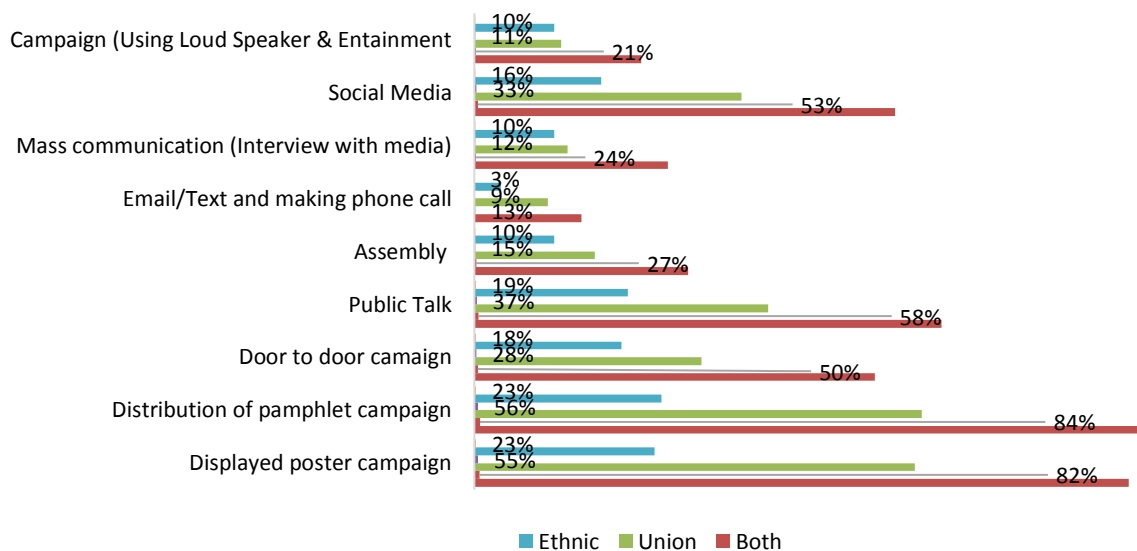
မဲဆန္ဒရှင်(၁၂၀၀)အားမိမိတို့ဒေသတွင်း မဲဆွယ်စည်းရုံး(စီတန်းလှည့်လည်)လှုပ်ရှားမှု အခြေအနေအားစစ်တမ်းရယူရာ တွင် ၉၃%သည် မဲဆွယ်စည်းရုံးရေးလှုပ်ရှားမှုအချို့ရှိသည်ဟုဖြေဆိုပြီး မဲဆွယ်စည်းရုံးရေးလှည့်လည်မှု အကြိမ်အားဖြင့်၁-၅ကြိမ် တွင် တွေ့ရှိရမှုသည် ၅၆%နှင့် ၅-၁၀ကြိမ်တွေ့ရှိရမှုသည် ၂၄%ရှိသည် ကိုကြည့်ခြင်းဖြင့်နိုင်ငံရေးပါတီများအနေဖြင့် မဲဆွယ်စည်းရုံးရေးအားလုပ်ဆောင်သည်ကိုတွေ့ရှိနိုင်သည်။

မဲဆွယ်စည်းရုံးရေးပြုလုပ်သည့်နေရာများ

အမျိုးသမီးလွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်လောင်းများ၏မဲဆွယ်စည်းရုံးရေးဆိုင်ရာလှုပ်ရှားမှုတွေ့ရှိချက်များကိုမဲဆွယ်စည်းရုံးရေးဆိုင်ရာ စီမံခန့်ခွဲမှု၊ မဲဆွယ်စည်းရုံးရေး ကာလကြုံတွေ့ရသော စိန်ခေါ်မှုနှင့်အခက်အခဲများ၊ရွေးကောက်ပွဲ အကြမ်းဖက်မှုမဲဆွယ်စည်းရုံးရေးလှုပ်ရှားမှုများအကြိမ်(၂၄၀) စောင့်ကြည့် လေ့လာမှုတွေ့ရှိချက်များအရ ၄၇%အိမ်တိုင်ရာရောက် မဲဆွယ်စည်းရုံးရေး နည်းလမ်းများပြုလုပ်ကြပြီး ၅၃%သည် စီတန်း လှည့်လည်မှုများဖြစ်သည်။ မဲဆွယ်စည်းရုံးရေး လှုပ်ရှားမှုများကို မြို့ပြဧရိယာ ၄၀%နှင့် ကျေးလက်ဧရိယာ ၆၀%တို့တွင် တွေ့ရှိခဲ့ပြီးလူထုစည်းရုံး ဟောပြောပွဲများ ကို ကျေးရွာများတွင်၇၃%နှင့်မြို့ပြတွင်၂၃%တွေ့ရှိရသည်။ မဲဆွယ်စည်းရုံးရေးလှုပ်ရှားမှုများကို များသောအား ဖြင့်ကိုယ်ပိုင် ရုံး နှင့်အိမ်များတွင် အများဆုံး ပြုလုပ်ခဲ့သည်မှာ ၅၄%ရှိခဲ့ပြီးအများနှင့်သက်ဆိုင်သောနေရာများတွင် ၂၄%တွေ့ရှိပြီး ၃၄%သည် လမ်းသွယ်/ မိန်းလမ်းမ များ တွင်ဖြစ်သည်။ ၁၀% သည်ပါတီရုံးများတွင် ဖြစ်ပြီးဘာသာရေး နှင့်သက်ဆိုင်သော နေရာများတွင် ၇% တွေ့ရှိရသည်။

မဲဆွယ်စည်းရုံးရေးလှုပ်ရှားမှုများ

မဲဆွယ်စည်းရုံးရေးလှုပ်ရှားမှုဟောပြောပွဲများတွင် ပါတီခေါင်းဆောင်များ ပါဝင်မှု ၆၆%ရှိပြီး ၁၃% သည်ရပ်ရွာ ခေါင်းဆောင်များဖြစ်ကြသည်။ဒေသခံအာဏာပိုင်များပါဝင်ဟောပြောခြင်း ၂% စီးပွားရေးလုပ်ငန်းရှင်များ ၁၆%တွေ့ ရသည်။ ထို့ပြင်ဘာသာရေးခေါင်းဆောင်များပါဝင်မှုသည်၁%နှင့်ထင်ပေါ်ကျော်ကြားသူများကိုတွေ့ရှိရမှုသည်၄%ရှိသည်။

မဲဆွယ်စည်းရုံးရေးဟောပြောပွဲများတွင် ဦးဆောင်ဟောပြောဆွေးနွေးသူအမျိုးသမီးလွှတ်တော် ကိုယ်စားလှယ်လောင်း (၁- ၃)အတွင်းရှိသည်ကို၅၈%တွေ့ရှိခဲ့ရပြီး၊ ၅ဦးနှင့်အထက်ပါဝင်သည်ကို၁၉%နှင့်အမျိုးသမီး ကိုယ်စားလှယ်လောင်း များမပါ သည်ကို၂၂%တွေ့ရှိရသည်။ မဲဆွယ်စည်းရုံးရေးဟောပြောပွဲများတွင်လူမျိုးရေးဘာသာရေးနှင့် ကျား/မရေးရာ တို့နှင့် ပတ်သက်ပြီးပုတ်ခတ်ဟောပြောမှုများ၉၃%မတွေ့ရှိရပါ။

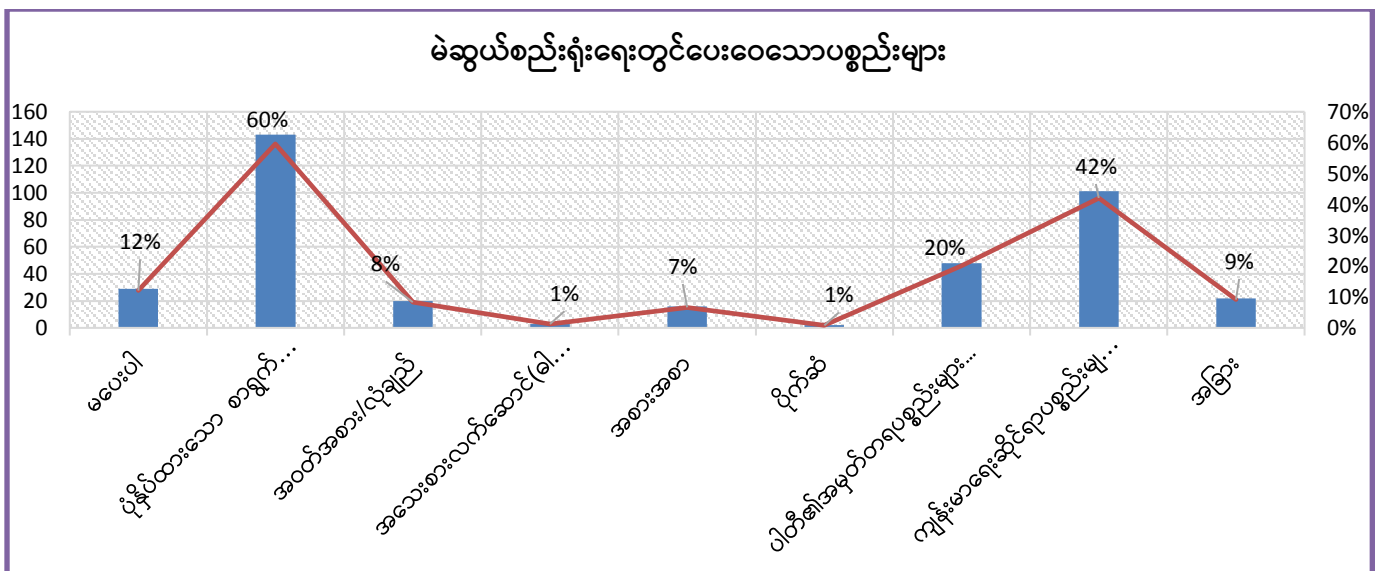
၂၀၂၀ရွေးကောက်ပွဲတွင် အမျိုးသမီးလွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်လောင်းများ၏အဓိက ဦးတည်သောမဲဆန္ဒရှင်အုပ်စုများ သည် ၅၉%သည်လယ်သမားနှင့် အလုပ်သမားလူတန်းစားများဖြစ်ကြပြီး၁၃%သည် စက်ရုံအလုပ်သမားများ၃၇%သည်

ပညာတတ် လူငယ်များနှင့် ၂၉%သည် တိုင်းရင်းသားများကိုဦးတည်သည်ဟုဖြေဆိုကြပြီး ၂၂%သည်လူလတ်တန်းစားနှင့် ပညာတတ် များ ၁၄%သည် စီးပွားရေး လုပ်ငန်းရှင်များဖြစ်ကြသည်ဟုဖြေဆိုထားချက်များအရတွေ့ရသည်။

မဲဆွယ်စည်းရုံးရေးဟောပြောပွဲများပြုလုပ်သည့်နေရာများတွင် တက်ရောက်သူအရေအတွက် (၃၀)အောက်အား၄၄%နှင့် (၃၀-၅၀) အတွင်းအား၄၂% တို့ရသည်ကိုတွေ့ရှိရပြီး၅၀နှင့်အထက်အား ၁၃%တွေ့ရသည်။တက်ရောက်သူမဲဆန္ဒရှင် များသည် အမျိုးသမီးအရေအတွက် ပိုမိုများပြားသည်ကို၃၈%တွေ့ရှိရပြီး အမျိုးသမီးအရေအတွက် ပိုမိုနည်းပါးသည်ကို ၂၈%တွေ့ ရှိရသည်။ကျန်အခြေအနေသည်ကျား/မအရေအတွက်ညီမျှသည်။

မဲဆွယ်စည်းရုံးရေးလှုပ်ရှားမှု နှင့်ပတ်သက်ပြီး အမျိုးသမီးလွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်လောင်း(၁၂၀)နှင့် တွေ့ဆုံမေးမြန်း ချက်အရလက်ကမ်းစာစောင်ဖြန့်ဝေမှု ၈၄%နှင့်ပို့စတာကမ္ဘိပိန်းလုပ်ဆောင်မှု ၈၂%ပြုလုပ်ကြသည်ကို တွေ့ရှိကြပြီး လူထု ဟောပြောပွဲများ ကို၅၈%ပြုလုပ်သည်ကို တွေ့ရှိရသည်။လူစုလူဝေး ယာဉ်တန်းများဖြင့်မဲဆွယ် စည်းရုံးရေး ပြုလုပ် သည်ကို၂၇%တွေ့ရပြီးယာဉ်တန်းအလှပြယာဉ်များနှင့်အသံချဲ့စက်အသုံးပြုမဲဆွယ်မှုများကို၂၁%ပြုလုပ်ခဲ့ကြသည်ကိုတွေ့ ရှိရသည်။ ထို့ပြင်လက်ရှိ ပြောင်းလဲနေသောနည်းပညာများအရ အမျိုးသမီးလွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်လောင်းများသည် လူမှု ကွန်ယက်အသုံးပြုပြီးမဲဆွယ်စည်းရုံးမှု၅၃%၊သတင်းမီဒီယာအသုံးပြုမှု ၂၄%နှင့် အီးမေးနှင့်ဖုန်းခေါ်ဆိုမှု ပြုလုပ်ခြင်း ၁၃% ရှိသည်ကိုတွေ့ရသည်။

မဲဆွယ်စည်းရုံးရေးလှုပ်ရှားမှုများတွင်များသောအားဖြင့်ပုံနှိပ်ထားသောစာရွက်များပေးဝေမှုသည် ၆၀%ရှိပြီးကျန်းမာရေး ဆိုင်ရာကာကွယ်ရေးပစ္စည်းများအား၄၂%ပေးဝေသည်ကိုတွေ့ရှိရသည်။ပါတီအမှတ်တရပစ္စည်းများဖြစ်သောအလံ၊ရင်ထိုးနှင့်သော့ချိတ်များအားပေးဝေသည်ကို ၂၀%နှင့်တီရှပ်များပေးသည်ကို၈% နှင့်အစားအသောက်များ ပေးဝေ သည်ကို၇% တွေ့ရ သည်။မည်သည့်အရာမျှမပေးဝေသည်ကို၁၂%တွေ့ရသည်။

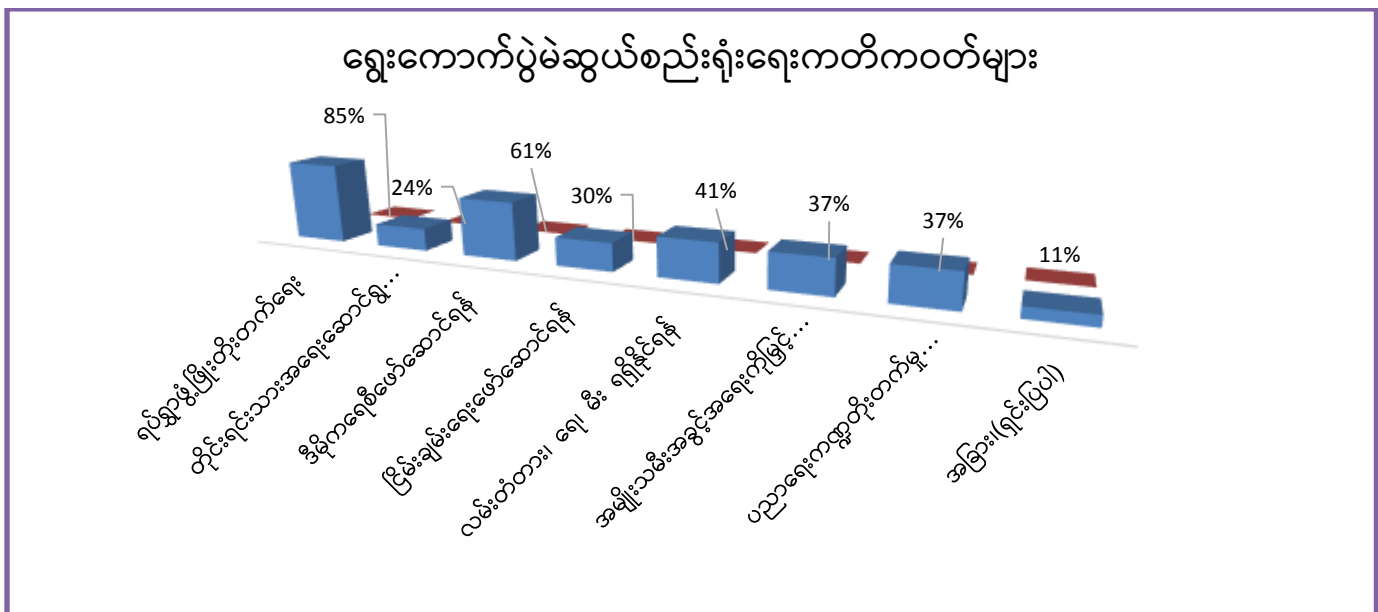

၅.၅။အမျိုးသမီးလွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်လောင်းများ၏မဲဆွယ်စည်းရုံးရေးဆိုင်ရာကတိကဝတ်များ

၂၀၂၀ရွေးကောက်ပွဲတွင်မဲဆွယ်စည်းရုံးရေးဆိုင်ရာကတိကဝတ်များအား အချက်အလက်ရယူရာ တွင်အမျိုးသမီး ကိုယ်စား လှယ်လောင်း(၁၂၀)အား လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ် အဖြစ်ရွေးချယ်တင်မြှောက်ခံရပါက မိမိတို့ပြည်သူအတွက် ဆောင်ရွက်ပေးမည်အရာများကိုမေးမြန်းရာတွင် ဒေသဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးဆောင်ရွက်ရေးကိုအများဆုံး ၇၈%ဖြစ်ပြီး ၅၅% သည် ပညာရေးကဏ္ဍ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးနှင့် လမ်းတံတား၊ရေး၊လျှပ်စစ်မီးရရှိမှုအား ၄၈% ဖြေဆိုခဲ့သည်။ ၊ထို့ပြင်၃၅%

သည်ငြိမ်းချမ်းရေးကိုဆောင်ရွက်မည်ဟုဖော်ပြပြီး ၃၅%သည်တိုင်းရင်းသားအရေးဆောင်ရွက်မှုများ ဖြစ်သည်။ ၄၇%သည် ဒီမိုကရေစီတိုးတက်ဖွံ့ဖြိုးရေးဆောင်ရွက်ရန်ဖြစ်ပြီးအမျိုးသမီးအခွင့်အရေးဆိုင်ရာ ဆောင်ရွက်ချက် များသည် ၆၄%ရှိသည်ကို တွေ့ရှိရသည်။

ထို့အတူ မဲဆွယ်စည်းရုံးရေးလှုပ်ရှားမှု လူထုဟောပြောပွဲအကြိမ်(၂၄၀)၏ စောင့်ကြည့်စစ်တမ်း အချက်အလက် များတွင် လည်းရပ်ရွာဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးကဏ္ဍများဆောင်ရွက်ရန်၈၅%၊ဒီမိုကရေစီအရေးဖော်ဆောင်ရန်၆၁%ရှိသည်။လမ်း၊တံတား၊ ရေမီးရရှိနိုင်ရေးကတိများကို၄၁%ပြောကြားကြပြီး၊ပညာရေး ကဏ္ဍတိုးတက်ရေးဆောင်ရွက်ရန်၃၇%ပြောကြားသည်ကို တွေ့ရှိရသည်။တိုင်းရင်းသားပဝါတီမှ အမျိုးသမီးလွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်လောင်းအများစုသည် တိုင်းရင်းသားအရေး ဆောင်ရွက်ရန်၂၄%ဖြေဆိုကြပြီးငြိမ်းချမ်းရေးဖော်ဆောင်ရန်ကိုလည်း ၃၀%ပြောကြားသည်။ ထို့ပြင်အမျိုးသမီး အခွင့်အရေး ဆိုင်ရာမြင့်တင်ဆောင်ရွက်မည့်ကတိကဝတ်များကို၃၇%ပြောကြားကြသည်ကိုတွေ့ခဲ့သည်။

ရွေးကောက်ပွဲမဲဆွယ်စည်းရုံးရေးဆိုင်ရာ လုပ်ငန်းစဉ်များနှင့်ပတ်သက်ပြီးကြိုတင်ပြင်ဆင်မှု အပိုင်းနှင့်ပတ်သက်ပြီး မေးမြန်း ရာ တွင်၈၅% သည်ပါတီမှလမ်းညွှန်ချက်များအရဆောင်ရွက်သည်ဟုသိရပြီးကျန်၁၅% သည်မဲဆွယ်စည်းရုံးရေး လမ်းကြောင်း နှင့်အချိန်အားဗဟိုနှင့်ညှိနှိုင်းဆောင်ရွက်ပြီး ကိုယ်တိုင်ပြင်ဆင်သည်ဟုဖြေဆိုသည်။ မိမိတို့မဲဆန္ဒရှိ ပြည်သူ လူထု လိုအပ်ချက်များနှင့်စပ်လျဉ်းပြီး လူထုသဘောထားစစ်တမ်း (သို့မဟုတ်)အုပ်စုဖွဲ့ဆွေးနွေးမှုများ ပြုလုပ်ခဲ့ခြင်းရှိ /မရှိမေးမြန်းရာတွင် ၉၅% သည်မရှိပါဟုဖြေဆိုကြသည်။ ထို့ပြင်မဲဆွယ်စည်းရုံးရေး မိန့်ခွန်းများအား ကြိုတင် ပြင်ဆင်မှုရှိ/မရှိ မေးခွန်းတွင်၆၅%သည်မရှိပါဟုဖြေကြားခဲ့သည်။မဲဆွယ်စည်းရုံးရေးကာလသတင်းမီဒီယာနှင့် ချိတ်ဆက် မှု၊ တွေ့ဆုံမှုရှိ/မရှိ မေးမြန်းရာ တွင် ၁၆%၏ ဖြေကြားမှုအရ ရှိသည် ဟုသိရှိရပြီး ၈၄%မပြုလုပ်ခဲ့ပါဟုဖြေဆိုကြသည်။

၅.၆အမျိုးသမီးလွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်လောင်းများ၏မဲဆွယ်စည်းရုံးရေးကာလအဓိကတွေ့ရှိချက်များ

စက်တင်ဘာ(၈)ရက်မဲဆွယ်စည်းရုံးရေးကာလစတင်သတ်မှတ်သောအချိန်တွင်ကူးစက်ရောဂါပြန့်ပွားမှုထိန်းချုပ်ရေးကာ လအတွင်းရန်ကုန်တိုင်းဒေသကြီး၊မွန်ပြည်နယ်၊ရခိုင်ပြည်နယ်နှင့်မန္တလေးတိုင်းဒေသကြီးအချို့တွင်နေအိမ်တွင် နေထိုင်ရန် သတ်မှတ်ထား ပြီးလူစုလူဝေးမလုပ်ရန် တားမြစ်ထားသော အခြေအနေတွင်ရှိသည်။ Rain Maker မှတွေ့ဆုံမေးမြန်းခဲ့ သောအမျိုးသမီးကိုယ်စားလှယ် အမျိုးသမီး လွှတ်တော် ကိုယ်စားလှယ်လောင်း(၁၂၀)ဦးမှ(၈၂)ရာခိုင်နှုန်းသည် မဲဆွယ်

စည်းရုံးရေး ကာလပထမလ အတွင်းလူထုစည်းရုံးဟောပြောပွဲများ ဆောင်ရွက်နိုင်ခြင်းမရှိပဲ အောက်တိုဘာလ တတိယ ပတ်မှ လုပ် ဆောင်နိုင်သည်ကိုတွေ့ရသည်။

မဲဆွယ်စည်းရုံးရေးကာလအတွင်း မဲဆန္ဒနယ်မြေများသို့စည်းရုံးရေးဆောင်ရွက်ရာတွင် အဓိကအခက်အခဲကြုံတွေ့မှုများ သည် မတူညီသောဒေသန္တရအမိန့်များ အရဟန့်တားမှုများကို အမျိုးသမီး ကိုယ်စားလှယ် ၁၂၀ဦးမေးမြန်းချက်အရ (၄၁) ရာခိုင်နှုန်းသည် ကျေးလက်ဒေသ မဲဆန္ဒနယ်များ သို့သွားရောက်ရန်အခက်အခဲ ဟန့်တားမှုကြုံရသည်ဟု ဖြေကြား ခဲ့ပြီး ရောဂါ ကာကွယ်ရေးဆိုင်ရာ လမ်းညွှန်ချက်အရ တားမြစ်ခံရသည်ကို(၄၁)ရာခိုင်နှုန်းကဖြေဆိုခဲ့ပြီး အချို့မငြိမ်းချမ်း သော မဲဆန္ဒနယ်မှအမျိုးသမီးကိုယ်စားလှယ်များသည် လက်နက်ကိုင်အဖွဲ့၏ တားမြစ်မှုများရှိသည် ကိုဖြေဆို ခဲ့ကြသည်။ ၂၀၂၀- ရွေးကောက်ပွဲကာလတွင်းမဲဆွယ်စည်းရုံးရေး ကာလအတွင်းမဲဆန္ဒနယ်(၃၀)ရာခိုင်နှုန်းသည် ရောဂါကူးစက် ပြန့်ပွားမှု ထိန်းချုပ်ရေးအခြေအနေအရ မဲဆွယ်စည်းရုံးမှုများ မရှိသော်လည်းအခြားသော မဲဆန္ဒနယ်များတွင်ပါတီများ မဲဆွယ် စည်းရုံးရေး လှုပ်ရှားမှုပြင်းထန်ပြီး ထိပ်တိုက် တွေ့ဆုံသောပြဿနာများရှိရာ ရွေးကောက်ပွဲ ပဋိပက္ခဖြစ်ပွားမှု အမြင့်ဆုံး သော အခြေအနေ ဖြစ်သည်။

ထိုကဲ့သို့သောအခြေအနေမှာပင်အောက်တိုဘာလ(၁၄)ရက်တွင်ဖြစ်ပွားခဲ့သော ရခိုင်လက်နက်ကိုင် အဖွဲ့ အစည်းတစ်ခု၏ တောင်ကုတ်မဲဆန္ဒနယ်မှ လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်(၃)ဦးအား မဲဆွယ်စည်းရုံးစဉ်ကာလအတွင်းဖမ်းဆီး ခေါ်ဆောင် သွားသော ရွေးကောက်ပွဲအကြမ်းဖက်မှုဖြစ်ပွားခဲ့သော အခြေအနေတွင် အမျိုးသမီး လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်(၁)ဦးနှင့် လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်လောင်း တစ်ဦးပါရှိခဲ့သည်။

မြန်မာနိုင်ငံ၏လက်ရှိအခြေအနေတွင်အမျိုးသမီးများနှင့် နိုင်ငံရေးတွင်ပါဝင်နိုင်သောအနေအထားသည် လူမှု ပတ်ဝန်းကျင် ထုံးထမ်းအစဉ်အလာများအရအကဲဆတ်သောအခြေအနေတွင်ရှိရာထိုကဲ့သို့သောအခြေအနေသည် အမျိုး သမီး များ နိုင်ငံ ရေးတွင် ပါဝင်လာနိုင်သော အခွင့်အလမ်း နည်းပါးမှုကိုပိုမို သက်ရောက်စေပြီးအမျိုးသမီး နိုင်ငံရေးသမား များအား ခြိမ်းခြောက် ဖိအားပေး ခြင်းဖြစ်ရာနောက် ရွေးကောက်ပွဲများတွင် မငြိမ်းချမ်း သောဒေသတွင်းရှိ အမျိုးသမီး ပါဝင်မှု ပိုမိုကျဆင်းလာ နိုင်ပါသည်။ ၂၀၂၀-ပါတီစုံဒီမိုကရေစီရွေးကောက်ပွဲသည် ကမ္ဘာ့ကပ်ရောဂါ ကူးစက် ပြန့်ပွားမှု ကာလ အတွင်း ပြုလုပ်ရသောကြောင့်ရွေးကောက်ပွဲနှင့် သက်ဆိုင်သော ကဏ္ဍအသီးသီး သည်စိန်ခေါ်မှုနှင့် အခက်အခဲ များစွာကြုံရသည်။ ထိုသို့သောအခြေအနေမှာပင်ရွေးကောက်ပွဲတွင် ပါဝင်သည့်အမျိုးသမီးများသည်ပါဝင်မှု အားဖြင့် နည်းပါး သော အခြေအနေမှာပင် မဲဆွယ် စည်းရုံးရေးကာလ အခက်အခဲတားဆီးမှုများနှင့်ရွေးကောက်ပွဲ ပဋိပက္ခပြင်းထန် မှုကြားပိုမို ရုန်းကန်ခဲ့ရသည်။

အဓိကအားဖြင့်မဲဆွယ်စည်းရုံးရေးကာလတွင်းဘဏ္ဍာရေးဆိုင်ရာလိုအပ်ချက်သည်စိန်ခေါ်မှုဟုဆိုသော်လည်း မြန်မာနိုင်ငံရှိ အမျိုးသမီး လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်လောင်းများသည် မဲဆွယ်စည်းရုံးရေးလုပ်ငန်းစဉ်ဆောင်ရွက်မှုပိုင်းတွင် ရွေးကောက် ပွဲဆိုင်ရာလုပ်ထုံးလုပ်နည်းနှင့် ဥပဒေများကိုသိရှိမှုအားနည်းခြင်း၊ ပါတီဘက်မှအားပေးထောက်ပံ့မှုအပိုင်းတွင်အားနည်း ခြင်းတို့ကိုတွေ့ရှိရသည်။ထို့ပြင်တသီးပုဂ္ဂလ ဝင်ရောက်ယှဉ်ပြိုင်ရသောအမျိုးသမီး လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်လောင်းများ သည် သတင်းအချက်အလက်ပိုင်းဆိုင်ရာနှင့်မဲဆွယ်စည်းရုံးရေးတွင် ပိုမိုခက်ခဲပြီးအကြမ်းဖက်မှု ဖြစ်စဉ်များ ကိုပိုမို ကြုံတွေ့ခဲ့ကြသည်။ထို့ကြောင့်နိုင်ငံရေး ပါတီများ အနေဖြင့်မဲဆွယ်စည်းရုံးရေးကာလတွင်းအမျိုးသမီးများ၏ မဲဆွယ် စည်းရုံးရေးလှုပ်ရှားမှုများကိုပံ့ပိုးပေးခြင်းနှင့်ဖြစ်ပေါ်လာနိုင်သောအခက်ခဲနှင့်စိန်ခေါ်မှုများကိုဆန်းစစ်ပြီး အမျိုးသမီးများ နှင့် သင့်လျော်သော မဲဆန္ဒနယ်များ သတ်မှတ် စီမံပေးရန် အဓိကလိုအပ်သည် ။ထို့အတူအမျိုးသမီးများ ပေါ်သက်ရောက် လာနိုင်သော အကြမ်းဖက်မှုများအားလုပ်ငန်းအဖွဲ့များဖွဲ့ပြီးလျှင်မြန်စွာတုံ့ပြန်ဖြေရှင်းရန်လိုသည်။

အခန်း(၆)

မဲဆန္ဒရှင်ပြည်သူများကျား/မရေးရာသဘောထားအမြင်စစ်တမ်းကောက်ယူခြင်း

၂၀၂၀-ရွေးကောက်ပွဲတွင် အမျိုးသမီးများနိုင်ငံရေးပါဝင်မှုမြှင့်တက်လာရေးတွင် အဓိကကျသော မဲဆန္ဒရှင်ပြည်သူ သဘောထားစစ်တမ်းကို ရွေးကောက်ပွဲမတိုင်မီ (၅)ရက်မှစတင်ကာ ရွေးကောက်ပွဲနေ့ကာလအတွင်း တိုင်းဒေသကြီး /ပြည်နယ် (၁၄)ခုတွင်ကောက်ယူခဲ့ပါသည်။မဲဆန္ဒရှင်များသည် အသက်(၁၈-၆၅)နှစ်အတွင်းနှင့် ကျား/မ ညီမျှမှု နှင့် ကျေးလက်နှင့်မြို့ပြ အမျိုးကျကောက်ယူခဲ့ပါသည်။ရွေးကောက်ပွဲစောင့်ကြည့်လေ့လာသူ (၂၇၀)ဦးသည် တိုင်းဒေသကြီး နှင့်ပြည်နယ်အလိုက် ကြီးကြပ်သူ(၁၄)ဦး၏စီမံမှုဖြင့် စည်းမျဉ်းများနှင့်အညီ ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။ အဓိက စောင့်ကြည့်လေ့လာမှု သည် မဲဆန္ဒရှင် ပြည်သူများ၏ မိမိတို့မဲဆန္ဒနယ်တွင် အမျိုးသမီးကိုယ်စားလှယ်လောင်းများ၏ ရွေးကောက်ပွဲဝင်ရောက် ယှဉ်ပြိုင်သည်ကိုသိရှိမှုနှင့်စိတ်ဝင်စားမှု အခြေအနေ၊အမျိုးသမီးများ၏ခေါင်းဆောင်မှု အရည်အသွေးပိုင်း တွင်ယုံကြည်မှုနှင့် အမျိုးသား ကိုယ်စားလှယ်လောင်းများနှင့်နှိုင်းယှဉ်မှု၊ အမျိုးသမီး ကိုယ်စားလှယ်လောင်း များအား ထောက်ခံမှု အခြေအနေ နှင့်ကျား/မရေးရာအမြင်သဘောထားစသည်တို့ကို အချက်အလက်ရယူရန်ဖြစ်သည်။

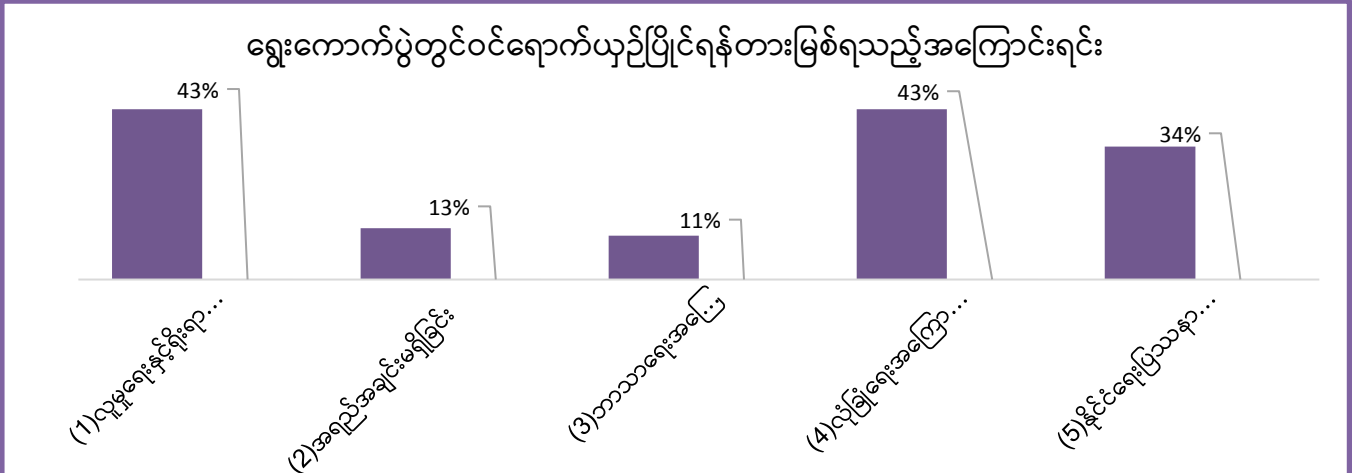
၆.၁။ဥပဒေရေးရာမူဘောင်

၂၀၀၈ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေအခန်း(၈)နိုင်ငံသားများ၏ မူလအခွင့်အရေးနှင့် တာဝန်များပုဒ်မ၃၆၉(က)နှင့်(ခ)အရလည်းကောင်း၊လွှတ်တော်ရွေးကောက်ပွဲဥပဒေပါမဲဆန္ဒရှင်နှင့်နိုင်ငံတကာနှင့်သဘောတူညီလက်မှတ်ရေးထိုးထားသော အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာလူ့အခွင့်အရေးကြေငြာစာတမ်း^၁၊အမျိုးသမီးများအပေါ်နည်းမျိုးစုံနှင့်ခွဲခြားဆက်ဆံမှုပျောက်ရေးသဘောတူညီချက်^၂ ပါအပိုဒ် ၁၂၊၇ပါအချက်များပေါ်တွင်မူတည်ပြီးသောင့်ကြည့်လေ့လာခြင်းဖြစ်သည်။

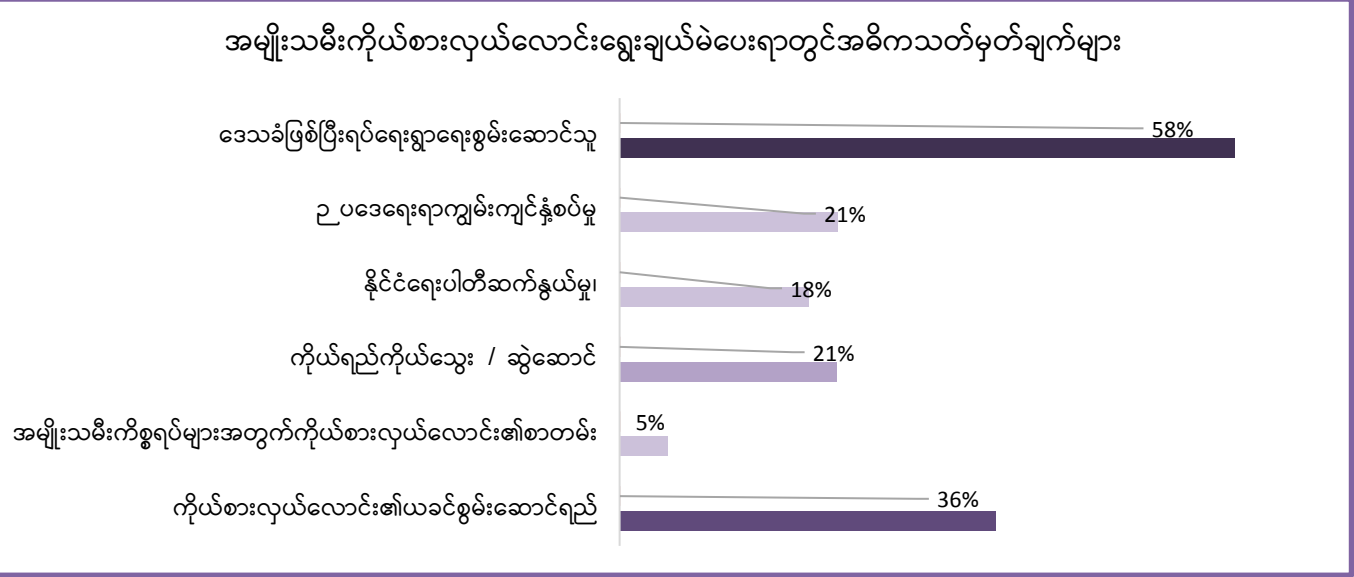
၆.၂။မဲဆန္ဒနယ်တွင်းအမျိုးသမီးလွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်လောင်းယှဉ်ပြိုင်မှုပြည်သူလူထုသိရှိမှုအခြေအနေ

ဒေသအသီးသီးရှိမဲဆန္ဒရှင်ပြည်သူ(၁၂၀၀) ဦးအား မိမိတို့ဒေသတွင်း အမျိုးလွှတ်တော် ကိုယ်စား လှယ်လောင်းများ၏ ဝင်ရောက်ယှဉ်ပြိုင်မှုအား သိရှိမှုကိုမေးမြန်းရာ တွင် သိရှိပါသည် ဟုဖြေဆိုသည်မှာ ၇၃%ရှိပြီး မသိရှိသူမှာ ၂၇%ရှိသည်။

အမျိုးသမီးလွှတ်တော် ကိုယ်စားလှယ်များ ဝင်ရောက်ယှဉ်ပြိုင်သည့်မဲဆန္ဒနယ်မြေသိရှိမှုအားမေးမြန်းရာတွင် ပြည်သူ့လွှတ်တော်ဟုဖြေဆိုမှု၃၅%၊တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ်လွှတ်တော်ဟု၃၃%၊အမျိုးသားလွှတ်တော်ဟု၂၃%တိုင်းရင်းသား ၇%တို့ကိုဖြေကြားပါသည်။၈၇%မဲဆန္ဒရှင်များသည် မိမိတို့နှစ်သက်ရာပါတီ၏ မဲဆွယ်စည်းရုံးမှုများသို့လွတ်လပ်စွာတက်ရောက် ခွင့်ရှိပြီးဆန္ဒမဲပေးရာတွင် ဖိအားပေးခံရသောအခြေအနေကိုအချက်အလက်ရယူရာတွင် ၃၅%ဖိအားပေးခံရမှုများရှိပြီး၁၁% သည်မသိပါဟုတုန့်ပြန်သည်။၅၄%သည် ဖိအားပေးခံရမှုများမရှိသည်ကိုတွေ့ရသည်။

ဆက်လက်ပြီးအမျိုးသမီး မဲဆန္ဒရှင်များသည် အိမ်ထောင်ဘက်ဆန္ဒအရ နှင့်မိသားစု ဆန္ဒအရရွေးချယ်မဲပေးရသည် မှာ၆%ရှိပြီး ကျန်၉၄%သည်လွတ်လပ်စွာ မဲပေးခွင့်ရှိသည်ဟုဆိုသည်။ အမျိုးသမီးကိုယ်စားလှယ်လောင်းများအားပေး ထောက်ခံမှု /ပံ့ပိုးမှု အားစစ်တမ်းကောက်ရာတွင် ၃၀% သည် အလွန်အမင်း ထောက်ခံမှုရှိပြီး အနည်းငယ်ထောက်ခံသူ ၅၁%ရှိကာမသိပါဟုဖြေဆိုသူ၄%ရှိပြီး ၁၅%ကလုံးဝ မထောက် ခံပါ။

မြန်မာလူမှုပတ်ဝန်းကျင်တွင် အမျိုးသမီးကိုယ်စားလှယ်လောင်းများအား နိုင်ငံရေးနှင့်ရွေးကောက်ပွဲတွင် ပါဝင်ရန် ဟန့်တားရသည့် အကြောင်းရင်းများအားလေ့လာရာတွင်လူမှုရေးနှင့်မလေ့ရှိရအကြောင်းရင်း သည်၄၃%နှင့် လုံခြုံရေး ဆိုင်ရာကြောင့်သည်လည်း၄၃%ဖြစ်သည်။ထို့ပြင်ပညာအရည်အချင်းမပြည့်စုံမှုကြောင့်၂၃%နှင့်ဘာသာရေးအရကို၁၃%ဖြေ ဆိုကြသည်။၃၄%သောဖြေဆိုမှုသည်နိုင်ငံရေးပြဿနာများဖြစ်သော ရာထူးအာဏာနှင့်လာဘ်စားမှုကြောင့်သည် အဓိက ဖြစ်နေ သည်ကိုတွေ့ရသည်။

မဲဆန္ဒရှင်ပြည်သူများ၏အမျိုးသမီးကိုယ်စားလှယ်လောင်းရွေးချယ်မဲပေးရာတွင်သတ်မှတ်ချက်များ၅၈%မိမိတို့ဒေသခံဖြစ်ပ ပြီးရပ်ရေးရွာရေးစွမ်းဆောင်နိုင်သူဖြစ်ရန်၂၁%သည်ဥပဒေရေးရာကျွမ်းကျင်နံ့စပ်မှုနှင့်၁၈%သည်နိုင်ငံရေးပါတီဆက်နွယ်မှု ရှိရန်ဟုဖြေဆိုကြသည်။ ထို့ပြင်၃၆%သည်ကိုယ်စားလှယ်လောင်း၏ယခင်စွမ်းဆောင်ရည်နှင့်ကိုယ်ရည်ကိုယ်သွေးထက် မြက်မှုကို အလေးထားရွေးချယ်သည်ဟုဖြေဆိုသည်။

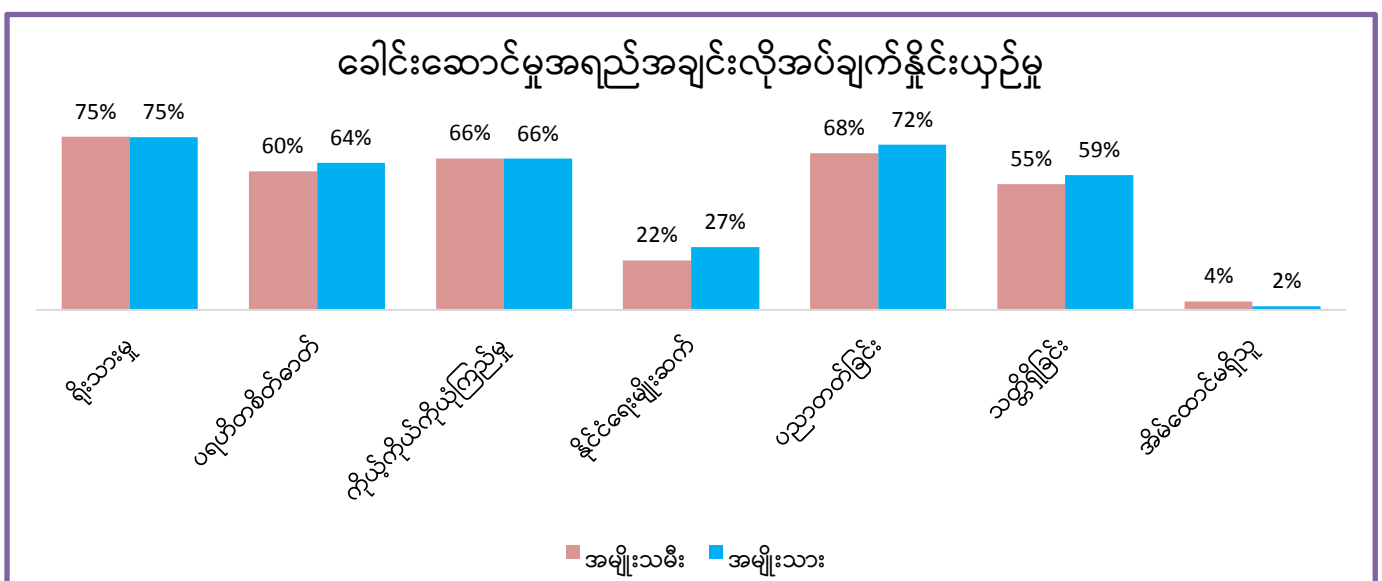
၆.၃။မဲဆန္ဒရှင်ပြည်သူများ၏စွမ်းဆောင်ဆောင်ရည်ပိုင်းဆိုင်ရာတွင်ကျား/မ ရေးရာအမြင်

မဲဆန္ဒရှင်ပြည်သူများ၏ စွမ်းဆောင်ရည်ပိုင်းတွင် အမျိုးသားနှင့်အမျိုးသမီးအမြင်ကွဲပြားမှုအားနိုင်ငံရေး၊စီးပွားရေးနှင့် အလုပ်အကိုင်အခွင့်အလမ်းနယ်ပယ်(၃)ခုကိုမူတည်ပြီးမေးခွန်းများမေးမြန်းခဲ့ပါသည်။အောက်ဖော်ပြပါဇယားတွင်ဖော်ပြပါ မေးခွန်းများအား တုန့်ပြန်ဖြေဆိုထားချက်များကိုတွေ့ရှိနိုင်သည်။မဲဆန္ဒရှင်ပြည်သူများဖြေဆိုမှုအရ အမျိုးသားများသည် အမျိုး သမီး များထက်သာလွန်စွာ စွမ်းဆောင်နိုင်သူဟုထင်မြင်ယူဆမှုသည် ၂၅% ထက်ကျော်လွန်ခြင်းမရှိပါ။ အလားတူ ပင်လုံးဝထင်ပါသည်ဆိုသည်မှာလည်း ၇%ထက်ကျော်လွန်ခြင်းမရှိပါ။ထို့ပြင်အလုပ်ကိုင်အခွင့်အလမ်းသည် အမျိုးသမီး များသည်အမျိုးသားများနှင့်တန်းတူရပိုင်ခွင့်ရှိသည်ဟု ၆၈%ကယူဆသည်။ဤအချက်သည်မြန်မာလူမှုပတ်ဝန်းကျင်တွင်

အမျိုး သမီးများအပေါ်တွင်ကောင်းမွန်သောအမြင်များ ဖြစ်လာပြီးပြီးခဲ့သော(၅)နှစ်တာကာလအတွင်း အမျိုးသမီးများ၏ စွမ်းဆောင်ရည် တိုးမြှင့်မှုသည်သိသာစွာပြောင်းလဲလာခဲ့သည်ဟုယူဆနိုင်သည်။

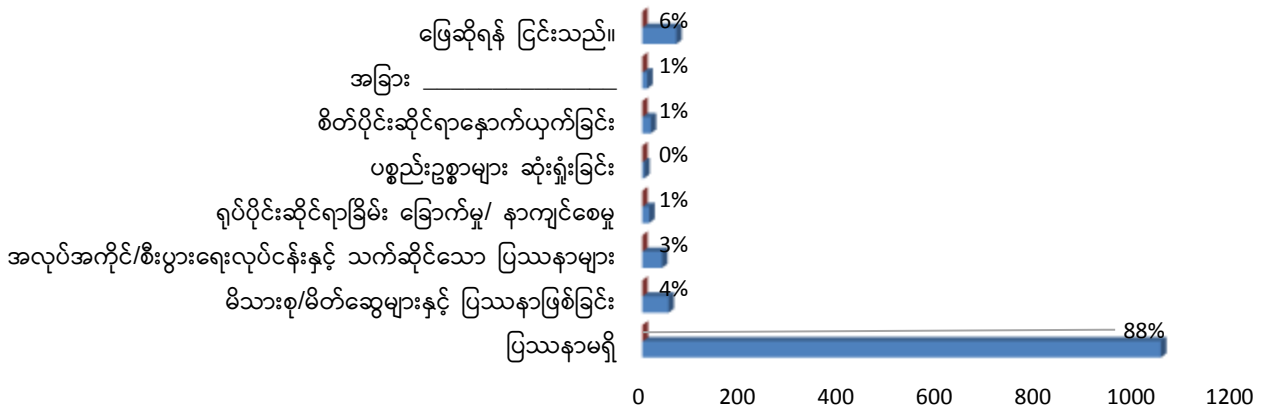
မေးခွန်း တုန့်ပြန်မှု	(1)လုံးဝ ထင်ပါသည်	(2)မထင်ပါ	(3)မသိပါ	(4)အနည်းငယ် ထင်သည်	(5)လုံးဝ မထင်ပါ။
အမျိုးသားများသည်အမျိုးသမီးများ ထက်နိုင်ငံရေးခေါင်းဆောင်များပိုမို ကောင်းမွန် သလား	၂၅%	၃၂%	-	၃၇%	၇%
အမျိုးသားများသည်အမျိုးသမီးများထက်စီးပွားရေးစွမ်းဆောင်ရည် ပိုမိုကောင်းမွန်သည်ဟုထင်ပါသလား။	၂၂%	၂၇%	၁၈%	၃၀%	၃%
အမျိုးသမီးများသည်အမျိုးသားများကဲ့သို့တူညီသောအလုပ်အကိုင်အခွင့်အလမ်းများရှိသင့်ဟုထင်ပါသလား။	၆၈%	၉%	၇%	၁၆%	၁%

ခေါင်းဆောင်မှုဆိုင်ရာအရည်အသွေးလိုအပ်ချက်နှင့် ပတ်သက်ပြီးကျား/မနှိုင်းယှဉ်ရာတွင် မဲဆန္ဒရှင်ပြည်သူ၏ တုန့်ပြန်ချက်သည်ရိုသားမှုရှိခြင်း လိုအပ်သည်ကို၇၅% ဖြေဆိုကြပြီးမိမိကိုယ် မိမိယုံကြည်မှုရှိခြင်း အား၆၆%ဖြေဆို ကြသည်။ ပရဟိတစိတ်လိုအပ်ချက်အားအမျိုးသမီးများသည်၆၀%အမျိုးသားများသည်၆၄%နှင့် ပညာတတ်မြောက်မှု လိုအပ်ချက်တွင်အမျိုးသမီး ၆၈%နှင့်အမျိုးသား၇၂%ဖြေဆိုထားကြသည်။ နိုင်ငံရေးမျိုးဆက်ဖြစ်ရန်ဟူသောအချက်အား ၂၇% ထက်မကျော် သော ဖြေဆိုမှုရှိပြီး အိမ်ထောင်မရှိသူဖြစ်ရန်ဆိုသည့် အချက်သည်လဲ၄%ထက်မကျော်သည်ကို တွေ့ရသည်။ မဲဆန္ဒရှင် ပြည်သူများ အားအရည်အချင်းတူသောအမျိုးသား လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်လောင်းနှင့် အမျိုးသမီးလွှတ်တော် ကိုယ်စား လှယ်လောင်း မည်သူ့ကိုရွေးချယ်မလဲဆိုသောနှိုင်းယှဉ်မေးခွန်း တွင်အမျိုးသားကိုသာ မဲပေးမည် ဟု၃၉%က ဖြေဆိုပြီး အမျိုးသမီး ကိုပေးမည် ဟူသော၃၄%ဖြေဆိုမှုလည်းရှိခဲ့သည်။ ထို့အတူမည်သူ့ကို ပေးရမည် မသိပါဟုဖြေဆိုသူ ၂၅%ရှိသည်။

မဲဆန္ဒရှင်ပြည်သူ(၁၂၀၀)အားရွေးကောက်ပွဲတွင် မိမိနှစ်သက်ရာပါတီ(သို့မဟုတ်)လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်လောင်းအား လွှတ်လပ်စွာမဲပေးရွေးချယ်ရာတွင်မဲဆန္ဒရှင်လွတ်လပ်ခွင့်အား ထိခိုက်မှုရှိ/မရှိမေးရာတွင် ၈၈%က မရှိပါဟု ဖြေဆိုပြီး ၆% သည်ဖြေဆိုရန်ငြင်းဆန်ခဲ့သည်။ထိခိုက်မှုပြဿနာကြုံရသည်ဟု ၆%ကဖြေဆိုရာတွင် မိသားစုနှင့် ပြဿနာဖြစ်ရသည် မှာ ၄%အလုပ်အကိုင်စီးပွားရေးနှင့် သက်ဆိုင်သောပြဿနာများ၃%ရှိပြီး၁%ကရပ်ပိုင်းဆိုင်ရာစိတ်ပိုင်းဆိုင်ရာ ခြိမ်းခြောက် ခံရသည်ကိုတွေ့ရသည်။

နိုင်ငံရေးပါတီတစ်ခုခုအား မဲပေးမိပါက ပြဿနာတစ်စုံတစ်ရာ ကြုံရခြင်းရှိ/မရှိ

စစ်တမ်းရလဒ်များအရမြန်မာနိုင်ငံမဲဆန္ဒရှင်ပြည်သူများ၏ကျား/မရေးရာအမြင်စစ်တမ်းကောက်ယူရာတွင်အမျိုးသမီးများ နိုင်ငံရေးတွင်လွတ်လပ်စွာပါဝင်နိုင်ခွင့်ရှိသောအခြေအနေသည်မိသားစု၏စိုးရိမ်ပူပန်မှုအရလွှမ်းမိုးခံနေရဆဲ ဖြစ်သည်ကို တွေ့ရှိရသည်။ထို့အတူ၈၇%မဲဆန္ဒရှင်ပြည်သူများသည်မိမိနှစ်သက်ရာပါတီကို လွှတ်လပ်စွာမဲပေးခွင့်ရှိပြီး မဲဆန္ဒရှင်အခွင့် အရေး ပြည့်စုံစွာရရှိကြသည်။ ထို့ပြင်အမျိုးသမီးခေါင်းဆောင်မှုဆိုင်ရာနှင့် ပတ်သက်သောသဘောထား အမြင်များ ပြောင်းလဲမှုများ ရှိလာသော်လည်းတန်းတူစွမ်းဆောင်မှုရှိသည်ဟုမြင်သည်မှာ၃၂%သာရှိသည်ကိုတွေ့ရသည်။ထို့ပြင် နိုင်ငံ ရေးတွင်အမျိုးသမီးများပါဝင်ပါကအိမ်ထောင်မရှိသူဖြစ်ရမည်သောယူဆချက် ၄%သာရှိသည်ကိုတွေ့ရရာ ကောင်းမွန် သောပြောင်းလဲမှုပင်ဖြစ်သည်။ မြန်မာလူမှုပတ်ဝန်းကျင်တွင် ကျား/မရေးရာအမြင်တွင် စွမ်းဆောင်ရည်ပိုင်းဆိုင်ရာနှင့် ပတ်သက်ပြီး ယခင်ရလဒ်များနှင့် များစွာကွာခြားတိုးတက်လာခဲ့သော်လည်း အချို့သောရေးရိုးစွဲရိုးရာဓလေ့များ နှင့်လွှမ်းမိုး မှု၊လူမှုပတ်ဝန်းကျင်အမြင်ခွဲခြားမှုတို့သည် လဲရှိနေဆဲဖြစ်သည်။ ထို့ပြင်မဲဆန္ဒရှင်ပြည်သူများ၏ နိုင်ငံရေး သဘောခံမှု နိုင်ငံရေးပါတီတစ်ခုထဲပေါ်တွင်ယုံကြည်မှုသည်လဲ အမျိုးသမီးပါဝင်မှုကြီးမားသောဟန့်တားမှုပင်ဖြစ်သည်။

ထို့ကြောင့်နှစ်ပေါင်းများစွာကအမြစ်တွယ်ခဲ့သောအယူအဆနှင့်ယုံကြည်မှုများကိုပြောင်းလဲရန်သည်အချိန်ကာလအတိုင်းအ တာ တစ်ခုတော့ယူရမည်ဖြစ်သည်။ ထို့အတူအားလုံးပူးပေါင်းပါဝင်ဆောင်ရွက်လာနိုင်ရေးနှင့်လက်တွေ့အကောင်အထည် ဖော်ဆောင်ရွက်ရမည့် လုပ်ငန်းစဉ်များကိုလဲစနစ်တကျပြင်ဆင်ရန်လိုသည်။အထူးသဖြင့်ကျောင်းပညာရေးပိုင်းမှပင်စတင် ကာကျား/မရေးရာအသိပညာပေးများပြုလုပ်ခြင်းအခြေခံသိရှိနားလည်သွားမည်။အမျိုးသမီးများ၏ဘဝရပ်တည်ရှင်သန်မှု ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးနှင့်စွမ်းရည်မြှင့်တင်ပေးခြင်းဖြင့်လူမှုပတ်ဝန်းကျင်၏အမြင်များပြောင်းလဲလာနိုင်မည်။ အမျိုးသမီးများအသိအမြင်ပွင့်လင်းလာမှုဖြင့်အကျိုးမရှိသောရေးရိုးစွဲဓလေ့ထုံးတမ်းများကိုပယ်ဖျက်လာနိုင်မည်။ပြီးခဲ့သော (၅)နှစ်တာကာလ ထက်မြန်မာလူမှုပတ်ဝန်းကျင်တွင်ပိုမိုကောင်းမွန်သောကျား/မ ရေးရာသဘောထားအမြင်များ ပြောင်းလဲလာခြင်းသည်ရလဒ်ကောင်းဖြစ်ပါသည်။

အခန်း(၇)

အမျိုးသမီးများကိုဦးတည်သောရွေးကောက်ပွဲဆိုင်ရာအကြမ်းဖက်ဖြစ်စဉ်များစောင့်ကြည့်လေ့လာခြင်း

ရွေးကောက်ပွဲကာလအတွင်း အမျိုးသမီးများအပေါ်အကြမ်းဖက်မှုဖြစ်စဉ်များစောင့်ကြည့်လေ့လာရာတွင် ရွေးကောက်ပွဲ ဖြစ်စဉ်များတွင်အမျိုးသမီး မဲဆန္ဒရှင်များကိုယ်စားလှယ်လောင်းများ၊ တက်ကြွလှုပ်ရှားသူများ၊ ရွေးကောက် တင်မြှောက် ခံထားရသောကိုယ်စားလှယ်များ နှင့်ရွေးကောက်ပွဲတာဝန်ရှိသူများအား တိုက်ရိုက် ခြိမ်းခြောက်ခြင်း၊ ကိုယ်ထိလက်ရောက် ကျူးလွန်ခြင်းတို့အပြင်အွန်လိုင်းမှနှောင့်ယှက်မှု၊ ခြိမ်းခြောက်မှုများနှင့် အခြားအလွဲသုံးစားမှုများ နှင့် ဂုဏ်သိက္ခာကျဆင်း စေသည့်ဖြစ်စဉ်များကိုစောင့်ကြည့် မှတ်တမ်းရယူခြင်း ဖြစ်သည်။ လက်ရှိမြန်မာနိုင်ငံရှိ အမျိုးသမီးများသည် နေ့စဉ် လူမှုဘဝနှင့် လူမှုပတ်ဝန်းကျင်တွင်ပါဝင်လေ့ ထုံးတမ်းအစဉ်အလာများနှင့်မိသားစုတာဝန်များ ကြောင့် နိုင်ငံရေးတွင် ပါဝင် ခွင့်မဆိုထားနှင့် လူမှုဘဝပါဝင်ခွင့်တွင် များစွာသော အဟန့်အတားများ ကြုံတွေ့နေရသည်။ ထို့ပြင် ကျား/မ အခြေပြု ကွဲပြားသော အကြမ်းဖက်မှုသည်လည်းပုံစံမျိုးစုံဖြင့်ရှိနေသည်။ ရွေးကောက်ပွဲကာလ အတွင်းအလွှာ အသီးသီး မှပါဝင်ခွင့် ရှိသူ အမျိုးသမီးများအပေါ် မည်သည့်အကြမ်းဖက်မှုစွဲရပ်ဖြစ်စေကျူးလွန်ခြင်းသည် အမျိုးသမီးများ၏ နိုင်ငံရေး အခွင့် အရေး ကိုအသုံးပြုရန်နှင့်အမျိုးသမီးများနိုင်ငံရေးပါဝင်ခွင့်အားတိုက်ရိုက်ထိခိုက်ခြင်းဖြစ်သည်။

ပြီးခဲ့သောရွေးကောက်ပွဲများတွင် ရွေးကောက်ပွဲဆိုင်ရာအငြင်းပွားမှုများ၂၀၁၀-ရွေးကောက်ပွဲတွင် (၂၉)ခုနှင့် ၂၀၁၅- ရွေးကောက်ပွဲတွင်(၄၅)ခုရှိခဲ့သော်လည်းရွေးကောက်ပွဲဆိုင်ရာအငြင်းပွားမှုများသာဖြစ်သည်။ရွေးကောက်ပွဲမသမာမှုများသ ည်သာပြည်ထောင်စုရွေးကောက်ပွဲကော်မရှင်နှင့်ရဲဌာနတွင်တရားဝင်ဆောင်ရွက်မှုများရှိခဲ့သော်လည်းရွေးကောက်ပွဲ ကာလ တွင်းအမျိုးသမီးများကို အကြမ်းဖက်မှုဖြစ်စဉ်များနှင့် စပ်လျဉ်းပြီး တိုင်ကြားမှု မရှိခဲ့ပါ။ထိုသို့သော အခြေအနေ သည် အကြမ်းဖက်မှုဖြစ်စဉ်များကင်းစင်နေသော အခြေအနေ မဟုတ်ပဲဥပဒေပိုင်းဆိုင်ရာသိရှိမှုအားနည်းခြင်း၊ အကြမ်း ဖက် မှုဖြစ်သော်လည်း ကာယကံရှင်ကိုယ်တိုင်က ခြိမ်းခြောက်ခံရမှုကြောင့်သော်လည်းကောင်း၊ အခြေအနေ ရှုပ်ထွေး မှုများကို မလိုလားသော ကြောင့်လည်းကောင်း တိုင်ကြားမှုများမရှိခဲ့ပါ။

၇.၁။နိုင်ငံရေးတွင်အမျိုးသမီးများပါဝင်မှုကိုဟန့်တားသောအကြမ်းဖက်မှု

၂၀၂၀ပါတီစုံဒီမိုကရေစီရွေးကောက်ပွဲတွင်အမျိုးသမီးကိုယ်စားလှယ်များ၏အခန်းကဏ္ဍနှင့်ပါဝင်မှု စောင့်ကြည့် လေ့လာမှု နှင့်အတူနိုင်ငံရေးတွင်အမျိုးသမီးများပါဝင်လာနိုင်ရေးအတွက် အရေးကြီးသော အချက်တစ်ရပ် ဖြစ်သောကျား/မ အခြေပြု အကြမ်းဖက်မှုဖြစ်စဉ်အားစောင့်ကြည့်လေ့လာခဲ့ပါသည်။ အကြမ်းဖက်မှုဆိုရာတွင် တိုက်ရိုက်ကိုယ်ထိလက်ရောက် ကျူးလွန်ခြင်းအပြင် အမုန်းစကားများ၊သတင်းမှားများသိက္ခာချသောစကားရပ် များအား ပြောဆိုခြင်းများအပြင် လူမှု ကွန်ယက်နှင့်အွန်လိုင်း အသုံးပြု၍တိုက်ခိုက်သော အကြမ်းဖက်မှုများပါ ပါဝင်သည်။၂၀၂၀-ရွေးကောက်ပွဲသည် ကူးစက် ကပ်ရောဂါဘေးကာလ အတွင်းအင်အားကြီးနိုင်ငံရေးပါတီများ၏ ပြိုင်ဆိုင်မှုနှင့် ပဋိပက္ခများ ပြင်းထန်ပြီး အကြမ်းဖက် မှုများရှိကာတိုင်တိုင်းကြားမှုနှင့် အငြင်းပွားမှုများ ရှိခဲ့သည်။ရွေးကောက်ပွဲ မတိုင်မီကာလမှာပင်အငြင်းပွားမှုများ တိုင်ကြား မှုများရှိခဲ့သည့်အပြင် အမျိုးသမီး ကိုယ်စားလှယ်လောင်း အားတိုင်းရင်းသားလက်နက်ကိုင်အဖွဲ့မှ ပြန်ပေး ဆွဲမှုများ ထိဖြစ်ပွားခဲ့ပါသည်။ ထို့ပြင် ၂၀၁၅တွင် လူမှုကွန်ယက် ဆိုရှယ်မီဒီယာ အသုံးပြုသူ (Facebook)၄.၇သန်း ရှိသော်လည်း ၂၀၂၀ တွင် ၂၂သန်းထိ မြှင့်တက်လာခဲ့သည်။

မြန်မာနိုင်ငံတွင်ရွေးကောက်ပွဲကာလအမျိုးသမီးများအတွက် လူမှုကွန်ယက်အသုံးပြုပြီးသတင်းမှားဖြင့်တိုက်ခိုက်ခြင်းများ သည်လည်းအကြမ်းဖက်မှုပုံစံတစ်မျိုးပင်ဖြစ်ပြီးအမျိုးသမီးများ၏နိုင်ငံရေးပါဝင်မှုကို သက်ရောက်လာနိုင်သည်။

ထို့ကြောင့် ယခုစောင့်ကြည့်လေ့လာမှုဆိုင်ရာတွေ့ရှိချက်အချက်အလက်များသည်ရွေးကောက်ပွဲ ကာလတွင်း အမျိုးသမီးများ အားဦးတည်သောအကြမ်းဖက်မှုများကိုတည်ဆဲဥပဒေနှင့်ရွေးကောက်ပွဲဆိုင်ရာ ဥပဒေများအရ ထိရောက်စွာ အရေးယူမှုနှင့် ကာကွယ်မှုများဆောင်ရွက်ရန်နှင့်အတွက် အကိုးအကားပြုရည်ညွှန်းနိုင်ရန်ဖြစ်သည်။ ဤအစီရင်ခံစာသည် အမျိုးသမီးများ အပေါ်အကြမ်းဖက်မှုနှင့်လူမှုကွန်ယက်မှအမုန်းစကား၊ သတင်းတုများနှင့်တိုက်ခိုက်မှုတို့၏ လေ့လာ တွေ့ရှိချက်များ ကိုတင်ပြသည်။

၇.၂။စောင့်ကြည့်လေ့လာသည့်နည်းလမ်း

ရွေးကောက်ပွဲဖြစ်ပွားသော အမျိုးသမီးများကို တိုက်ရိုက်သက်ရောက်စေသော အကြမ်းဖက်မှုများအားလေ့လာရာတွင် အကြမ်းဖက်မှုအမျိုးအစား အလိုက်စိစစ်ခြင်း၊တိုက်ရိုက်တွေ့ကြုံမှုနှင့် မိမိနှင့်ဆက်သွယ်သူများ၏ တွေ့ကြုံမှု၊ စောင့်ကြည့်သူကိုယ်တိုင်မျက်မြင်ကြုံတွေ့မှုတို့ကိုအချက်အလက်ရယူခြင်းဖြစ်သည်။အဓိကဦးတည် အုပ်စုမှာရွေးကောက်ပွဲတွင် ကဏ္ဍအလိုက်ပါဝင်ကြသော အမျိုးသမီးအုပ်စုဖြစ်သောမဲဆန္ဒရှင်၊ လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်လောင်း၊ ရွေးကောက်ပွဲ ဆိုင်ရာ ဝန်ထမ်းနှင့်စောင့်ကြည့်လေ့လာသူများဖြစ်သည်။ စောင့်ကြည့်လေ့လာမှုအားနှစ်ပိုင်းခွဲပြီးဆောင်ရွက်ရာတွင် စစ်တမ်းကောက်ယူခြင်း နှင့်တိုက်ရိုက်အင်တာဗျူးမေးခြင်း နှင့် လူမှုကွန်ယက်နှင့် အွန်လိုင်းမီဒီယာအား စောင့်ကြည့်၍ အချက်အလက်ရယူခဲ့သည်။ စောင့်ကြည့် လေ့လာမှုစစ်တမ်းကောက်ယူရာတွင် ရွေးကောက်ပွဲကာလတွင်း နယ်ပယ်အသီးသီးမှအမျိုးသမီး များ တွေ့ကြုံရသော အကြမ်းဖက်မှုဖြစ်စဉ်များကို အောက်တိုဘာလ(၁၅)ရက်မှ နိုဝင်ဘာလ(၈)ရက်နေ့ ထိ မဲဆန္ဒရှင် (၁၂၀၀)အား စစ်တမ်းကောက်ယူခြင်း၊ မဲဆွယ်စည်းရုံးရေးလှုပ်ရှားမှု(၂၄၀)ကို စောင့်ကြည့်လေ့လာ၍ အချက်အလက်ရယူခြင်း၊အမျိုးသမီးလွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်လောင်း(၁၂၀)ဦး နှင့်တိုက်ရိုက် တွေ့ဆုံမေးမြန်း ခြင်းဖြင့် စစ်တမ်းရယူသည်။လူမှုကွန်ယက်နှင့်အွန်လိုင်းမီဒီယာစောင့်ကြည့်လေ့လာမှုတွင်စက်တင်ဘာမှနိုဝင်ဘာ ၂၀၂၀ ထိ ပါတီ(၅)ခုမှ အမျိုးသမီးလွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်လောင်း(၁၅)ဦးကိုအဓိကစောင့်ကြည့်ပြီး၎င်းတို့အား အမုန်းစကားများ၊ သတင်းတု၊ သတင်းမှားများနှင့် ဂုဏ်သိက္ခာ ထိခိုက်စေရန် အစီအစဉ်ချတိုက်ခိုက်မှုများ ကိုအမျိုးအစား ခွဲပြီး သတင်း အချက်အလက်၏ သက်ရောက်မှု၊ နှင့်ကြည့်ရှုသူများ ၏တုန့်ပြန်မှု များကို စောင့်ကြည့် လေ့လာခြင်း ဖြစ်သည်။

စစ်တမ်းမေးခွန်းအချက်အလက်တည်ဆောက်ရာတွင် လက်ရှိမြန်မာနိုင်ငံ၏အမျိုးသမီးများအားအကြမ်းဖက်မှု နှင့်လုံခြုံရေး ဆိုင်ရာ တည်ဆဲဥပဒေများ၊နိုင်ငံရေး ပါတီများလိုက်နာရမည့် ကျင့်ဝတ်များ၊နိုင်ငံတစ်ကာနှင့် သဘောတူညီမှု လက်မှတ်ရေးထိုးထားသော လူ့အခွင့်ရေးဆိုင်ရာကြေငြာစာတမ်းနှင့် ကျား/မရေးရာ အခြေပြုခွဲခြား ဆက်ဆံမှုပျောက် ရေးသဘောတူစာချုပ်ပါအချက် များ ပေါ်မူတည်ပြီးပြင်ဆင်ထားသည်။

၇.၃။ဥပဒေရေးရာမူဘောင်

လက်ရှိမြန်မာနိုင်ငံသည်အမျိုးသမီးများအား အကြမ်းဖက်ဆိုင်ရာအကာအကွယ်ပြုသော ဥပဒေပိုင်းဆိုင်ရာသည်သီးခြားမရှိသေးပါ။အမျိုးသမီးများအားအကြမ်းဖက်မှုဆိုင်ရာကာကွယ်ရေးဥပဒေကြမ်း^{၁၇}သည်ပြင်ဆင်ဆဲအခြေအနေရှိနေပြီးအတည်မပြုရသေးပါ။ထို့ကြောင့် ရွေးကောက်ပွဲကာလတွင်းဖြစ်ပွားသော အကြမ်းဖက်မှုများသည် လက်ရှိမြန်မာနိုင်ငံ၏ ရာဇသတ်ကြီး^{၁၈}ဥပဒေနှင့်နိုင်ငံသားများ၏ပုဂ္ဂိုလ်ဆိုင်ရာလွတ်လပ်မှုနှင့်လုံခြုံရေးကိုကာကွယ်ပေးသောဥပဒေ^{၁၉}၊အီလက်ထရောနစ် ဆက်သွယ်ရေးဥပဒေ^{၂၀} များဖြင့်တရားဥပဒေအရတည်ရှိသည်။ထို့အတူပြည်ထောင်စု ရွေးကောက်ပွဲကော်မရှင်၏ ရွေးကောက်ပွဲဆိုင်ရာ ဥပဒေ^{၂၁} နှင့်နိုင်ငံတကာသဘောတူညီချက်များပါအမျိုးသမီးများအား ခွဲခြားဆက်ဆံမှု ပပျောက်ရေးသဘောတူညီမှုစာချုပ်ပါ(၁)(၂)(၃)(၅)(၇)(၁၅)ပါအချက်များနှင့်အညီစံထားပြီးစောင့်ကြည့်လေ့လာခဲ့သည်။

ပြည်ထောင်စုရွေးကောက်ပွဲကော်မရှင်၏ကျား/မတန်းတူညီမျှရေးနှင့်အမျိုးသမီးမြှင့်တင်ရေးဆိုင်ရာမူဝါဒပိုင်းဆိုင်ရာ^{၂၂} နှင့် အညီ ဖြစ်မှုကိုလည်း စောင့်ကြည့် လေ့လာခဲ့ သည်။

၇.၄။ရွေးကောက်ပွဲမတိုင်မီလူမှုကွန်ယက်သက်ရောက်မှုအခြေအနေ

မြန်မာနိုင်ငံသည်ရွေးကောက်ပွဲမတိုင်မီကာလကပင်လူမှုကွန်ယက်မှ အမုန်းစကားနှင့်သတင်းမှားများပျံ့နှံ့မှုနှင့် အကောင့် တုများ၊စာမျက်နှာအတုများဖြင့်တိုက်ခိုက်မှုသည် လွန်စွာစိုးရိမ်ရသောအခြေအနေရှိခဲ့သည်။ ယင်းအခြေအနေသည်မြန်မာ နိုင်ငံတွင်သာမက လူမှုကွန်ယက်အသုံးပြုသည့်ကမ္ဘာ့နိုင်ငံတိုင်းကြုံရသော အခြေ အနေ ဖြစ်သည်။ ယင်းအခြေအနေသည် ဥပဒေပိုင်းဆိုင်ရာ၊ကျင့်ဝတ်ပိုင်းဆိုင်ရာနှင့်ဖြေရှင်းဆောင်ရွက်မှုနည်းလမ်း၊အသုံးပြုသူများ၏ဆင်ခြင်ညှိတ်ပေါ်တွင်မူတည် ပြီးသက်ရောက်မှုကွာခြားသွားမည်သာဖြစ်သည်။လက်ရှိမြန်မာနိုင်ငံတွင်ယင်းအခြေအနေကိုကာကွယ်နိုင်ရန် အရပ်ဘက် အဖွဲ့အစည်းနှင့်နည်းပညာဆိုင်ရာအဖွဲ့အစည်းများပူးပေါင်းပြီးဆွေးနွေးပွဲများနှင့်ကမ္ဘာ့ပိန်းများအားကျယ်ပြန့်စွာလုပ်ဆောင် နေသည်။

ထို့ပြင်ရွေးကောက်ပွဲမတိုင်မီကာလအတွင်းအစိုးရသည် အမေရိကန်ဒေါ်လာသန်း(၆,၀၀၀)အကုန်ကျခံပြီး လူမှုကွန်ယက် စောင့်ကြည့်ထိန်းကျောင်းရေး အဖွဲ့ထားရှိထားပြီးလူမှုကွန်ယက်ပေါ်မှအမုန်းစကားနှင့် လူမှုစံနှုန်း ချိုးဖောက်သော အကြောင်းအရာများကိုစိစစ်သည်ဟုဆိုသည်။သို့သော်လည်းလက်ရှိတွင်ဥပဒေပညာရှင်၊နိုင်ငံရေးသုံးသပ်သူနှင့်သတင်းမီဒီ ယာအချို့မှအစိုးရနှင့်အာဏာရအဖွဲ့အစည်းများကိုဝေဖန်ထောက်ပြသောပုံစံနှင့်စာသားတွေဆင်ဆာဖြတ်တောက်မှုများရှိ သည်ဟုဝေဖန်ကန့်ကွက်မှုများပြင်းထန်လျှက်ရှိပြီး လူမှုကွန်ယက်ထိန်းကျောင်းရေးအဖွဲ့သည်ယင်းနောက်ကွယ်တွင်ရှိ သည်ဟုဆိုကြသည်။မြန်မာနိုင်ငံတွင် ၂၀၂၀ပြည့်နှစ်ပထမ(၃)လပတ်တွင်းမှာပင် အမုန်းစကားဖြန့်ချိမှု(၅,၁၀၀)ကို ဆင်ဆာ ဖြတ် ခဲ့ပြီး ဒုတိယပတ်တွင် (၂၈၀,၀၀၀)ကျော်ကိုဆင်ဆာဖြတ်ခဲ့သည်ဟု Facebook ကုမ္ပဏီက ဆိုသည်။လက်ရှိတွင် လူမှုကွန်ယက်တွင် ပုဂ္ဂိုလ်ရေးရာတိုက်ခိုက်မှုများနှင့်သတင်းမှားများကို လူပုဂ္ဂိုလ်အနေဖြင့် ၆၆(ဃ)အစိုးရဘက်မှ ပုဒ်မ ၅၀၅(က)(ခ)တို့ဖြင့် တရား ဥပဒေအရဖြေရှင်းကြပြီးအမျိုးသမီးလွှတ်တော် ကိုယ်စားလှယ်လောင်း များတိုင်းကြားမှု များမ တွေ့ရှိပါ။

၇.၅။အဓိကတွေ့ရှိချက်များ

- ✚ အမျိုးသမီးများနိုင်ငံရေးတွင်ပါဝင်ရာတွင်အကြမ်းဖက်မှုများတိုက်ခိုက်ခံရမှုကိုကိုယ်တိုင်တွေ့ကြုံသည်ဟု၂၄%ဖြေ ဆိုပြီးမိမိလူမှုပတ်ဝန်းကျင်တွင်တွေ့ဆုံသည်ဟုဖြေဆိုသူ၃၈%နှင့်အခြေအနေနှစ်မျိုးကိုကြုံတွေ့ဖူးပါသည်ဟုဖြေ ဆိုသူ၇၇%ဖြေဆိုထားရာအမျိုးသမီးများအကြမ်းဖက်သည့်နည်းလမ်းနှင့်ပြင်းထန်မှုအနည်းအများကွာခြားမှုရှိမည် ြစ်သော်လဲနိုင်ငံရေးနယ်ပယ်ရှိအမျိုးသမီးများကို အကြမ်းဖက်သည့်လုပ်ရပ်များသည် ရာနှုန်းပြည့်ရှိသည်ဟု ကောက်ချက်ချနိုင်သည်။
- ✚ အမျိုးသမီးများအားအကြမ်းဖက်မှုများကျူးလွန်ရာတွင် ကိုယ်ထိလက်ရောက်ကျူးလွန်ခြင်း၊ အသရေဖျက် ပြောဆို မှုများ၊ သတင်းမှားများဖြင့်တိုက်ခိုက်ခြင်း၊ ကိုယ်ရေးကိုယ်တာများထိခိုက်ခြင်း၊ အွန်လိုင်းလူမှုကွန်ယက်မှ တိုက်ခိုက်ခြင်းစသည်ဖြင့်မျိုးစုံရှိသည့်အနက် အွန်လိုင်းနှင့်လူမှုကွန်ယက်မှ အမုန်းစကားသတင်းတု များနှင့် တိုက်ခိုက်ခြင်း နှင့်တိုက်ရိုက် စွပ်စွဲပြောဆိုမှု များသည်အမြင့်ဆုံးဖြစ်သည်။
- ✚ အမျိုးသမီးကိုယ်စားလှယ်လောင်းများ၏မဲဆွယ်စည်းရုံးနေစဉ်တွင် ၂၁%သည် မည်သည့်အကြမ်းဖက်မှုမျှ တွေ့ဆုံ ခဲ့ခြင်း မရှိခဲ့သော်လည်း ၇၀%သည်ပုံစံမျိုးစုံသော အကြမ်းဖက်မှုများကိုကြုံတွေ့ခဲ့ရသည်ကို တွေ့ရသည်။ ၉%သည် ဖြေဆိုရန် ငြင်းဆန်ခဲ့သည်။

- ✦ အမျိုးသမီးကိုယ်စားလှယ်လောင်းများ၏ ၆၆% သည် အကြမ်းဖက်မှုများအားမည်သည့်တုန့်ပြန်မှုမျှမပြုခဲ့သည်ကို တွေ့ရသည်။ ဥပဒေနှင့်အညီပြန်လည်တုန့်ပြန်မှုနည်းသည်။ မြန်မာနိုင်ငံ၏ ဥပဒေပိုင်းဆိုင်ရာလုပ်ထုံးလုပ်နည်းများကြောင့် လည်းကောင်း၊ နောက်ဆက်တွဲပြဿနာများနှင့်ခြိမ်းခြောက်ခံရမှုများကြောင့်ဟု တွေ့ရသည်။
- ✦ အမျိုးသမီးလွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်လောင်း (၁၂၀) ဦး အနက် (၉၆) ဦးသည် ဆိုရှယ်မီဒီယာအသုံးပြုသူများဖြစ်ပြီး ယင်းအနက် ၃၈% သည် အွန်လိုင်းလူမှုကွန်ယက်မှတိုက်ခိုက်မှုခံခဲ့ရသည်။ တိုက်ခိုက်မှုပုံစံများသည် သတင်းမှားများနှင့် အမုန်းစကား ပြောဆိုမှုများ၊ လိင်ပိုင်းဆိုင်ရာအကြမ်းဖက်ပြောဆိုမှုများ၊ ပြစ်တင်ပြောဆိုမှုများနှင့် ဂုဏ်သိက္ခာ ကျဆင်းစေရန် လုပ်ဆောင်မှု များဖြစ်သည်ကို တွေ့ရသည်။
- ✦ နိုင်ငံပိုင်သတင်းမီဒီယာအသုံးပြု၍ ပါတီမိန့်ခွန်းပြောကြားရာတွင် အမျိုးသမီး ၃% သာရှိသည်။
- ✦ မကွေးတိုင်းဒေသကြီးပေါက်မြို့နယ်တွင်ဖြစ်ပွားသည့် ကြိုတင်မဲပေးသည့်လုပ်ငန်းစဉ်တွင် အမျိုးသမီးဝန်ထမ်းရွေးကောက်ပွဲအရာရှိ အားသတင်းရင်းမြစ်အမှန်မသိရှိပဲ ပြန်လည်ဖြန့်ဝေသောစွဲဒီယိုဖိုင်နှင့်အမုန်းစကား များ ပါဝင်သောမှတ်ချက်များသည် ကာယကံရှင် ရွေးကောက်ပွဲ တာဝန်ထမ်းဆောင်ရသော အမျိုးသမီး ကိုများစွာ ထိခိုက်နစ်နာစေခဲ့သည်။
- ✦ မဲရုံမှူးအမျိုးသမီး (ပညာရေးဝန်ထမ်း) များ (၈၉) ဦးသည် ရွေးကောက်ပွဲလုပ်ငန်းစဉ်တွင် ထိခိုက်ပြောဆိုဝေဖန်မှုများ ငြုံ့တွေ့ခဲ့ပြီး ရဲအရေးပိုင်မှုဖြင့်တိုင်ကြားခံခဲ့ရသည်။
- ✦ ရွေးကောက်ပွဲနေ့တွင် အမျိုးသမီးများကို အသုံးချစေခိုင်းပြီး မဲမသမာမှုပြုရန်ခိုင်းစေခဲ့သည့်ဖြစ်ရပ် (၁၈) ခုရှိခဲ့သည်။

၇.၆။ အမျိုးသမီးလွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်လောင်းများ၏ ရွေးကောက်ပွဲကာလအကြမ်းဖက်တိုက်ခိုက်ခံရမှုစောင့်ကြည့်လေ့လာမှုတွေ့ရှိချက်များ

အမျိုးသမီးလွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်လောင်း (၁၂၀) ဦးတွင် အမျိုးသမီးကိုယ်စားလှယ်လောင်း များအနေဖြင့် မိမိတို့ မဲဆန္ဒနယ်မြေတွင် မဲဆွယ်စည်းရုံးရေးလှုပ်ရှားမှုများ ဆောင်ရွက်နေစဉ်ကာလတွင် တွေ့ကြုံရသော ပြဿနာနှင့် နှောက်ယှက်ခံရမှု အခြေအနေအား မေးမြန်းရာတွင် ၂၁% သည် ကြုံတွေ့ခဲ့ခြင်း မရှိသော်လည်း ၇၀% က တွေ့ကြုံခဲ့ခြင်းရှိသည်ဟု ဖြေဆိုခဲ့ပြီး ၉% က ဖြေဆိုရန်ငြင်းဆန်ခဲ့သည်။ တွေ့ကြုံရသည့်ဖြစ်စဉ်များအား ဆန်းစစ်ရာတွင် ၂၄% သည် မဲဆွယ် စည်းရုံးသည့် ကာလအတွင်း အမျိုးသမီးတစ်ဦး၏ ဖြစ်တည်မှုနှင့် ဂုဏ်သိက္ခာကို ထိပါးစေသော လုပ်ရပ် အပြုအမူနှင့် ပြောဆို ရေးသားတိုက်ခိုက်ခံခဲ့ရသည် ဟု ဖြေသည်။ ၂၅% သည် ၎င်းတို့၏ မဲဆွယ်စည်းရုံးရေးဆိုင်ရာပစ္စည်းများ ကိုဖျက်ဆီး ခံခဲ့ရသည်။ ၄% သည် ကိုယ်ထိလက်ရောက်ရန် ပြုမူမှုများရှိခဲ့သည်။ ထို့ပြင် လုပ်ငန်းပိုင်းဆိုင်ရာများတွင် ပြဿနာကြုံရသည်မှ ၆% ရှိပြီး မိသားစုတွင်းပဋိပက္ခ ဖြစ်ပွားမှုကို ၅% ထိ ကြုံခဲ့ရသည်။ ထို့ပြင် လာဘ်ပေးလာဘ်ယူကိစ္စရပ်များကို ၄% တွေ့ကြုံ ခဲ့ကြသည်။

နိုင်ငံရေးတွင်ပါဝင်သော အမျိုးသမီးလွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်လောင်းများကို မဲဆွယ်စည်းရုံးရေးကာလတိုက်ခိုက်သည့်အကြမ်းဖက်မှုများကို ၄၇% က တွေ့ကြုံခံစားခဲ့ရသည်။ အရှက်ရစေရန် သိက္ခာချတိုက်ခိုက်မှုကို ၂၃% က တွေ့ကြုံခဲ့သည်။ ထို့အတူပင် အမုန်းစကားများဖြင့် ဝေဖန်တိုက်ခိုက်မှု သည် ၁၉% ထိရှိသည်။ အားနည်းချက် များကို ထုတ်ဖော်ပြီး ခြိမ်းခြောက်မှုများသည် ၁၁% တွေ့ရသည်။ ကိုယ်ထိလက်ရောက်တိုက်ခိုက်မှုများ သည် ၃% ရှိခဲ့သည်။ ၉% ဖြေဆိုမှုသည် မီဒီယာ နှင့် အွန်လိုင်းမှတိုက်ခိုက် ခြင်းများခံခဲ့ရသည်။

မဲဆွယ်စည်းရုံးရေးဆိုင်ရာ စောင့်ကြည့်လေ့လာမှု တွေ့ရှိ ချက်မှတ်တမ်းများအရ မဲဆွယ်စည်းရုံးရေး လှုပ်ရှားမှုအကြိမ်ရေ (၂၄၀) ၏ ၈% သည် အမျိုးသမီးလွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ် လောင်းများ၏ မဲဆွယ်စည်းရုံးရေးလမ်းကြောင်းများကို ဟန့်တားနှောက်ယှက်မှုများရှိသည်ကို တွေ့ရှိခဲ့သည်။ ထို့ပြင် နိုင်ငံရေးပါတီထောက်ခံသူများ၏ ပါတီစွဲဖြင့် တိုက်ခိုက်မှုများသည် ၅% သည် ကိုယ်တွေ့မျက်မြင်တွေ့ရှိပြီး ၁၈% သည် ကြားဖူးသည်ဟု သိရသည်။

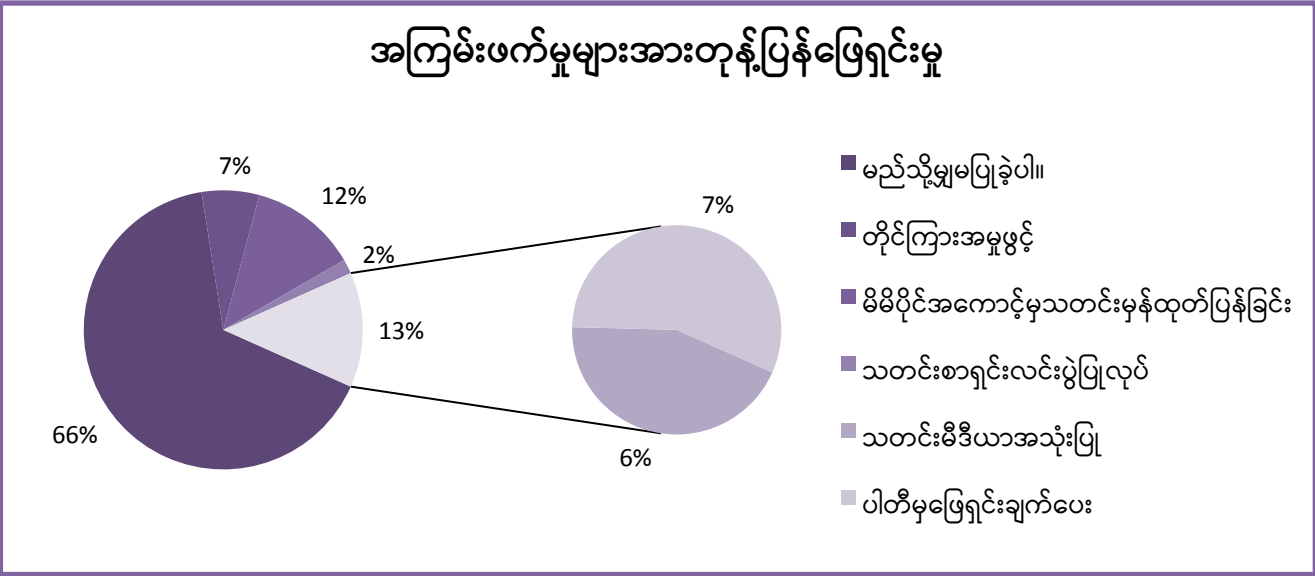
ရွေးကောက်ပွဲတွင်အမျိုးသမီးလွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်လောင်းများသည်ရွေးကောက်ပွဲဆိုင်အကြမ်းဖက်မှုများတိုက်ခိုက်မှုများရှိခဲ့သော်လည်း မည်သည့်တုန့်ပြန်မှုမျှမလုပ်ခဲ့သည်ကို၆၆%တွေ့ရှိရရာ ရွေးကောက်ပွဲဆိုင်ရာ အကြမ်းဖက်မှု ဖြစ်စဉ်များ ဥပဒေပိုင်းဆိုင်ရာမှတ်တမ်းများမရှိခြင်းသည်ကိုင်တွယ်ဖြေရှင်းမှုဆိုင်ရာလုပ်ငန်းစဉ်များကိုအခက်ခဲဖြစ်စေသည်။

ဥပဒေပိုင်းအရဥပဒေပိုင်းအရတိုင်ကြားအရေးယူမှု၇%သာရှိသည်ကိုတွေ့ရပြီးပါတီမှဖြေရှင်းချက်ပေးမှု၇%နှင့်မိမိကိုယ်ပိုင်လူမှုကွန်ယက်အသုံးပြု၍သတင်းမှန်ထုတ်ပြန်ဖြေရှင်းသည်မှာ၁၂%ရှိသည်။ထို့ပြင်သတင်းမီဒီယာမှဖြေရှင်းသည်မှာ၆%ရှိပြီးသတင်းစာရှင်းလင်းပွဲပြုလုပ်ပြီးဖြေရှင်းသည်မှာ၂%ရှိသည်ကိုတွေ့ရသည်။

လက်ရှိမြန်မာနိုင်ငံ၏ဥပဒေနှင့်ရွေးကောက်ပွဲဥပဒေအရတိုင်ကြားအမှုဖွင့်မှသာအရေးယူဆောင်ရွက်ခြင်းဖြစ်သည်။ဥပဒေလုပ်ထုံးလုပ်နည်းနှင့်တရားရေးဆိုင်ရာကြန့်ကြာမှုများကြောင့် တရားဥပဒေနှင့်အညီဖြေရှင်းရန်မြန်မာနိုင်ငံသာများတတ်နိုင်သမျှရှောင်ရှားခြင်းသည်လည်းမြန်မာနိုင်ငံ၏တရားစီရင်ရေးကဏ္ဍ၏ယိမ်းယိုင်မှုကိုဖြစ်စေသောအကြောင်းရင်းတစ်ရပ်ပင် ဖြစ်သည်။

၇.၇။အမျိုးသမီးမဲဆန္ဒရှင်များအာရွေးကောက်ပွဲအကြမ်းဖက်မှုဖြစ်စဉ်များစောင့်ကြည့်လေ့လာမှုတွေ့ရှိချက်များ

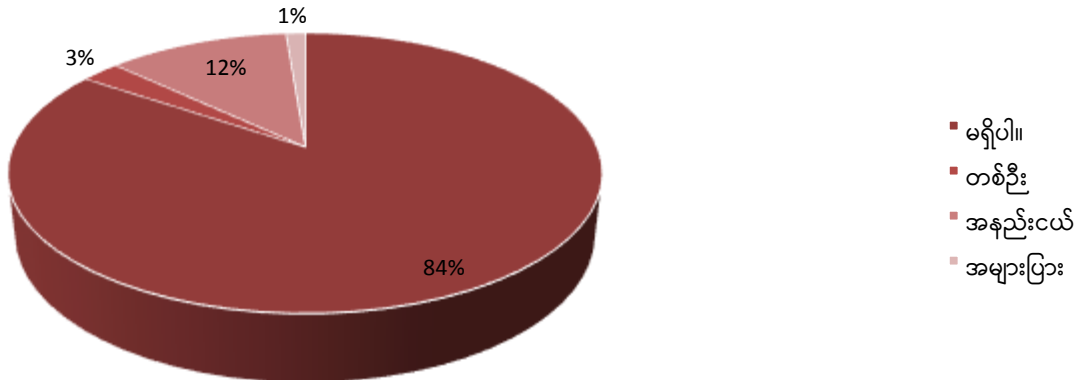
မဲဆန္ဒရှင်(၁၂၀၀)အားစစ်တမ်းကောက်ယူမှုနှင့်ရွေးကောက်ပွဲနေ့တွင်ဖြစ်ပွားသောထူးခြားဖြစ်စဉ်တွေ့ရှိချက်များကိုဖော်ပြခြင်းဖြစ်သည်။အထူးသဖြင့်အမျိုးသမီးမဲဆန္ဒရှင်ပြည်သူများ၏အခွင့်အရေးနှင့်နိုင်ငံရေးတွင်ပါဝင်ခွင့်ဆန်းစစ်ချက်နှင့်ရွေးကောက်ပွဲကာလအကြမ်းဖက်ခံရမှုဖြစ်စဉ်တို့ကိုစောင့်ကြည့်လေ့လာခြင်းဖြစ်သည်။

မြန်မာနိုင်ငံရှိအမျိုးသမီးမဲဆန္ဒရှင်များ၏နိုင်ငံရေးပါဝင်ခွင့်အခြေအနေတွင်မိမိဆန္ဒနှင့်အညီဆုံးဖြတ်ပေးခွင့်၉၅%ရှိပြီးကျန်၅%သည်၎င်းတို့၏ခင်ပွန်းသို့မဟုတ်မိသားစု၏ ဆုံးဖြတ်ချက်ကိုလိုက်နာရသည်ဟုဆို၏။သို့ရာတွင် မဲပေးရာတွင် ပြင်ပဖိအားပေးမှုအခြေအနေတွင် ဖိအားပေးခံရမှု၃၅%ရှိပြီး ၁၁%ကတော့မသိပါဟု ဖြေဆိုပြီး၅၄%သည် ဖိအားပေးခံရမှုမရှိပါ။

ထို့ပြင်မဲဆွယ်စည်းရုံးရေးလှုပ်ရှားမှုစောင့်ကြည့်ကာလတွင်အမျိုးသမီးများသည်မိမိနှစ်သက်ရာပါတီသို့မဟုတ်ကိုယ်စားလှယ်များကိုအားပေးရာတွင်ဟန့်တားမှုရုပ်ပိုင်းဆိုင် ရာအကြမ်းဖက်ခြင်း၊ ခြိမ်းခြောက်ခြင်း၊ပြုလုပ်ခံရသူများရှိပါသလားဟုမေးမြန်းရာတွင်၈၄%ကလုံးဝမရှိသောအခြေအနေဖြစ်ပြီး၁%ကအများအပြားရှိသည်ဟုဖြေဆိုသည်။၁၂%ကတော့အနည်းငယ်ရှိ သည် နှင့် ၃%သည်တစ်ဦးရှိသည်ဟုတွေ့ရသည်။

အမျိုးသမီးမဲဆန္ဒရှင်များအကြမ်းဖက်ခြိမ်းခြောက်ခံရမှုအခြေအနေ

အမျိုးသမီးမဲဆန္ဒရှင်များကိုဦးတည်သောအကြမ်းဖက်မှုများ၊အမုန်းစကားများနှင့်တိုက်ခိုက်မှုများကိုမဲဆွယ်စည်းရုံးရေးပွဲများတွင် ၁၀%တွေ့ရှိခဲ့ရသည်။အပြင်းအထန်ဖက်ဖက်တီးတီးရန်စည်းရုံးလှုံ့ဆော်သည် ကိုလံ၄၄%တွေ့ရှိခဲ့သည်။ အလားတူပင်အမျိုးသမီးမဲဆန္ဒရှင်များ၏ပုဂ္ဂလိကပိုင်ဆိုင်မှုများကိုဖျက်ဆီးခံရသည်မှာ၁၀%ရှိခဲ့သည်။ရွေးကောက်ပွဲနေ့စောင့်ကြည့်လေ့လာမှုတွင်မဲရုံ(၁၃၀၀)အား စောင့်ကြည့်လေ့လာရာတွင် ထူးခြားဖြစ်စဉ်ဆိုင်ရာ သတင်းပေးပို့မှု(၈၆)ခုကိုလက်ခံရရှိခဲ့သည်။ယင်းအမှုဖြစ်စဉ်၏(၆၄)ခုတွင်အမျိုးသမီးများပါဝင်နေပါသည်။

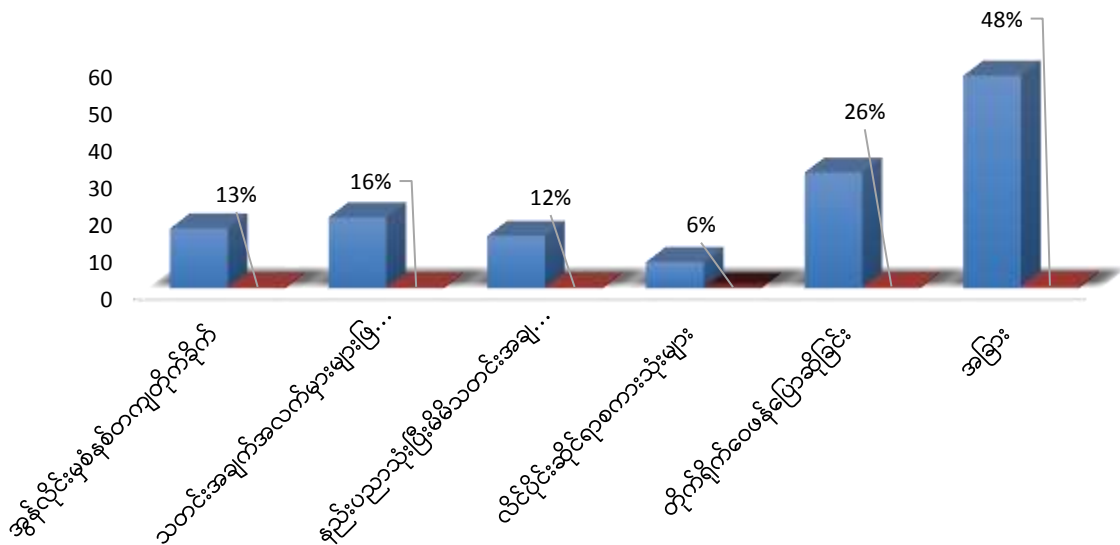
အမျိုးသမီးများကိုအသုံးပြုပြီးရွေးကောက်ပွဲဆိုင်ရာ ပြစ်မှုများကျူးလွန်ရန်တွန်းအားပေးမှုများရှိနေသည်ကို မဲဆွယ်စည်းရုံးရေးကာလတွေ့ရှိချက်များတွင်လည်းဖော်ပြခဲ့ပါသည်။၂၀၂၀ပါတီစုံဒီမိုကရေစီရွေးကောက်ပွဲသည်ရွေးကောက်ပွဲဆိုင်ရာအကြမ်းဖက်မှုများအမြင့်ဆုံး အခြေအနေမှာရှိသည်။မြန်မာနိုင်ငံတွင်ရွေးကောက်ပွဲကို ရွှေ့ဆိုင်းရန်မှာလည်း ထိန်းချုပ်ထားသော ၂၀၀၈ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေကြောင့်အခွင့်မသာပါ။

ထိုသို့ခက်ခဲသောအခြေအနေနှင့်ရွေးကောက်ပွဲဆိုင်ရာစီမံခန့်ခွဲမှုအားနည်းချက်များကြောင့်ရွေးကောက်ပွဲဆိုင်ရာအငြင်းပွားမှုနှင့်တိုင်ကြားမှုများစွာစံချိန်တင်ခဲ့ရခြင်းဖြစ်သည်။

၇.၈။အမျိုးသမီးလွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်လောင်းများကိုဦးတည်သောအွန်လိုင်းအကြမ်းဖက်မှုများတွေ့ရှိချက်များ

အမျိုးသမီးလွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်လောင်း(၁၂၀)ဦးအနက် (၉၆)ဦးသည် လူမှုကွန်ယက်အသုံးပြုကြရာ များအား အွန်လိုင်းနှင့်လူမှုကွန်ယက် တိုက်ခိုက်မှုများကြုံတွေ့ဖူးခြင်းရှိ/မရှိမေးမြန်းရာတွင်၃၈% တိုက်ခိုက်ခံရမှုရှိသည်ဟု ဖြေဆိုပြီး တိုက်ခိုက်ခံရမှုပုံစံများသည် အွန်လိုင်းမှစနစ်တကျ အုပ်စုဖွဲ့တိုက်ခိုက်ခြင်း ရှိသည် ဟု၃၃%ဖြေဆိုကြပြီး သတင်းအချက်အလက်မှားဖြင့် တိုက်ခိုက်မှုသည်၁၆%ရှိသည်ကိုတွေ့ရသည်။နည်းပညာသုံးပြီး ကိုယ်ရေးကိုယ်တာနှင့် သက်ဆိုင်သော သတင်းအချက်အလက်ဖော်ထုတ်တိုက်ခိုက်မှုသည် ၁၂%ရှိပြီးလိင်ပိုင်းဆိုင်ရာ စကား များဖြင့် တိုက်ခိုက်မှုသည်၆% ထိရှိသည်ကိုတွေ့ရှိရသည်။ အမျိုးသမီးလွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်လောင်းအား တိုက်ရိုက် ဝေဖန် ပြောဆိုခြင်း သည်၂၆% ရှိသည်။အခြားသောအခြေအနေများသည် စာတိုများပေးပို့နှောင့်ယှက်ခြင်း၊ အမုန်းစကား နှင့်ခြိမ်းခြောက်သည့် စာသားများပေးပို့ခြင်းနှင့်လိင်ပိုင်းဆိုင်ရာ မဖွယ်မရာပုံများပြသခြင်းတို့ဖြစ်သည်။

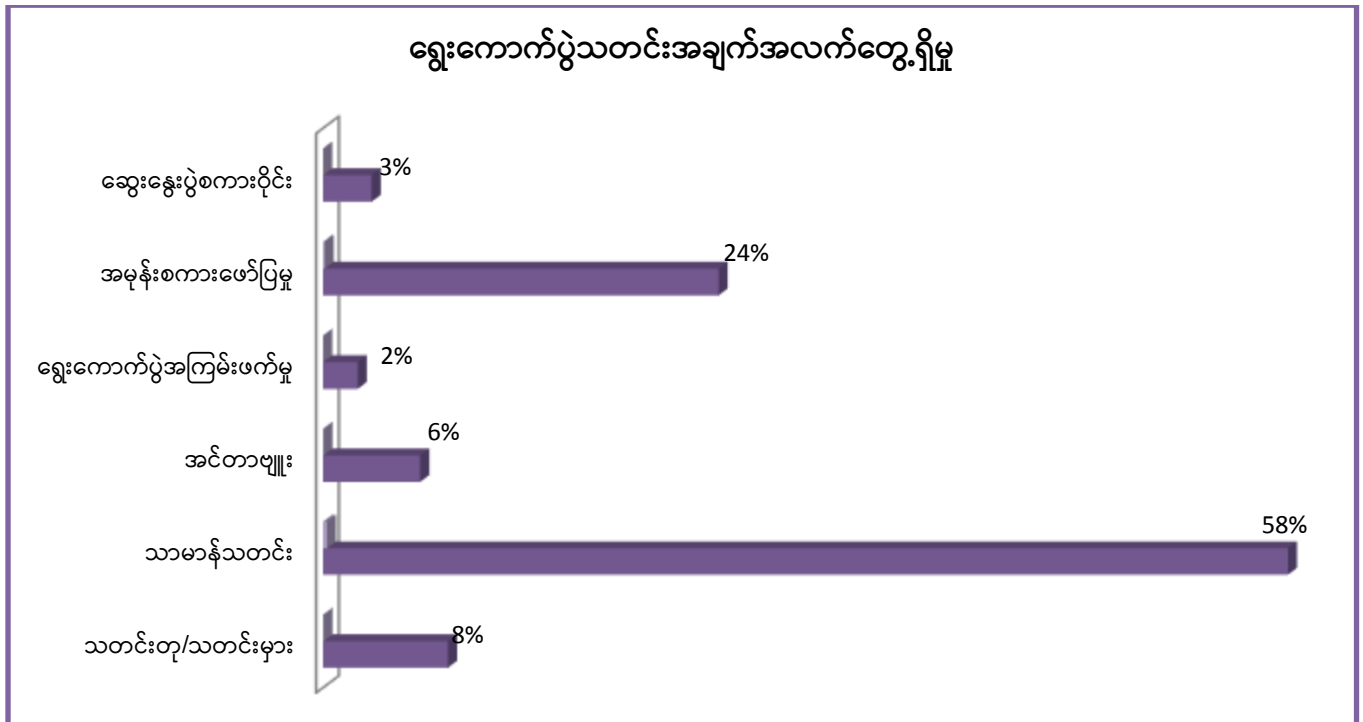
လူမှုကွန်ယက်မှတိုက်ခိုက်မှုပုံစံများ

နိုင်ငံရေးနယ်ပယ်တွင်အမျိုးသမီးများသည် အမျိုးသားများထက် အကြမ်းဖက်မှု၊ ခြိမ်းခြောက်မှု၊ နှောင့်ယှက်စော်ကားမှု (သို့) အခြားတိုက်ခိုက်မှုများ ကိုပိုမိုကြုံတွေ့ရမှုသည်အမျိုးသမီးများကပိုမိုတိုက်ခိုက်ခံရပါသည်ဟုထင်မြင်သူ ၅၂%ရှိပြီး ၃၁%ကတော့မထင်ပါဟုဖြေဆိုသည်။အနည်းငယ်ထင်မြင်သူက ၁၉%ရှိသည်။ ထို့ပြင်မီဒီယာစောင့်ကြည့်လေ့လာမှု အပိုင်းတွင်နိုင်ငံရေးပါတီ(၁၅)ခုအနက်မွန်အမျိုးသမီးပါတီမှအပကျန်ပါတီအားလုံးလူမှုကွန်ယက်တွင်တရားဝင်စာမျက်နှာဖွင့်ထားသည်။အမျိုးသားဒီမိုကရေစီအဖွဲ့ချုပ်ပါတီသည် ဒီလှိုင်းဂျာနယ်နှင့် ပြည်ထောင်စုကြံ့ခိုင်ရေးနှင့်ဖွံ့ဖြိုးရေးပါတီသည် ပြည်ထောင်စု နေ့စည်သတင်းစာစသည်ဖြင့် ကိုယ်ပိုင်သတင်းမီဒီယာနှင့်ဒီဂျစ်တယ်မီဒီယာများပိုင်ဆိုင်ကြသည်။

၂၀၂၀ရွေးကောက်ပွဲတွင် နိုင်ငံပိုင်သတင်းမီဒီယာတွင်မိန့်ခွန်းပြောခြင်းကိုအမျိုးသမီးလွှတ်တော် ကိုယ်စားလှယ် လောင်းများ ၄%သာပြုလုပ်သည်။သတင်းမီဒီယာစောင့်ကြည့်လေ့လာမှု အောက်တိုဘာ-ဒီဇင်ဘာ ၂၀၂၀တွင်းစောင့်ကြည့်လေ့လာရာတွင် သတင်းမီဒီယာ(၅)ခုသတင်းဖော်ပြချက် အမျိုးသမီးကိုယ်စားလှယ်(၁၅)လူမှုကွန်ယက် မှရွေးကောက်ပွဲနှင့်သက်ဆိုင်သော သတင်း အချက်အလက် ဖော်ပြမှု (၃၆၀)အားစောင့်ကြည့်ရာတွင် သတင်းတု၊အကြမ်းဖက်မှုနှင့် သာမန်သတင်းစသည်ဖြင့် ခွဲခြား စောင့်ကြည့်ခဲ့သည်။

အမျိုးသမီးကိုယ်စားလှယ်လောင်းများ၏ရွေးကောက်ပွဲဆိုင်ရာသတင်းအချက်အလက်(၃၆၀)အားစိစစ်ရာတွင် ၅၆% သည် သတင်းမှန်ဖြစ်သည်ကိုတွေ့ရပြီး၃%သည်ဆွေးနွေးပွဲစကားဝိုင်းနှင့်၆%သည်အမျိုးသမီးကိုယ်စားလှယ်လောင်းများနှင့်အင်တာဗျူးအစီအစဉ်များဖြစ်သည်။၂၄%သည်အမုန်းစကားဖော်ပြမှုများဖြစ်သည်ကိုတွေ့ရသည်။သတင်းမှားဖော်ပြမှု၈%တွေ့ရှိရပြီး၂%သည်ရွေးကောက်ပွဲဆိုင်ရာအကြမ်းဖက်မှုများဖြစ်သည်။အမုန်းစကားတိုက်ခိုက်မှုများတွင်ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည် (အမျိုးသားဒီမိုကရေစီအဖွဲ့ချုပ်ပါတီ)၊ ဒေါ်သက်သက်ခိုင် (ပြည်သူ့ရှေ့ဆောင်ပါတီ)၊ ဒေါ်ညိုညိုသင်း (တသီးပုဂ္ဂလ)၊ ဒေါ်အိသဉ္ဇာမောင် (လူ့ဘောင်သစ်ပါတီ)တို့ကိုတိုက်ခိုက်မှုအမြင့်ဆုံးဖြစ်သည်။သတင်းတုများသည်တရားဝင်သတင်းမီဒီယာများတွင်မတွေ့ရှိရပဲလူမှုကွန်ယက်အသုံးပြုသူနှင့်ဆိုရှယ်မီဒီယာစာမျက်နှာများတွင်တွေ့ရသည်။

ထို့ပြင်လူမှုကွန်ယက်၏သတင်းအချက်အလက်သက်ရောက်မှု ကိုလေ့လာရာတွင်သတင်း အချက်အလက်မှန်ထက် သတင်းမှားအမုန်းစကားများကပိုမိုပျံ့နှံ့လွယ်သည်။အောက်ဖော်ပြပါဇယားတွင် သတင်းမှန်ကိုဖြန့်ဝေမှုနှင့်သတင်းမှား၊ အမုန်းစကားဖြန့်ဝေမှု နှိုင်းယှဉ်ချက်တွင်တွေ့နိုင်သည်။သတင်းမှားတင်သော စာမျက်နှာများတွင် ရှိသည့်ပရိသတ်ထက် ကျော်လွန်သော ဖြန့်ဝေမှုများရှိနေသည်ကိုတွေ့နိုင်သည်။လူမှုကွန်ယက်အသုံးပြုသူများ၏ သတင်းအချက်အလက်စိစစ်မှု နှင့်ခွဲခြားသုံးသပ်မှုပိုင်းအာနည်းများရှိပြီးယင်းဖြစ်စဉ်များနှင့်ပတ်သက်ပြီးကြုံတွေ့ရသူအမျိုးသမီးလွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်လောင်းများ၏အရေးယူတုန့်ပြန်မှုများနည်းခြင်းနှင့်စောင့်ကြည့်ထိန်းကျောင်းရေးအဖွဲ့များနည်းသောကြောင့် မြန်မာနိုင်ငံတွင်လူမှုကွန်ယက်အမုန်းစကား၊သတင်းမှားထိန်းချုပ်မှုသည်ထိရောက်စွာဆောင်ရွက်နိုင်ခြင်းမရှိပါ။

Sectors	Media Name	comments	Like	Follow	Share	Sectors	Media Name	comments	Like	Follow	Share
Fake News	Opera Entertainment	11k	11,512	36,649	43k	News	DVB TV News	35	13M	13M	94
Mock New	Lin Yin Thawe	44	548	17k	115	News	BBC Burmese	1K	17M	18M	4.8K
Mock News	Myanmarland	277	34.7K	34.7K	42k	News	Mizzima - News in Burmese	71	14M	14.9M	1.9K
Violence Case	Development Media Group	1.1K	451K	596K	3.5K	News	RFA Burmese	608	9M	6M	1K
Fake News	Opera Entertainment	26	11,512	36,649	475	News	Myanmar LuDu Media	426	60,887	85,692	226

နိုင်ငံရေးတွင်အမျိုးသမီးများပါဝင်မှုနှင့်စိန်ခေါ်မှုအတားအဆီးများစောင့်ကြည့်လေ့လာမှုဆိုင်ရာအစီရင်ခံစာနိဂုံး

၂၀၁၀မှစတင်ကာပြုလုပ်ခဲ့သောဒီမိုကရေစီရွေးကောက်ပွဲများတွင် ရွေးကောက်ပွဲကာလတွင် ပဋိပက္ခဖြစ်ပွားမှု နှင့်အငြင်းပွားမှုများသည် ၂၀၂၀ရွေးကောက်ပွဲတွင်ပြင်းထန်မှုအမြင့်ဆုံးဖြစ်သည်။ မဲဆွယ်စည်းရုံးရေးကာလနှင့် ရွေးကောက် ပွဲပြီးနောက်ပိုင်း အတွင်းအသက် ဆုံးရှုံးသည် အထိခိုက်ရန်ဖြစ်ပွားမှုများ၊ အမျိုးသမီးကိုယ်စားလှယ်လောင်းများကို လက်နက်ကိုင်အဖွဲ့မှပြန်ပေးဆွဲမှုများသည်ရွေးကောက်ပွဲတစ်ရပ်၏ စံနှုန်းများကိုထိခိုက်စေသည်။ ရွေးကောက်ပွဲဆိုင်ရာ စေ့စပ်ညှိနှိုင်းရေးကော်မတီသည် သာမန် ရွေးကောက်ပွဲဆိုင်ရာအငြင်းပွားမှုများ ကိုသာဖြေရှင်းလေ့ရှိပြီး ရွေးကောက်ပွဲဆိုင်ရာအကြမ်းဖက်မှုနှင့် ပဋိပက္ခဖြေရှင်းမှုများတွင် ရဲအရေးပိုင်ခွင့်နှင့်သာဖြေရှင်းလေ့ရှိသည်ကိုတွေ့ရသည်။ လက်ရှိမြန်မာနိုင်ငံရေး တွင် နိုင်ငံရေးပါတီအချို့နောက်ကွယ်တွင်လက်နက်ကိုင်အင်အားစုများတည်ရှိနေခြင်းသည်နောင်တွင် ရွေးကောက်ပွဲအကြမ်းဖက်မှုပဋိပက္ခများပိုမိုပြင်းထန်လာနိုင်သည်။အထူးသဖြင့်အမျိုးသမီးများကိုပိုမိုဦးတည်လာနိုင်ပြီးအမျိုးသမီးများ၏ နိုင်ငံရေးပါဝင်ခွင့်ကိုအသုံးပြုကာရွေးကောက်ပွဲမသမာမှုများဖြစ်ပွားလာနိုင်သည်။ထို့ကြောင့်ရွေးကောက်ပွဲဆိုင်ရာအကြမ်းဖက်မှုများကိုသီးခြားလေ့လာဆန်းစစ်ပြီး အသင့်တော်ဆုံးမူဝါဒဖြေရှင်းချက်များကိုဖော်ထုတ်ပြီး ရွေးကောက်ပွဲဆိုင်ရာအကြမ်းဖက်မှုများစီမံခန့်ခွဲမှုများကိုနောင်ရွေးကောက်ပွဲများမတိုင်မီပြင်ဆင်ရန်အထူးအကြံပြုပါသည်။

၂၀၂၀ပါတီစုံဒီမိုကရေစီရွေးကောက်ပွဲတွင်အမျိုးသမီးပါဝင်မှု၇၇%မြင့်တက်လာခြင်းသည်ကောင်းမွန်သောအရွေ့ဖြစ်ပြီး(၅)နှစ်တာကာလတွင်းကျား/မရေးရာမျှတမှု ဆောင်ရွက်ခဲ့ခြင်းများ၏ ရလဒ်ကောင်းဟုသတ်မှတ်နိုင်သည်။သို့သော်လည်းမြန်မာနိုင်ငံ၏ မဲဆန္ဒရှင်ပြည်သူနိုင်ငံရေးသဘောထားနှင့် ဆန္ဒသည်လူတစ်ဦးချင်း၏အရည်အသွေးပေါ် မူတည်ပြီးမဲပေးခြင်းထက်ပါတီရပ်တည်မှုပေါ်တွင်မဲပေးကြခြင်းဖြစ်သည်။၂၀၂၀-ပါတီစုံဒီမိုကရေစီရွေးကောက်ပွဲတွင်(၉၁)ပါတီရှိသည့်အနက်အနိုင်ရပါတီအရေအတွက်သည်(၂၀)ပါတီဖြစ်သည်။ ပြည်ထောင်စုရွေးကောက်ပွဲကော်မရှင်၏ ရလဒ်ထုတ်ပြန် ချက်အရအမျိုးသားဒီမိုကရေစီအဖွဲ့ချုပ်ပါတီသည်၈၂%ပြည်ထောင်စုကြံ့ခိုင်ရေးနှင့်ဖွံ့ဖြိုးရေးပါတီ သည်၆%နှင့် ရှမ်းတိုင်းရင်းသား ဒီမိုကရေစီအဖွဲ့ချုပ်ပါတီသည်၄%ဖြစ်သည်။ရွေးကောက်ခံ အမျိုးသမီးလွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်လောင်း း(၁၉၄)ဦးအနက် (၁၆၆)ဦးသည်အမျိုးသားဒီမိုကရေစီအဖွဲ့ချုပ်ပါတီမှဖြစ်သည်။ အခြားသောရွေးကောက်မခံရသော အမျိုးသမီးလွှတ်တော် ကိုယ်စားလှယ်လောင်းအမျိုးသမီးများ၏ မဲရလဒ်ကိုလေ့လာပါကတိုင်းရင်းသား ပါတီမှ ဝင်ရောက် ယှဉ်ပြိုင်သော အမျိုးသမီးများသည် မဲဆန္ဒရှင်ပြည်သူထောက်ခံမဲ ၄.၀၄%မှ၂၁.၀၂%အတွင်းရှိပြီး ပြည်ထောင်စုပါတီမှ ယှဉ်ပြိုင်သူများ၏မဲရလဒ်ရရှိမှုသည်၀.၇၆%-၁၈.၀၇နှင့်တသီးပုဂ္ဂလ ၀.၀၈%-၈%သာရရှိသည်ကိုတွေ့ရသည်။ ယင်းအခြေအနေသည်အမျိုးသမီးများ၏နိုင်ငံရေးတွင် ပါဝင်မှုသည်မဲဆန္ဒရှင်ပြည်သူများ၏ ကျား/မရေးရာအမြင်ထက်ပါတီ၏ရပ်တည်မှုကိုသာယုံကြည်အလေးပေးသောမဲဆန္ဒရှင်ပြည်သူများ၏ယုံကြည်မှုအစွဲကြောင့်သာဖြစ်သည်ဟုကောက်ချက်ချနိုင်မည်ဖြစ်သည်။ သို့ဆိုလျှင်နိုင်ငံရေးတွင်အမျိုးသမီးပါဝင်မှုမြှင့်တင်ရေးဆောင်ရွက်မှုနည်းလမ်းများသည်မလိုအပ်ပဲအမျိုးသမီးပါဝင်မှုမြှင့်တင်ရန်အင်အားကြီးပါတီမှ ယှဉ်ပြိုင်ခြင်းနှင့်ယင်းပါတီများအားကျား/မရေးရာမူဝါဒပိုင်းဆိုင်ရာ ဆောင်ရွက်ရန် တွန်းအားပေးခြင်းနှင့်အမျိုးကျ ပါဝင်မှုစနစ်သတ်မှတ်ခြင်းသည်နိုင်ငံရေးတွင် အမျိုးသမီးပါဝင်မှုနှင့် အခန်းကဏ္ဍ မြှင့်တင် ရေးအတွက်အဖြေတစ်ခုမဟုတ်ပါ။

မည်သို့ပင်ဆိုစေကာမူ၂၀၂၀-ပါတီစုံဒီမိုကရေစီရွေးကောက်ပွဲရလဒ်အရ လွှတ်တော်တွင် အမျိုးသမီးပါဝင်မှု၇၇% ထိရှိလာပြီဖြစ် သည်။ နောင်ရွေးကောက်ပွဲများတွင် အရည်အချင်းပြည့်ဝပြီးပြည်သူလူထုကို ကိုယ်စားပြုနိုင်သော အမျိုးသမီးများ ပိုမိုပါဝင်လာနိုင် မည်ဟုမျှော်လင့်ပါသည်။ ပြီးခဲ့သောရွေးကောက်ပွဲမှသင်ခန်းစာ များရယူပြီးနောင်ရွေးကောက်ပွဲများတွင် အမျိုးသမီးများ ပါဝင်မှုမြှင့်တင်လာနိုင်ရေးအတွက်ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ပြီး လုပ်ငန်းစဉ်နှင့်မူဝါဒချမှတ်ပြင်ဆင် နိုင်မည်ဖြစ်ပါသည်။

ကျေးဇူးတင်လွှာ

၂၀၂၀-ပါတီစုံဒီမိုကရေစီရွေးကောက်ပွဲသည် ကူးစက်ကပ်ရောဂါဘေးကာလတွင်ကျင်းပရ သောကြောင့်အခက်အခဲ များစွာ ရင်ဆိုင်ခဲ့ရပါသည်။အထူးသဖြင့်လမ်းပန်းဆက်သွယ်ရေးကဏ္ဍနှင့်ဌာနဆိုင်ရာချိတ်ဆက်ဆောင်ရွက်မှုအပိုင်းတွင်ပို၍ခက်ခဲ ကြရသည်ကိုနားလည်စာနာမိပါသည်။ရွေးကောက်ပွဲကာလတွင် မဲဆန္ဒရှင်အသိပညာပေးနှင့်ရွေးကောက်ပွဲ စောင့်ကြည့် လေ့လာရေးလုပ်ငန်းစဉ်ကိုRAIN Maker, Bago Observer Group and Kadu Youth Development (Myanmar Election Observation Network)နှင့်အတူပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ကူညီပေးကြသော ဒေသအသီးသီးမှ မိတ်ဖက်အဖွဲ့အစည်းများ ကိုလေးစားစွာဖြင့်ကျေးဇူးတင်ပါသည်။ ကပ်ရောဂါဘေးကာလဖြစ်သော်လဲမိမိတို့၏ အသက်အန္တရာယ်ကိုအလေးမထားပဲ နိုင်ငံသားကောင်းပီသစွာဖြင့်ပြည်သူများ အားမဲဆန္ဒရှင်အသိပညာပေးဆောင်ရွက်ခဲ့သော လူငယ်အဖွဲ့အစည်းများ၊လွတ် လပ်ပြီးတရားမျှတသော ရွေးကောက်ပွဲပေါ်ပေါက်ရေးအတွက်တက်ကြွစွာ ပါဝင်ကြသော ရွေးကောက်ပွဲ စောင့်ကြည့် လေ့လာသူ အားလုံးကိုလည်းကျေးဇူးတင်ဂုဏ်ယူပါသည်။အထူးသဖြင့် တိုင်းဒေသကြီးနှင့်ပြည်နယ် အသီးသီးမှဒေသခံ ညှိနှိုင်းရေးမှူးအဖြစ်တာဝန်ယူပေးကြသူအားလုံးကိုကျေးဇူးအထူးတင်ပါသည်။

ရွေးကောက်ပွဲဆိုင်ရာလုပ်ငန်းစဉ်များအတွက်ဘဏ္ဍာရေးဆိုင်ရာကူညီပံ့ပိုးမှုပေးသော IFES (International Foundation for Electoral System) နှင့်Action Aid Myanmar(AAM)ရွေးကောက်ပွဲစောင့်ကြည့်လေ့လာရေး လုပ်ငန်းစဉ်အား ဘဏ္ဍာရေးဆိုင်ရာနှင့် နည်းပညာပံ့ပိုးပေးပါသောNational Democratic Institute (NDI) တို့အား ကျေးဇူး များစွာတင်ရှိပါသည်။

ဒေါ်အေးသန္တာအောင်

စီမံကိန်းဒါရိုက်တာ

RAIN MAKER (Myanmar Electoral Observation Network)